

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

**TÜRKİYE'DEKİ İLAÇ PROSPEKTÜSLERİNİN
DİLİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
Meryem ARSLAN**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ**

Denizli, 2005

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**TÜRKİYE'DEKİ İLAÇ PROSPEKTÜSLERİNİN
DİLİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
Meryem ARSLAN**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ**

Denizli, 2005

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu çalışma Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Önder GÖÇGÜN

Jüri Başkanı

Jüri-Danışman

Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ

Jüri

Prof. Dr. İsmail ÇETİŞLİ

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun
.../.../2005 tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nazım Kadri EKİNCİ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu tezde Türkiye’de tedavi gruplarına göre en fazla kullanılan 500 ilaç prospektüsünün uyarılar ve önlemler bölümündeki sözcüklerin geçiş sıklığı, yabancı sözcük oranı ve anlaşılabilirlik düzeyi incelenmeye çalışılmıştır.

500 prospektüsün uyarılar ve önlemler bölümünde kullanılan sözcükler, bilgisayar ortamında belirlenmiş ve incelenmiştir. 4325 sözcük toplam 64671 kez kullanılmıştır.

Söz varlığını oluşturan 4325 sözcüğün 1570 tanesi, yaklaşık % 36’sı Türkçe, 1700 tanesi, yaklaşık % 39’u çoğunluğu Yunanca(Grekçe), ve Latince kökenli yabancı sözcüktür. Ayrıca 257 tane sözcük (yaklaşık % 6) yabancı sözcüklerden Türkçe eklerle türetilmiş, 166 tane birleşik sözcük (yaklaşık % 4), yabancı sözcüklerin yabancı sözcüklerle birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Bunun yanında, 1 tane Türkçe ile Latince, 2 tane de Türkçe ile Farsçadan oluşan birleşik sözcük vardır. 629 tane sözcük de (yaklaşık % 15) başta ilaç adları olmak üzere çeşitli kısaltmalar, ilaç hammaddeleri ve özel adları oluşturmaktadır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünün anlaşılabilirlik düzeyine yönelik anket çalışmasının sonuçlarına göre, uyarılar ve önlemler bölümünde verilen 14 sözcüğün yaklaşık % 85’i, 10 cümlenin de yaklaşık % 48’sinin anlaşılmadığı belirlenmiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER:Tıp dili, sözcük varlığı, anlambilimi, yazım, klinik dilbilimi.

ABSTRACT

In this thesis, the usage frequency, the rate of foreign words and the level of being comprehended of the words in the section of warnings/ measures in 500 prospectuses used most to treatment groups in Turkiye have been tried studying.

The words used in the section of warnings/ measures in 500 prospectuses have been determined and studied in a way of using a computer. 4325 words have been used 64671 times in total.

1570 words approximately 36 % are Turkish, 1700 words almost 39 % are foreing ones the origins of which are Grek/ Latin of related 4325 words forming word existence. In addition, 257 words approximately 6% are derived with Turkish affixes or prefixes from foreing words and 166 compounding words almost 4% are made by compounding foreing words with foreing words. Also there are 2 compound words formed by Turkish and Persian, 1 compound word formed by Turkish and Latin. Also 629 words approximately 15 % are formed by various abbreviations of especially medicine names, raw material names of medicine and private names.

According to the results of the survey oriented towards the level of being comprehended of the section of warnings/ measures in prospectuses, it is determined that almost 85 % of 14 words and 48 % of 10 sentences given in that section aren't understood.

KEY WORDS: The language of medicine, vocabular, semantics, spelling, clinical linguistics

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	i
ÖZET (ABSTRACT)	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	viii
ÖN SÖZ	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM**TIP DİLİ**

1. 1. Tıp Dili	4
1. 2. Dilbilim ve Tıp Dili	5
1. 3. Sözlü Dil ve Tıp	6
1. 4. Yazı Dili ve Tıp	7
1. 5. Klinikte Kullanılan Dil	8
1. 6. Ses Bilim, Dalları ve Konuları	9
1. 6. 1. Fizyolojik Ses Bilim	9
1. 6. 2. Söyleyiş Ses Bilim	10
1. 6. 3. Dinleyiş Ses Bilim	10
1. 7. Türk Tıp Dilinin Tarihsel Gelişimi	11
1. 8. Prospektüs Nedir?	15
1. 8. 1. Tanımı, Özellikleri	15
1. 8. 2. Bölümleri	15
1. 8. 3. Dili	17
1. 9. Seçtiğimiz Prospektüsler ve Özellikleri	17

İKİNCİ BÖLÜM**İNCELEME**

2. 1. Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümünün	
Söz Varlığı	19
2. 1. 1. Söz Varlığı	19
2. 1. 2. Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümünde	
En Çok Kullanılan 1000 Sözcük Arasında Sık Geçen	
Tıp Terimleri	24
2. 1. 3. Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümündeki	
Türkçe ve Yabancı Sözcük Oranları	28
2. 2. Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümündeki	
Anlatım Bozuklukları	33
2. 2. 1. Anlam Yanlışlıkları	34
2. 2. 1. A Dil Bilgisi Yanlışlıkları	34
2. 2. 1. B Noktalama İşaretleri Yanlışlıkları	90
2. 2. 1. C Yazım Yanlışlıkları	105
2. 2. 2. Ses ve Ahenk Yanlışlıkları	160
2. 2. 2. A. Tekrar Sıklığı	160
2. 2. 2. B. Tenafür (Kakafoni, Kulak Tırmalayıcılık)	165

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**PROSPEKTÜSLERİN ANLAŞILIRLIĞI İLE İLGİLİ****ANKET ÇALIŞMASI**

3. 1. Giriş	167
3. 2. Problemin Durumu	167
3. 3. Amaç	168
3. 4. Yöntem	168
3. 5. Bulgular	169

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ	177
KAYNAKLAR	181
EKLER	
Ek 1 Prospektüslerinden Yararlandığımız 500 İlacın Listesi	184
Ek 2 Anket Sonuçlarına Göre Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümünde Geçen Sözcüklerin Bilinme ve Cümlelerin Anlaşılma Oranları	196
Ek 3 Bilgi Anketi	210
Ek 4 Sayım Sonuçlarına Göre Nüfusun Dağılımı	214
ÖZGEÇMİŞ	215

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1.1: Tedavi Gruplarına Göre İlaç Kullanım Oranları	18
Tablo 2.1: Prospektüslerde Geçen Sözcüklerin Geçiş Sıklığı ve Oranı	20
Tablo 2.2: En Çok Kullanılan 1000 Sözcük Arasında Sık Geçen Tıp Terimleri ve Geçiş Oranları	24
Tablo 2.3: Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümünde Geçen Sözcüklerin Türkçe ve Yabancı Sözcük Oranları Tablosu	30
Tablo 3.1: Cinsiyete Göre Sözcüklerin Bilinme Oranı	170
Tablo 3.2: Öğrenim Durumuna Göre Sözcüklerin Bilinme Oranları	170
Tablo 3.3: Yaşa Göre Sözcüklerin Bilinme Oranı	171
Tablo 3.4: Cinsiyete Göre Cümlelerin Anlaşılma Oranı	172
Tablo 3.5: Öğrenim Durumuna Göre Cümlelerin Anlaşılma Oranları	172
Tablo 3.6: Yaşa Göre Cümlelerin Anlaşılma Oranı	172
Tablo 3.7: Bir İlaç Aldığımızda Prospektüsü Okur Musunuz?	174
Tablo 3.8: Prospektüslerin Dilinin Anlaşılabilirliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?	174

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 3. 1: Tüm Sözcüklerin Genel Bilinme Oranı	171
Şekil 3. 2: Cümlelerin Genel Anlaşılma Oranı	173

KISALTMALAR

bkz.	: Bakınız.
İK	: İmlâ Kılavuzu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TS	: Türkçe Sözlük
TTS	: Utkan Kocatürk'ün Açıklamalı Tıp Terimleri Sözlüğü
vd	: Ve diğerleri
Yun.	: Yunanca

ÖN SÖZ

Dil, insanoğlunun en değerli hazinesidir. İnsanlar, öğrendiklerini, yaşadıklarını onun vasıtasıyla birileriyle paylaşmış, acısını, sevgisini ve ihtiyaçlarını onunla dile getirmiş ve varolduğu müddetçe de getirmeye devam edecektir.

Bir milletin başka milletlerle iletişim kurması kaçınılmazdır. Çünkü, bilim, teknoloji gibi bilimler nerede üretilirse üretilsin bütün insanlığı etkilemektedir. Gelişmeler takip edilirken de dilden yararlanılmakta ve dille aktarılmaktadır. Yenilikleri aktaracak olan bilim adamlarımız, bunları, Türkçe veya Türkçeleşmiş sözcüklerle, Türkçenin yapısına göre üretilmiş yeni sözcüklerle bizlere ulaştırırlarsa dilimiz gelişecek ve zenginleşecektir. Aksi durumda, Türk dili, özenti ve bilinçsizlik sonucu alınan binlerce yabancı sözcüğün etkisi altında kalacak ve kısırlaşacaktır. Böylece iletişim, düşünce, anlama ve anlatma güçleşecektir.

Sağlık konusu tıbbın önemini ve gerekliliğini gün geçtikçe artırmakta ve bu yönde yapılan çalışmalara hız kazandırmaktadır. Gelişmeleri izleyen ve bunları bizlere ulaştıran uzmanlar, kolaylık sağladığı inancıyla tıpta Latince ve Grekçe ağırlıklı ortak tıp dilini kullandıkça tıp dilindeki yabancı sözcüklerin sayısı ve anlaşılabilirliği da günden güne artmaktadır. Bundan dolayı, bu ortak dil, gittikçe dilimize zarar vermekte, çoğu insan tarafından anlaşılmamakta, doktor, sağlık personeli ve hasta iletişimini -zaman zaman sağlığa da zarar verecek şekilde- olumsuz ölçüde etkilemektedir. Dilini seven kişiler başta olmak üzere çoğu kişi tarafından sürekli eleştirilen bu durum, ne yazık ki bir çözüme kavuşturulamamıştır.

Bu çalışmada, prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki sözcüklerden yola çıkarak sıkça eleştirilen tıp dilini ve anlaşılabilirlik düzeyini incelemeye çalıştık. Önce sözcüklerin geçiş sıklığını ve yabancı sözcük oranlarını belirlemeye, sonra prospektüslerin anlaşılabilirlik düzeyi ile ilgili 300 kişi üzerinde gerçekleştirdiğimiz bir anket çalışmasının verilerini değerlendirmeye çalıştık.

Çoğu tıp teriminin Türkçe karşılığı olmasına rağmen, prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde sözcüklerin genellikle aslı şekillerinin kullanıldığı görülmektedir. Ülkesini seven, Türk dilini kullanarak büyüyen ve onunla eğitim alan herkesten bu dili yabancı dillerin etkisinden koruması beklenir. Bu noktada, Ulu Önder Atatürk'ün: *'Ülkesin, yüksek istiklâlini korumasını bilen Türk milleti, dilini de*

yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.' sözü de akıldan çıkarılmamalıdır. Bu amaçla, çalışmamızın, dilimizin zenginleştirilmesi ve özellikle tıp dilinin Türkçeleştirilmesi amacıyla yapılacak çalışmalara, öncülük etmesini umuyoruz.

Aklımda hiç yokken, prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki sözcüklerin geçiş sıklığı ve anlaşılma oranı ile ilgili bir çalışmanın dilimiz için çok gerekli olduğuna beni inandıran ve bu konuda bana yardımcı olan değerli hocam Sayın Hacı Ömer KARPUZ'a teşekkür etmeyi bir borç bilir, öğrettiklerinin yolunu aydınlatacağını belirtmek isterim.

Çalışma esnasında bana sabreden, maddî ve manevî yardımlarını benden esirgemeyen babaannem, babam ve kardeşime, gerek ilaçların tasnifinde gerekse tıp dili ile ilgili yapılan çalışmalar konusunda yardımlarını gördüğüm eczacılara (Metin AZİZOĞLU, Ayşe ÇALLICA, Hülya SALDIR AŞIKÇI'ya), Ulak-bim'de çalışanlara, özellikle Ebru SOYUYÜCE'ye, başta Fatma AYÇİÇEK ve Harun YOLCU olmak üzere bütün mesai arkadaşlarıma, şube müdürüm Sayın Hasan HARKTI'ya, öğrencilerim Habibe AYDIN ve Özlem TOZLU'ya ve adını sayamadıklarına teşekkür ederim.

GİRİŞ

Araştırmanın Problemi

Prospektüs, insan sağlığı için üretilen ilaçlar ve onların kullanımları hakkında hem üreticiye hem de kullanıcıya çeşitli yönlerden bilgiler veren tanıtımdır. Sözü edilen bilgiler dille verildiği için bu dilin ilgililer açısından anlaşılır olması gerekir. Her bilim dalının kendine özgü terimleri vardır. Prospektüsler de çoğunlukla alanıyla ilgili terimlerle yazılmaktadır. Bu terimleri, eczacılar ve tıp bilimiyle ilgilenenler bilmek zorunda olsalar da ilaçları kullanan hastaların terimleri -anlama hakkı olmasına rağmen- bilme zorunluluğu yoktur. Durum böyle olunca ilaçlardaki tıp ve eczacılıkla ilgili terimleri hastaların çoğu anlayamamaktadır. Kullanıcılar, okuduklarını ya da dinlediklerini anlamadıklarından şikayetçi olsalar da onların sorunları tam olarak çözüme kavuşturulamamıştır. Biz de çalışmamızda çoğunlukla şikayetçi olunan bu dilin sözcüklerini ‘Türkiye’de Kullanılan İlaçlardan Seçtiğimiz Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler’ bölümünü dikkate alarak inceleyeceğiz. Çalışmada sırasıyla :

‘Prospektüslerde Geçen Sözcüklerin Geçiş Sıklığı ve Oranı Nedir?’

‘Prospektüslerde Geçen Sözcüklerin Türkçe ve Yabancı Dil Oranları Nedir?’

sorularına cevaplar arandı. Prospektüslerin anlaşılabilirlik düzeyi ile ilgili anket çalışması değerlendirildi.

Araştırmanın Amacı

Araştırmamızın temel amacı, Türkiye’de satılan ve kullanılan ilaçlardan seçtiğimiz prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki dili ve anlaşılabilirlik düzeyini ortaya koymaktır. Çalışmada tıp tarihi incelemeleri, tıp terimlerinin Türkçeleştirilmesi çalışmaları, doktor-hasta ilişkileri ve kullanıcılar açısından sözcüklerin anlaşılma durumu değerlendirilecektir. Bunun, Türkçe bilim dili ve tıp bilimi Türkçesi ile ilgili yapılacak çalışmalara katkı sağlamasını diliyoruz.

Araştırmanın Önemi

Sağlık, astronomi, matematik, teknolojiyle ilgili bilgilerini günden güne artıran insanoğlu, elde ettiği yeni bilgilerini, hiç kuşkusuz, sözcüklerle ifade etmiştir. Elde edilen gelişmeleri paylaşmak isteyen başka bilim adamları da bu sözcükleri ya aynen ya çevirerek ya da anadillerinin kurallarıyla oluşturulan yeni sözcüklerle dillerine aktarmışlardır.

Bilim ve sanat dalına ait olan yeni sözcüklerin kullanılışı birçok dil için sorun olmuştur. Sözcük ve terimlerin aynen alınması ise bu sorunun şiddetini artırmıştır. Bilinçli her bilim adamının yeni bilgileri kendi dillerine uygun olan sözcüklerle karşılaması, bu sorunun çözümüne yardımcı olacaktır.

Bilim ve sanat dalına özgü olan sözcükler, çoğunlukla o dalın uzmanlarını ilgilendirmektedir. Bu durum, tıp gibi diğer insanları da etkileyen bilim dalları için yeterli olmamaktadır. Tıp ve eczacılık bilimlerinde, genellikle Latince ve Grekçe ağırlıklı ortak tıp dilinin kullanılması, bu alan dışındaki kişilerin bu dili anlamasını güçleştirmiş ve bu yüzden sürekli eleştirilmiştir.

Bu çalışmamızda, şikayet edilen bu durumu prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki sözcüklerden yola çıkarak somut bir şekilde ortaya koymaya çalıştık.

Araştırmanın Hipotezi

Bir dilin kullanıcıları dillerinde geçen sözcükleri anlamak, yorumlamak ve kullanmak isterler. Çünkü, dil bir iletişim aracıdır. Konuşan ve dinleyen kişiler birbirlerini anlamazlarsa anlama ve anlaşma mümkün olmaz. Farklı dili konuşan insanların birbirlerini anlamaması buna örnek olarak verilebilir. Ne var ki iletişim sorunu yalnızca farklı dili konuşanlar arasında olmaz, aynı dili konuşanların da böyle sorunlarla karşılaşması mümkündür.

Tıp alanında, özellikle alana ait bilgi aktarımlarında, doktor-hasta-sağlık personeli arasında çoğu zaman sağlıklı iletişimler kurulamamıştır. Bunun, tıp dilinin Latince ve Grekçe ağırlıklı olmasından kaynaklandığı düşünülmüş, ama buna yönelik sayısal verilere dayalı yeterince çalışma yapılmamıştır.

Bu araştırmamızda, Türkiye’de kullanılan prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki sözcüklerden yola çıkararak sürekli eleştirilen ortak tıp dilinin özelliklerini sayısal verilere dayalı olarak incelemeye ve anket çalışmasıyla da sözcüklerin anlaşılabilirlik düzeyini değerlendirilmeye çalıştık.

Araştırmanın Sınırlılıkları

2003 İlaç Rehberi’ne göre, Türkiye’de yaklaşık 2700 çeşit ilaç vardır. Bu sayı ilaçların kapsül, tablet, flakon... gibi Şekilleriyle yaklaşık 4800’e çıkmaktadır (Ommaty, 2003).

Çalışmamızın rneklemi 500 ilaç prospektüsünün uyarılar ve önlemler bölümüyle sınırlandırılmıştır. Bu prospektüsler, ‘Tedavi Gruplarına Göre İlaç Kullanım Oranları’ esas alınarak belirlenmiştir. Bunların da en fazla satılan ilaçlar olmasına dikkat edilmiş ve bunun için de eczacılarla birlikte çalışılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümleri bilgisayar ortamına aktarıldı. Seçilen prospektüsler, tedavi gruplarına göre, kendi içinde alfabetik sıraya dizildi. Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümlerinde geçen sözcükler sayıldı ve bu sözcüklerin kökenleri sözlükler yardımıyla belirlendi. Sayım sonuçları da tablo, grafik ve yüzde değerlendirmeleriyle desteklendi.

BİRİNCİ BÖLÜM

TIP DİLİ

1.1.Tıp ve Dil

Tek başına yaşayamayacağını anlayan insanlar birbirleriyle anlaşmak için çeşitli yöntemler bulmuş ve bunları zaman içinde geliştirmişlerdir. Uzun yıllar sonucunda oluşturulan ve günden güne geliştirilen en önemli anlaşma aracı ise dildir. Bütün duyguların, düşüncelerin, bilgilerin aktarılmasında olmazsa olmaz bir yere sahip olan dil, tıp alanı için de çok gereklidir.

Tıp, bir bilim dalıdır. Bilimlerdeki gelişmeleri ifade etme gücü gerek yapılarından gerekse sözcük varlıklarından dolayı her dilde yoktur. Türkçe, bilim dili olmak için yeterli olgunluğa ve içeriğe, yeni sözcükler türetilme özelliğine sahip köklü bir dildir. Buna rağmen, tarihin birçok devresinde yabancı sözcüklerin, terimlerin bilinçsizce kullanılmasına, yapısını ve anlaşılabilirliğini etkilemesine, zaman zaman karşı koyamamıştır. Uygurlar döneminde Sogdca, Çince, Moğolca vd dillerden sözcükler alınmaya başlamış, İslamiyet'in kabulünden sonra Arapça ve Farsçadan çok sayıda sözcük ve dil kuralı Türkçeye girmiştir. Tanzimat'la birlikte Fransızca ve İtalyancanın etkisinde kalan Türkçe, günümüzde İngilizce başta olmak üzere birçok batılı dilin etkisi altındadır. Dilimize giren sözcüklerin sayısı da yabancı sözcüklere karşılık bulma yetersizliği, bu sözcükleri kullanma merakı, önerilen karşılıkların kullanılmaması ya da yeni sözcüklerin yeterince duyurulmaması gibi nedenlerle iyice artmıştır.

Bilimler, insanların daha iyi yaşaması için çalışır. Teknoloji ve bilgi nerede üretilirse üretilsin, geliştirilse geliştirilsin eninde sonunda bütün insanlara ulaştırılmaktadır. Tıp ise doğrudan insan yaşamını ve onun en öncelikli boyutta olan sağlığını ilgilendiren evrensel bir bilimdir. Bu yüzden, bunlar insanlara daha anlaşılır bir dille aktarılmalıdır. Sayın Serdar Sander'in de söylediği gibi: *'Dil, onu kullanan herkesindir. Bilimle uğraşan kişilerin, ben konuşur, yazarım; anlayan anlar, anlayışıyla hareket etmemeleri gerekir'* (Sander, 2003: 9-10). Aksi takdirde dilimize büyük zarar verilmiş olur.

Sonuç olarak söylemek gerekirse, ne olursa olsun her insandan, kendi ana dilini kullanması, geliştirmesi beklenir. Çünkü, insanları birlik halinde tutabilen en güçlü bağ dildir. Ne kadar haklı olursa olsun, bu bağı koparabilecek hiçbir mazeret kabul edilemez. Tıp ve eczacılık sahasında toplumun anlayacağı bir dil kullanmanın, sanıldığı gibi, insanlara zarar vermeyeceği, hatta tıp uzmanlarının hastaları bilgilendirme sürelerini kısaltacağı ve bilinçli hasta sayısını artıracaağı için faydalı bile olabileceği söylenebilir. Bu görüş de tıpta anlaşılır bir dil kullanmadan kanıtlanamaz. Maalesef, bu durum, tıp uzmanlarının ve eczacıların ortak dile sıkı sıkıya sahip çıkmalarından dolayı hiç anlaşılmamış ve böyle devam ederse hiç anlaşılmayacak bir sorundur.

1.2. Dil Bilim ve Tıp Dili

Dil, insanların bütün etkinliklerini birbirlerine bildirmek için kullandıkları bir iletişim aracı iken dil bilim bütün dillerin ortak özelliklerini, sorunlarını, yapılarını inceleyen bir bilim dalıdır. Yalnız sesleri, sözcükleri değil; kişilerin duygu, düşünce, yaşadıkları yer, eğitim durumları ... gibi özelliklerinin dili kullanmalarını, anlamalarını, söz varlıklarını ne kadar etkilediğini de inceler. Dallarını, toplum bilimden anlam bilime kadar genişleten dil bilim, iletişim konusuyla da çok yakından ilgilenmektedir. İletişimin verimli olabilmesi için alıcının da vericinin de birbirini tam olarak ya da tama yakın derecede anlaması gerekir. Sağlıklı bir iletişimin olmadığı yerde hiçbir sorun çözülemez.

İnsan yaşamında çok önemli bir yeri olan tıp alanında dilin önemi büyüktür. Işıl Açıkalın'ın da doktora tezinde belirttiği gibi tıp dilindeki terimlerin anlaşılabilirliği sanıldığı gibi hastaların eğitim durumları, bilgi düzeyleri ile yakından ilgili değildir. Çünkü, bu dili genellikle bu ve buna yakın bilim dallarıyla uğraşanlar anlamaktadırlar (Açıkalın, 1995:27). Her ne kadar tıp dili, uzmanlar arasında kullanılan ortak bir dil olsa da bu durum hastaların bilgilendirilmeyeceği, onların gelişmelerden haberdar olmayacağı anlamına gelmez. Çünkü, sağlık konusu yalnızca tıp uzmanlarını değil, tüm insanları ilgilendirmektedir. Sağlık problemleri için sağlık kuruluşuna giden hastalar ile doktorlar, eczacılar ya da diğer sağlık personeli arasında her zaman iletişim olmaktadır. Bu iletişimde de hasta, iletişimin en önemli öğelerinden biri yani alıcısı konumundadır. O da bilgilenecek ve kendi veya

yakınıyla ilgili problemi öğrenmek istemektedir. Bu bilgilendirme ise maalesef, her zaman memnuniyetsizlik ve anlaşmazlıkla sonuçlanmaktadır.

Araştırma alanını günden güne geliştiren dil bilim, dildeki sorunları en aza indirmek için tıbbın çeşitli alanlarından yararlanarak kendi çalışmalarını hızlandırmış; hatta tıp dilini de aynı yöntemlerle incelemeye bile başlamıştır.

1.3.Sözlü Dil ve Tıp

İnsanlar, ya sözlü ya da yazılı olarak birbirleriyle iletişim kurarlar. Sözlü dil, dilin konuşma esnasında kullanılmış biçimidir. Konuşma, hem kolay hem de çoğunlukla hazırlık gerektirmediği için insanların en çok tercih ettiği bir iletişim yoludur. Tıp alanında da hastaların prospektüsleri veya diğer tıp kaynaklarını okumalarını saymazsak, hastalar ile uzmanlar arasında genellikle sözlü iletişim gerçekleşir.

Sözlü dil, günlük konuşma dili olduğu için, yazı diline göre daha sade ve daha açıktır. Tıpta kullanılan sözlü dil, basitçe doktor-hasta, sağlık personeli-hasta, eczacı-hasta iletişimde kullanılan dil olarak ayrılabilir. Doktor-hasta arasında kullanılan dil de çoğunlukla hastayla-doktor arasındaki tıbbî danışmayı içerir. Hastanın doktorla veya diğer sağlık personeli ile sağlıklı iletişim kurmasında onun kişilik özelliklerinin -eğitim seviyesi, sosyal düzeyi gibi- etkili olduğu düşünülse de tıp dilinin genellikle ilgililer tarafından anlaşılıyor olması buna çoğunlukla engel olmaktadır. Aynı şekilde tıp dilini kullanan doktorun da hastasının sorularını onun anlayacağı şekilde cevap vermemesi ya da verememesi doktor-hasta iletişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Sözlü dil, insanın günlük konuşma dilidir. Dilimize giren yabancı sözcükler evde, sokakta yani her yerde karşılaşılabilecek şekilde oldukça artmıştır. Tabii ki bunun sonucunda da insanların birbirlerini anlaması da güçleşmiştir. Terimler, bilimlerin öğrenilmesini kolaylaştırırsa da bunların bir an önce ana dile çevrilmesi ve kullanılması gerekir. Çünkü, çoğunlukla kendi yazım özellikleriyle dilimize giren sözcükler, dilimizi zenginleştirmez, ona zarar verir.

1.4. Yazı Dili ve Tıp

Yazılı dil, yazılı anlatımda kullanılan dildir. Bu dil, kullanılan sözcüklerin yazılışı, noktalama ve yazım özellikleri gibi uyulması gereken kuralları olduğu için sözlü dil gibi esnek olmayan bir dildir. Yazı dilimizde İstanbul Türkçesine uymak zorundayız. Bu durum, okuma ve yazmada herkesin birbirini anlamasına yardımcı olur. Latince, Grekçe, Fransızca, İngilizce ve Arapça sözcüklerin sıkça kullanıldığı Türk tıp dilinde ise yazı dili özellikleri farklılıklar göstermektedir. Sözcüklerin farklı şekilde yazılmaları, noktalama işaretlerine dikkat edilmemesi, cümle kurallarına yeterince uyulmaması bunların birkaçıdır. Aslında yazı dili, Yaman Örs'ün de dediği gibi '*sözlüğe bakma, yazdıklarımızı gözden geçirme, başkalarına danışma fırsatı verdiği için*' (Örs, 1972: 318) hata oranının az olması beklendiği bir dil olması gerekirken tıp dilinde, başta sözcüklerin yazılımı olmak üzere, genellikle bir birliktelik yoktur. Bu gerçeği, *Tıp'ta Türkçe* makalesinde: '*İngilizce, Almanca, Fransızca... gibi dillerde her terimin tek bir biçimi, tek bir yazılışı, tek bir okunuşu vardır... Bizde ise enfeksiyon diyen de var enfeksiyon diyen de. Hipertansiyon diyen de var, haypırtensin diyen de var, hay blad preşşır diyen de var.*' şeklinde dile getiren Cengiz Büker sözlerini şöyle bitirir: '*... ama Türk doktoru bunu pek güzel kullanabilmektedir. Çünkü, dil kaygısı yoktur; bu karmaşadan da rahatsız olmamaktadır*' (Büker, 1996: 7).

Tıp dilinin yazılmasında karşılaşılan bir diğer sorun da çeviri Türkçeden kaynaklanan sorundur. Tıptaki gelişmelerin alındığı diller, Türkçenin yapısından farklı olduğu için çeviri yapan kişilerin dilimizin özelliklerini iyi bilmeleri gerekir. Çevrilen sözcüklerin bazen okunduğu gibi bazen de yazıldığı gibi alınması Türk tıp dilinde yazım birliğinin oluşmamasının yanında onların farklı sözcükler şeklinde algılanmasına da neden olmaktadır.

Hem yazı hem konuşma dilindeki tıp dili, birbirinden farklı yanlışlık ve yabancı sözcükle dolu, belli bir kuralı olmayan çok sorunlu bir dildir. Bunların tek çözümü de dilimizi sevmekten ve onun özelliklerini bilmekten geçmektedir. Çünkü, insan tanımadığına, bilmediğine, özellikle sevmediğine sahip çıkmaz.

1.5. Klinikte Kullanılan Dil

Klinik, hastaların ya yatarak ya da ayakta muayene oldukları yerdir. Türkçe Sözlük'te de: '*Hasta bakılan yer, hekim olacak öğrencilerin hasta başında uygulamalı olarak ders gördükleri hasta koğuşu.*'(TS, 1988: 880) olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle klinik, tıp biliminden yararlanmak isteyenlerin, tıp dilini en fazla duydukları yerdir. Hatta, buralarda fazlaca bulunmak zorunda olan hastaların, bazı tıp terimlerini bile öğrenmeye başladıkları bilinmektedir. Bu yüzden, tıp dilini duyan insanlar, sağlıkla ilgili bir yerde bulduklarını, konuşanların doktor olduğunu, kurumun hastane olabileceğini rahatlıkla söyleyebilmektedirler.

Hastaların doktor ya da diğer sağlık personeliyle birebir iletişim kurduğu yer olan klinikte, hasta-doktor veya hasta-sağlık personeli iletişimi daha çok açıklayıcı veya genel bilgiye dayanmaktadır. Tıp dili Latince ve Grekçe ağırlıklı ortak bir dil olduğu için hastanın verilen bilgileri anlamasında onun eğitim durumu, yaşı gibi özellikleri de çoğunlukla yararlı olmamaktadır. Bundan dolayı ya hastalar doktora veya sağlık personeline rahatlıkla soru sormamakta ya da onların verdiği bilgileri tam olarak anlayamamaktadır. Bu da klinikte çeşitli iletişim sorunlarının yaşanmasına neden olmaktadır.

Kullanıcılar arasında anlama ve anlatma kolaylığı sağlayan tıp dili, Türkçe karşılıkları olsa bile tıbbi terimlerin çokça kullanıldığı, eski ve ölü dil olan Latince ve Grekçenin yaşatılmaya çalışıldığı karma bir dildir. Buna rağmen, bu dili, herkes bilmek ve anlamak zorunda değildir. '*Kendileri bile zorla öğrenen doktorların*' (Örs, 1972: 318) bu dili öğrendikten sonra, tıp dili evrensel bir dildir, anlayışıyla terimlerin Türkçe karşılıklarını kullanmaması ve zaman zaman da kullanmamakta ısrar etmesi, açıklanmaya muhtaç bir sorundur.

Klinikte, doktor-hasta iletişiminde kullanılan tıp dili, çoğu kişi tarafından anlaşılmamaktadır. Bu durum, ilaçların kullanımı hakkında bilgi veren prospektüsler için de geçerlidir. Tıp dilinin anlaşılmaması, kullandığı ilaçla ilgili bilgi sahibi olmak isteyen hastaların sağlıklarını da tehlikeye sokmaktadır. Sağlık, önemli bir konu olduğu için bu sorunun bir an önce giderilmesi ve tıp dilinin daha anlaşılır bir hale getirilmesi gerekir. Türk tıp dili ile ilgili yapılan araştırmaların sonuçlarından yararlanmak, dilin önemini ve birleştirici gücünü kavramak, yabancı sözcükler yerine

Türkçe karşılıklar kullanmak bu sorunun çözümünü hızlandıracaktır. Yine, tıbbî çalışmaların açık bir şekilde yazılması da tıp dilinin anlaşılabilirliğine katkı sağlayacaktır. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerine dikkat edilmesi de yazımda birlik oluşturacak ve tıp dilinin anlaşılabilirliğini artıracaktır.

Tıp dilini anlamayan hastalar, anlamadıkları, anlaşılmadıkları bir yere gitmekten de oldukça çekinmektedirler. *Akıllı İlaç Kullanımı Üzerinde Bir Pilot Çalışma* adlı anket çalışmasına göre ‘*Hekime başvurmadan ilaç alırım diyenler %75.5; Hekime Başvurmadan İlaç Almam diyenlerin % 24.5*’ olmasının nedeni (Özçelikay, 2001: 13) -ankette söylenmese de- buna bağlanabilir.

1.6. Ses Bilim, Dalları, Konuları

Ses bilim, insan dilinin seslerini ve dillerin ses yönünü inceleyen bir bilimdir. Doğrudan doğruya sözlü dile, konuşulan dile eğilen, onun sesleri üzerinde duran geniş bir dil bilim dalıdır (Aksan, 1998: 9). Tıp dilinde de kullanılan sözcükler, seslerden oluştuğu için bu bölümde ses bilim ve onun, konumuzla ilgili olan, alt dalları hakkında kısaca bilgi verilecektir.

1.6.1. Fizyolojik ses bilim

İnsan dilinin inceliklerini kavrayabilmek, seslerini tanıyabilmek için konuşma işlemini gerçekleştiren çeşitli organların yapısı ve işleyişinin iyice bilinmesi gerekir. Bunun yanında seslerin nasıl oluştuğu da önemli bir konudur. Anatomi ve kulak, burun, boğaz hekimliği alanında elde edilen bilimsel ve teknik gelişmelerle fizik, özellikle akustik dallarının verilerinden yararlanarak konuşma ve işitme konularında yapılan deneyler birçok bilginlerce ayrı bir uzmanlık alanı olarak ortaya çıkmış ve fizyolojik ses bilimin çatısı altında birleştirilmiştir. Fizyolojik ses biliminde özellikle konuşmayı gerçekleştiren organların yapısı, nitelikleri incelenmektedir. En az iki kişi arasında gerçekleşen konuşma işleminde, beyinle konuşmayı sağlayan organlar arasında, seslerin çıkarılışı, onun dinleyici(ler) tarafından algılanışı yönünden bağlantılar olmaktadır. Seslerin oluşmasında hava, diyafram, gırtlak, ses telleri, ses yarığı (glottis), damak, yutak, dil rol oynamaktadır (Aksan, 1998: 15-20).

1.6.2. Söyleyiş ses bilimi

Hastalarla tıp bilimi uzmanları arasındaki iletişim, çoğunlukla konuşarak gerçekleşmektedir. Konuşmada da bilindiği gibi seslerden yararlanır. Tıp dili, dilimizin yapısından farklı sözcüklerden oluşmaktadır. Bu yüzden, toplum, tıp dilinde geçen sözcükleri bilmediği gibi, seslendirmekte de zorlanır. Dil bilim, dildeki seslerin özelliklerini de inceler. İşte, dildeki seslerin çıkarılış biçimleri ve niteliklerini inceleyen dil bilim bölümüne söyleyiş ses bilimi adı verilmektedir. *‘Söyleyiş, konuşmayı sağlayan hareketlerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Dar anlamda, dil seslerini çıkarma olayıdır’* (Wangler, 1972: 125). Bu, diyafram, kaburgalar ve göğüs kasları aracılığıyla akciğerden gelen basınçlı havanın soluk borusundan geçip gırtlığa ulaştığı sesleme işlemi ile başlamakta, geniz, ağız, damak, dil, diş, dudak aracılığıyla tamamlanmaktadır (Aksan, 1998: 22-23).

1.6.3. Dinleyiş ses bilim

Doktorların, sağlık personelinin ve eczacının tavsiyelerini genellikle dinleyerek öğrenen hasta ya da bu bilgileri kullanan kişi, iletişimde alıcı konumundadır. İletişimin sağlıklı olabilmesi için de alıcıyla vericinin birbirini anlaması gerekir. Aksi halde bir iletişimden söz etmek mümkün olmaz. Dil biliminin, incelediği konulardan birisi de ses biliminin yeni bir dalı olarak benimsenen dinleyiş ses bilimidir. Bu alt bilim dalı, dil seslerinin duyulmasını sağlayan duyma organlarımızın yapısı, işleyişi ve duyma işleminin nasıl gerçekleştiğini inceler. Dinlenenin beyne ulaşmasına duyma denir. Bu da kulağın, dışkulak, ortakulak, içkulak bölmelerinin yardımıyla oluşur (Aksan, 1998: 56). Bu bölümlerin görevini yapamaması da özellikle sözlü iletişimin gerçekleşmesini engeller.

1.7. Türk Tıp Dilinin Tarihsel Gelişimi

Sağlık ile ilgili çalışmaların insanlık tarihi ile başladığı düşünülse de hastalıklarla ilgili etkenlerin insanlardan önce de dünya üzerinde olduğu görüşü, kemik fosillerinin incelenmesiyle, ağırlık kazanmaya başlamıştır (Castiglioni, 193: 20). Sağlığı bozulan insanoğlu, onu eski haline getirmek için sürekli kafa yormuş ve inançlarından, sihirden, bitkilerden yararlanarak kendisini tedavi etmeye çalışmıştır. Bu çalışmalarının sonucunda da çeşitli tedavi yöntemleri ortaya çıkmış ve tıp ve eczacılık bilimleri doğmuştur. Buna rağmen günümüzde hâlâ tedavi olmak için tıp dışında sürdürülen tedavi araçlarından, bitkilerden de yararlanılmaktadır.

Hastalıkları tedavi etmek için ortaya çıkarılan tedavi yöntemleri uzun süre önce sözlü olarak kullanılmıştır. Yazılı dillerin gelişmelerine bağlı olarak yöntem ve araç bilgilerinin kitaplarda yer almaya başladığı görülür. Daha ileri gelişmeler tıp bilimini ve terminolojisini ortaya çıkarmış ve böylece bu bilime özgü terimler doğmuştur.

Bugün, Latince başta olmak üzere Batı dillerinin etkisinde olan Türk tıp dilinin aksine kültürel zenginliğimize bağlı olarak geçmişte dilimizde sağlıkla ilgili pek çok Türkçe sözcük kullanılmıştır. Buna bağlı olarak zengin bir Türk tıp dili gelişmiş ve Türk Dilleri Sözlüğü de denilen Divan-ı Lügati't-Türk'te Türkçe tıp terimlerine de yer verilmiştir (Yurdakök, 2002: 91). Aynı zamanda, Uygurlardaki tıbbi araştıran Süheyl Ünver de Uygurcada çok sayıda Türkçe tıp terimi tespit etmiştir (Ünver, 1936: 8).

İslamiyet'in kabulünden sonra ise tıp terimleri için Arapça ve Farsça sözcükler kullanılmıştır. Bunun sonucunda dönemin Ebubekir Razi, İbn-i Sina, Farabi gibi tıp bilginleri, eserlerini Arapça ve Farsça sözcüklerle yazmışlar ve bundan dolayı da çoğu araştırmacı tarafından Arap ve İranlı sanılmışlardır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin başlangıcında da aynı şekilde devam etmiş, hatta o kadar ileri boyuta varmış ki I.Murat ve Yıldırım Bayezit döneminin doktoru olan Hacı Paşa Teshil (Bakılık) adlı kitabının önsözünde, bu kez yapıtını herkesin anlaması için Türkçe yazdığından dolayı okuyucularından özür dilemek gereğini duymuştur (Adıvar, 1982: 24). Bunun yanında, Arapça ve Farsçanın Türkçe üzerinde etkilerinin günden güne artmasından rahatsız olan tıp bilginlerinden Hekim Bereket, Tuhfe-i

Mübariz'de, (Yurdakök, 2002: 96) Şerafeddin Sabuncuoğlu da Mücerrebname'de (www.kabatasmezun.com) Türkçe tıp terimlerini kullanmaya önem vermişlerdir (Baytop, 1984: 31). Yine de bu çalışmalar tıp dilinin Türkçeleşmesini sağlayamamıştır.

Batı tıbbı ile ilgili ilk ilişkiler 17. yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır. Suphizâde Abdülaziz, bu yüzyılın en önemli doktoru Hermann Boerhave'nin Aforazları'nı Türkçeye çevirirken Latince terimlerin çoğunu da olduğu gibi dilimize aktarmıştır. Buna karşın, Şanizade Ataullah da bazı tıp kitaplarını Türkçeye uygun olarak aktarmış ve eserlerini Türkçe yazmıştır. Böylece tıp dilinin gelişimine büyük katkı sağlamıştır.

II. Mahmut döneminde kurulan Tıphane ve Cerrahname'de tıp öğreniminin Türkçe yerine Fransızca olmasını padişah şöyle açıklamıştır: *'Şimdi bizim dilimizde, kitaplarımızda sağlık bilimi yok mu ki onu yabancı bir dilde okuyalım, sorusunun zihninizde canlandığını biliyorum. Bu konuda size katılmakla birlikte, ... bu sorunun yakın bir gelecekte giderilmesini bekliyorum. ... Bizim bir yandan ordu ile ülkenin gereksinme duyduğu doktorları yetiştirip gerekli hizmetlerde kullanırken bir yandan da sağlık bilimini tümüyle dilimize alıp gerekli yapıtları Türkçe olarak ortaya koymaya çalışıp çaba göstermemiz gerekmektedir'* (www.kabatasmezun.com). II. Mahmut'un söylediği şekilde eğitim alan doktorlar, Batıdaki gelişmelere göre yetiştirilmiş ve gerekli yerlerde kullanılmış olsalar da tıp dilinin Türkçeleştirilmesi konusunda üzerlerine düşen görevleri yeterince yerine getirmemişlerdir. Tıp dilinin bugünkü durumu bunu, açıkça göstermektedir.

1870 yılında Kıırlı Dr. Aziz İdris başta olmak üzere birkaç doktorun çabası sonucunda, tıp eğitiminin Türkçe olmasına karar verilmiştir. O güne kadar, Fransızca olan eğitim yerini Türkçeye bırakmıştır. Bu, anlamlı gelişmeye rağmen, Türkçe, ortak tıp dilinin cümlede kullanılmasını sağlayan bir dil olmaktan öteye geçememiştir.

I. Dünya savaşından sonra tıp dili İngilizcenin etkisi altına girmiştir. Tıp terimleri İngilizce şekilleriyle alınmaya, söylenmeye ve yazılmaya başlamıştır. Bunun sonucunda, tıp dili, Arapça, Farsça, Fransızca, Latince, İngilizce karışımı karma bir dil olmuştur. Bu durum, günümüzde de değişmeden devam etmektedir.

Tıp dilinin karma bir dil olması dilciler başta olmak üzere bazı tıp uzmanlarını da rahatsız etmiştir. Bunun sonucunda tıp dilini Türkçeleştirilme çalışmaları yapılmıştır. Tıp dilinin sorunları dilcilerin ve doktorların katıldığı kurultaylarda tartışılmış ve çözüm yollarına ulaşılmıştır. Bu amaçla Türk Dil Kurumu da tıp terimleri kolu kurmuş ve terimlerin Türkçeleştirilmesi konusunda pek çok doktorla işbirliği yapmıştır.

Kullandıkları dilin gittikçe ağırlaştığından endişe eden gönüllü doktorlar da tıp dili konusunda çalışmalar yapıp, terimlerin Türkçeleştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Bu konuya, Tevfik Sağlam, Ali Ulvi Elöve, Şefik İbrahim İşçil, Yaman Örs, Rüştü Ergun, Şerafettin Canda, Süreyya Ülker ... gibi doktor ve edebiyat öğretmenlerinin büyük katkısı olmuştur.

Terimleri Türkçeleştirme çalışmaları sonucunda sözlükler oluşturulmuş, makaleler ve kitaplar yazılmıştır. Saim Ali Dilemre'nin 'Hekimlik Dili Terimleri', Zeki Zeren'in 'Anatomi Sözlüğü', Şefik İbrahim İşçil ve Ali Ülvi Eliöve'nin 'Hekimlik Terimleri Üzerine Bir Deneme'si, TDK çatısı altında oluşturulan 'Hekimlik Terimlerini Türkçeleştirme Yarkulu'nun hazırladığı 'Hekimlik Terimleri Kılavuzu', Süreyya Ülker'in 'Ülker Tıp Terimleri Sözlüğü' sözlük şeklinde hazırlanan kitaplardan bazılarıdır.

A. Cengiz Büker'in yazdığı 'Tıp'ta Türkçe', Şerafeddin Canda'nın kaleme aldığı 'Tıp Dili' ve 'Tıp Dilinin Türkçeleştirilmesi', Yaman Örs'ün doktorların dilini ve Türkçeyi anlattığı 'Tıp Dili, Doktorların Dili ve Türkçe', Serdar Sander'in dergilerde yayımlanan tıbbî makalelerin dilini incelediği 'Yazdığımız Dil' ve Rüştü Ergun'un '150 Yıllık Hekimlik Dilimize Genel Bir Bakış' ... gibi çalışmaları, tıp dili hakkında yazılmış makalelerden birkaçıdır.

Kendisi doktor olmadığı halde tıp dili ile ilgili çalışma yapan Cemal Mihçioğlu'nun çalışması Kültür Bakanlığınca 'Türk Hekimlik Dili' adı altında yayımlanmıştır.

Tıp dilini Türkçeleştirme çalışmaları sonuç vermiş tıp dilinde Türkçenin kullanılabileceğini gösteren çalışmalar da yapılmıştır. Bir kalp uzmanı olan Dinçer Uçak'ın 1979 yılında yazmış olduğu 'Kalp Yetersizliği' adlı kitabı buna bir örnektir. Bu çaba, TDK'nın dikkatinden kaçmamış ve kurum, başarısından dolayı, Dinçer Uçak'ı TDK bilim ödülü ile ödüllendirmiştir (www.kabatasmezun.com).

Kısacası, Türk tıp tarihinde, tıbbî eserlerde Türkçe kullanılması zaman zaman özendirilse de bu kalıcı ve sürekli olmamıştır. Arapça, Farsça, Fransızcadan sonra günümüzde de İngilizcenin etkisi altına giren Türk tıp dili hâlâ anlaşılmayan ve Türkçeleştirilmeyi bekleyen bir dil olma özelliğini sürdürmektedir. Terimlerin Türkçeleştirilmesi gerekli ama yeterli değildir. Tıp bilimi ile ilgili yazılarda ve konuşmalarda Türkçe terimler kullanıldıkça ve bunların kullanılmaları teşvik edildikçe çabalar sonuç vermiş olacaktır. Bunun için, de tıp uzmanlarına büyük görevler düşmektedir.

1.8. Prospektüs Nedir?

Bu başlık altında prospektüsün tanımı, özellikleri, bölümleri, dili konusunda kısa bilgiler verilecektir.

1.8.1 Tanımı, özellikleri

Fransızca kökenli bir sözcük olan prospektüs, Türkçe Sözlük'te, '*tanıtım, tarife*' şeklinde tanımlanmaktadır (TS, 1988: 1201). 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayandırılarak hazırlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ambalaj ve Etiketleme Yönetmeliği'ne göre prospektüs, '*Hasta bilgilendirme broşüründen farklı olarak beşeri tıbbi ürünün endikasyonu, kontrendikasyonları, yan etkiler/ advers etkileri, uygulama yolu ve şekli ile benzeri hususlarda bilimsel bilgileri içerir şekilde uygulayıcı doktor veya sağlık personeline yönelik hazırlanmış bilgilendirici ürün materyalidir*' (www.saglik.gov.tr). Adı geçen yönetmelikte prospektüsün doktor ve sağlık personeline ait olduğu yazılmakta ise de *Hekim başka türlü tavsiye etmemişse* ya da *Beklenmedik bir etki gördüğünüzde doktora danışınız* gibi ifadeler kullanıcıları içine almaktadır. Bundan dolayı, kullanıcının da ilaç konusunda bilgilenebilmesini sağlayacak bir açıklamanın ilaçla birlikte kullanıcıya verilmesi gerekir.

1.8.2. Bölümleri

Ambalajlama Yönetmeliği'ne göre, hasta bilgilendirme broşüründen farklı olarak hazırlanan prospektüste, aşağıda verilen bilgiler bulunmak zorundadır:

- a) *Ürünün ismi ve farmasötik şekli,*
- b) *Formülü,*
- c) *Farmakolojik özellikleri (Farmakodinamik ve farmakokinetik özelliklerin kısa bir özeti),*
- d) *Endikasyonları ve kontrendikasyonları,*
- e) *Uyarılar/ önlemler, gerekiyorsa çocuklar, gebeler, emzिकliler, yaşlılar ve özel durumlar için ek uyarılar,*
- f) *Yan etkiler/Advers etkiler,*

g) “BEKLENMEYEN BİR ETKİ GÖRÜLDÜĞÜNDE DOKTORUNUZA BAŞVURUNUZ” uyarısı,

h) İlaç etkileşmeleri ve diğer etkileşmeler,

i) Varsa geçimsizlikleri,

j) Kullanım şekil ve dozu,

-Dozu, yetişkinler ve endike ise çocuklar için bir defalık doz ve doz aralığı belirtilerek, ilacın özelliğine göre çocuk dozları mg/kg, mg/cm² veya yaşa göre bildirilecektir. Gerektiğinde tedavi süresi, “doktor tarafından başka şekilde tavsiye edilmediği takdirde” kaydı bulunacaktır.

- Maksimal doz,

- Uygulama yolu ve şekli,

- Uygulama sıklığı ve varsa spesifik uygulama zamanı,

- Tedavi süresinin sınırlanması gerektiğinde tedavi süresi,

- Doz atlandığında ne yapılması gerektiği,

- Gerekliyorsa, ilacın kesilmesi sırasında izlenecek yol,

- Kullanıma ilişkin uyarılar,

k) Doz aşımı halinde alınacak tedbirler ve varsa özel antidotu,

l) Saklama koşulları,

m) Ticari takdim şekli ve ambalaj muhtevası,

n) Piyasada mevcut diğer farmasötik dozaj şekilleri,

o) Ruhsat sahibinin isim ve adresi,

p) Ruhsat tarihi ve numarası,

r) İmalat yeri isim ve adresi,

s) Reçeteye tableti olup olmadığına dair ibare,

t) Prospektüsün son güncellenme tarihi (Akalm, 1996: 122).

1.8.3. Dili

Prospektüsler, doğal olarak tıp ve eczacılıkla ilgili terimlerin çok fazla kullanıldığı tanıtımdır. Prospektüslerin dili ile ilgili gelişmelere bakıldığında önceleri Grekçenin sonraları Latincenin etkisi görülür (Cankur, 2002: 30). Bu durum Türk tıp dilini de doğrudan ilgilendirmektedir. Reçeteli veya reçetesiz olarak satılan tüm ilaçların prospektüslerinde birçok tıbbi terim vardır ve bunların bazıları hayati öneme sahiptir. Bu tür sözcüklerin anlaşılması, zaman zaman insan sağlığını da tehlikeye düşürmektedir. Anlaşılmasına bağlı sorunların en aza indirilmesi için tıp dilinin Türkçeleştirilmesi gerekir.

Her ne kadar uzmanlar, prospektüslerde anlaşılır bir Türkçe kullanmanın bazı durumlarda hastaları endişelendireceğini savunsa da özellikle kullanıcıya yönelik bilgilerde, Türkçe terimlerin kullanılmasının bilinçli hasta sayısını artıracığına ve onların bilgileri kolaylıkla anlamasını sağlayacağına inanıyoruz. Yakın dönemlerde basında, prospektüslerin Türkçeleştirileceği konusunda haberler (Çelebi, 1998: 1; www.istabip.org.tr; www.zaman.com.tr) çıkmıştır. Buna rağmen, tıp terimlerinin Türkçe karşılıkları prospektüslerin çoğunluğunda hâlâ kullanılmamaktadır. Yine bu haberlerde, ilaçlarda hasta kullanma talimatı ile tıpla ilgili tüm bilgilerin anlaşılır bir şekilde yazılacağı Sağlık Bakanlığınca bildirilmiştir, ama bu değişiklikler de prospektüslerde görülmemektedir. Tüm olumsuzluklara rağmen, tıp terimlerine yönelik Türkçeleştirme çalışmaları dilimiz adına umut vericidir. Bunun bir an önce uygulamaya konulması başta ilaç kullanıcıları olmak üzere dilini seven herkesi sevindirecektir.

1.9. Seçtiğimiz Prospektüsler ve Özellikleri

İncelememizde kullandığımız 500 prospektüsü ‘Tedavi Gruplarına Göre İlaç Kullanımı’na göre oranlayarak seçtik. Bu tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 1.1:Tedavi Gruplarına Göre İlaç Kullanım Oranları

Tedavi Grupları	Yıllar		
	1999	2000	2001
Antibiyotikler	20,4	19,0	18,2
Ağrı Kesiciler	13,2	12,0	12,1
Romatizma İlaçları	10,2	11,0	11,6
Soğuk Algınlığı ve Öksürük İlaçları	8,9	8,6	7,9
Vitamin, Mineral, Kan Yapıcı İlaçlar	7,2	7,3	6,5
Deri Hastalıkları İlaçları	5,2	5,3	5,4
Sindirim Sistemi İlaçları	5,0	5,3	5,2
Kalp ve Damar Hastalıkları İlaçları	4,4	4,8	5,5
Hormonlar	4,0	4,3	4,5
Kulak, Burun, Boğaz ve Göz Hastalıkları İlaçları	4,1	4,2	4,4
Sinir Sistemi İlaçları	2,9	3,2	3,5
Spazm Çözücüler	1,7	1,7	1,7
Astım İlaçları	1,3	1,4	1,5
Antihistaminikler	1,4	1,3	1,3
Laksatif	1,0	1,0	1,1
Tansiyon Düşürücü ve Diüretik İlaçlar	1,0	1,0	1,1
Antidiyabetik	0,9	1,0	1,1
Parazit	0,8	0,8	0,7
Diğer	6,3	6,8	6,7

www.ieis.org.tr ‘Türkiye’de İlaç Endüstrisi Gelişim Projeksiyonu’

Araştırmamızda belirlediğimiz 500 prospektüsü, bu oranları dikkate alarak gruplandırdık. Bu oranlama sonucunda, incelememizde, 91 tane antibiyotik, 58 tane ağrı kesici, 42 tane romatizma ilaçları, 32 tane soğuk algınlığı ve öksürük ilaçları, 34 tane vitamin, mineral, kan yapıcı ilaçlar, 30 tane deri hastalıkları ilaçları, 31 tane sindirim sistemi ilaçları, 25 tane kalp ve damar hastalıkları ilaçları, 18 tane hormon, 25 tane kulak, burun, boğaz ve göz hastalıkları ilaçları, 19 tane sinir sistemi ilaçları, 8 tane spazm çözücüler, 8 tane astım ilaçları, 12 tane antihistaminik ilaçlar, 7 tane laksatif grubu ilaçlar, 16 tane tansiyon düşürücü ve diüretik ilaçlar, 5 tane antidiyabetik ilaçlar, 4 tane parazit grubu ilaçlar, 34 tane diğer ilaçların prospektüsleri kullanılmıştır (İlaçlar hakkında detaylı bilgi için bkz. ek 1’e). Bu prospektüslerin, en fazla satılan ilaçların prospektüsü olmasına dikkat edilmiş ve bunun için de üç eczacıyla çalışılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM İNCELEME

Çalışmamızın inceleme bölümünde, prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünün söz varlığı, bu bölümde geçen sözcüklerin Türkçe ve yabancı sözcük oranları değerlendirilmeye çalışılacaktır.

2.1. Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümünün Söz Varlığı

Bu başlık altında prospektüslerde kullanılan sözcükler, bunların geçiş sıklıkları ve oranları incelenmeye çalışılacaktır.

2.1.1.Söz varlığı

Dil, bir milletin kültür, bilim ve ideallerinin saklandığı kıymetli bir hazinedir. Bundan dolayı, bir milleti tanımak için diline bakmak genellikle yeterlidir. Çünkü, dile yansımaya hiçbir değişiklik yoktur. İşte, bir dilin sahip olduğu atasözü, deyim, terim, kalıplaşmış sözlerin hepsine söz varlığı denilmektedir. *‘Bir dilin söz varlığı, yüzyıllar boyunca ortaya çıkan ses, biçim, söz dizimi ve anlam değişikliklerini yansıtmakta, hangi dillerin etkisiyle, ne türden değişimlerin gerçekleştiğini göstermektedir’* (Aksan, 1996: 11).

‘Bir dil, yerli ve yabancı sözcüklerden oluşmuştur. Yerli sözcüklere temel söz varlığı ya da çekirdek sözcükler de denilmektedir’ (Aksan, 1996: 26). Temel söz varlığındaki sözcükler, insan yaşamında birinci derecede önemli olan, insana ve çevresine ilişkin önemli kavramları yansıtan sözcüklerdir: Gitmek, yemek, uyumak, akrabalık adları gibi.

Bir dildeki yabancı sözcükler, o dili kullanan kişilerin hangi uluslarla ilişki kurduğunun kanıtıdır. Dilimize giren yabancı sözcüklerin bir kısmı tamamen Türkçeleşmiş yabancı biçimleriyle kullanılırlar. Sayın Doğan Aksan bunları: *‘Sözcükbilimde alışılmış terimleriyle yerleşmiş yabancı sözcükler duvar (<Far. dīvar), surat (Ar. sûret), ortanca (< Holl. Hortensia) gibi ve yerleşmemiş yabancı sözcükler yani dilin ses eğilim ve kurallarına uymayan, yabancılığını hemen hissettiren öğeler (oksijen, devalüasyon, lokomotif ... gibi)’* (Aksan, 1996: 29) olarak

ikiye ayırmaktadır. Bilim, sanat, matematik, edebiyat gibi alanlarda kullanılan özel sözcükler olan terimler de bir dilin söz varlığını oluşturan öğelerdendir. Terimlerin bazıları günlük konuşma içerisine girerek terim özelliklerini yitirmişlerdir.

Prospektüslerde, Latince ve Grekçe sözcüklerin yanında Arapça, Fransızca, İngilizce sözcükler de kullanılmaktadır. Adı geçen dillerin yapılarının dilimizin yapısından farklı olması, onların anlaşılması, seslendirilmesi, öğrenilmesini güçleştirmiş ve bu da her zaman sorun olmuştur.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde 4325 sözcük toplam 64671 kez geçmiştir. Bu sözcüklerin bazıları bir kez kullanılırken bazıları da- ve bağlacı gibi- iki binin üzerinde kullanılmıştır. Biz aşağıdaki listede en sık kullanılan yüz sözcüğün geçiş sıklıkları ve oranlarını verdik. Bütün sözcüklerin geçiş sıklığını vermek mümkün olsa da çoğu sözcüğün az sayıda kullanılmış olması, onların genel toplam içinde çok küçük değerli kalmasına neden olduğundan ayrıca gösterilmemiş toplu olarak diğerleri içinde değerlendirilmiştir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde en sık geçen 100 sözcüğün geçiş sıklığı ve oranı aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 2.1: Prospektüslerde Geçen Sözcüklerin Geçiş Sıklığı ve Oranı

NO	SÖZCÜKLER	GEÇİŞ SAYISI	GEÇİŞ ORANI %
1	ve	2229	0,0344
2	ol-	2092	0,0323
3	tedavi	1136	0,0175
4	hasta	1062	0,0164
5	kullanıl-	940	0,0145
6	kullanım	806	0,0124
7	bu	751	0,0116
8	ilaç	734	0,0113
9	veya	734	0,0113
10	gebelik	585	0,0090
11	ile	562	0,0086
12	doz	542	0,0083
13	bir(B.Sıf.)	495	0,0076
14	etki	486	0,0075
15	edil-	446	0,0068
16	durum	431	0,0066
17	anne	407	0,0062
18	görül-	400	0,0061

19	neden	399	0,0061
20	gibi	390	0,0060
21	yapıl-	377	0,0058
22	böbrek	340	0,0052
23	dikkat	333	0,0058
24	dikkatli	331	0,0051
25	diğer	327	0,0050
26	süt	323	0,0049
27	fonksiyon	319	0,0049
28	reaksiyon	316	0,0048
29	karaciğer	307	0,0047
30	sıra	285	0,0044
31	çocuk	281	0,0043
32	uzun	278	0,0042
33	daha	273	0,0042
34	bir(sayı)	265	0,0040
35	da+ de	257	0,0039
36	uygulan-	257	0,0039
37	gerek-	250	0,0038
38	ya	250	0,0038
39	veril-	249	0,0038
40	için	247	0,0038
41	kullan-	245	0,0037
42	risk	244	0,0037
43	geç-	240	0,0037
44	bozukluk	238	0,0036
45	öneril-	225	0,0034
46	emzir-	220	0,0034
47	da	218	0,0033
48	yetmezlik	212	0,0032
49	süre	208	0,0032
50	aşırı	205	0,0031
51	göz	201	0,0031
52	hastalık	200	0,0030
53	bulun-	195	0,0030
54	dönem	194	0,0029
55	özellikle	192	0,0029
56	ancak	191	0,0029
57	doktor	188	0,0029
58	sonra	185	0,0028
59	kesil-	184	0,0028
60	çalışma	183	0,0028
61	yüksek	181	0,0027
62	klinik	179	0,0027
63	yol	178	0,0027

64	bildiril-	175	0,0027
65	önce	174	0,0026
66	kan	172	0,0026
67	birlikte	171	0,0026
68	sürelî	170	0,0026
69	kullanılma	169	0,0026
70	emzirme	168	0,0025
71	alt	165	0,0025
72	hamilelik	162	0,0025
73	orta	162	0,0025
74	kontrol	160	0,0024
75	belirti	159	0,0024
76	ciddî	159	0,0024
77	et-	157	0,0024
78	alın-	155	0,0023
79	herhangi	154	0,0023
80	hamile	153	0,0023
81	gerekli	146	0,0022
82	çok	145	0,0022
83	kişi	144	0,0022
84	renal	144	0,0022
85	al-	143	0,0022
86	gün	142	0,0021
87	hal	140	0,0021
88	kortikosteroid	139	0,0021
89	yaşlı	139	0,0021
90	uygun	137	0,0021
91	gebe	136	0,0020
92	antibiyotik	135	0,0020
93	yaş	135	0,0020
94	göster-	134	0,0020
95	kalp	132	0,0020
96	kadın	131	0,0020
97	üzerinde	130	0,0020
98	tavsiye	129	0,0019
99	penisilin	126	0,0019
100	duyarlılık	120	0,0018
	Toplam	31830	0,4921
	Diğer	32841	0,5078
	Genel Toplam	64671	1000.0

Değerlendirme:

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen 4325 sözcüğün genel toplamı 64671, bu bölümlerde en fazla geçiş sıklığına sahip olan yüz sözcüğünün geçiş toplamı 31830, 4325 sözcükten geriye kalan 4225 sözcüğün geçiş toplamı ise 32841'dir. Sonuçlara göre, prospektüslerin adı geçen bölümünde en sık kullanılan yüz sözcüğün toplamı, geri kalan 4225 sözcüğün toplam puanına çok yakındır. Bu da prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki çoğu sözcüğün çok az kullanıldığını göstermektedir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde en sık geçen yüz sözcüğün içinde en fazla geçiş oranına sahip olan ve bağlacıdır ve bu da 2229 kez kullanılmıştır. Bunu, 2092 puanla ol- eylemi izlemektedir. Tabloda verdiğimiz sözcükler incelendiğinde, en fazla geçen sözcüklerin çoğunun Türkçe ya da Türkçeleşmiş sözcükler olduğu görülecektir. Bu da Türkçeyi, Latince ve Grekçe (Yunanca) olan Türk tıp dilinde ve, ile, veya gibi bağlaçlarla ve alın-, et-, ol-, kullanıl-, yapıl- gibi eylemlerle sınırlandırmıştır. Bunun yanında, tedavi, hasta gibi yabancıları unutulmuş sözcükler de çok fazla kullanılmıştır. Kortikosteroid, doz, klinik gibi tıbbi terimlerin de çok kullanılmış olması bunların dilimizde yerleştiğini ve herkes tarafından kullanıldığını düşündürmektedir.

2.1.2. Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde en çok kullanılan 1000 sözcük arasında sık geçen tıp terimleri

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki en çok kullanılan bin sözcüğü belirledik. Bunların içinde en sık geçen tıp terimlerini ve bunların geçiş oranlarını aşağıdaki tabloda vermeye çalıştık.

Tablo 2.2:En Çok Kullanılan 1000 Sözcük Arasında Sık Geçen Tıp Terimleri ve Geçiş Oranları

No	Sözcük	Sayı	%
1	tedavi	1136	0,0175
2	hasta	1062	0,0164
3	ilaç	734	0,0113
4	gebelik	585	0,0090
5	böbrek	340	0,0052
6	karaciğer	307	0,0047
7	göz	201	0,0031
8	hastalık	200	0,0030
9	doktor	188	0,0029
10	hamile	153	0,0023
11	renal	144	0,0022
12	kalp	132	0,0020
13	oral	111	0,0017
14	enfeksiyon	109	0,0016
15	fetüs	100	0,0015
16	hekim	98	0,0015
17	kolit	90	0,0013
18	laktasyon	86	0,0013
19	hepatik	83	0,0012
20	alerjik	82	0,0012
21	gastrointestinal	82	0,0012
22	astım	73	0,0011
23	ülser	67	0,0010
24	östrojen	62	0,0009
25	hipertansiyon	60	0,0009
26	hipotansiyon	54	0,0008
27	psödomembranöz	45	0,0006
28	süperenfeksiyon	45	0,0006
29	diyare	42	0,0006
30	toksisite	41	0,0006
31	depresyon	40	0,0006
32	kardiyak	39	0,0006
33	anafilaktik	37	0,0005

34	diyabet	36	0,0005
35	enjeksiyon	36	0,0005
36	intravenöz	35	0,0005
37	kardiyovasküler	34	0,0005
38	adrenalin	33	0,0005
39	alerji	33	0,0005
40	anemi	33	0,0005
41	endikasyon	33	0,0005
42	mide	29	0,0004
43	epilepsi	28	0,0004
44	ülserasyon	28	0,0004
45	glokom	27	0,0004
46	konvülsiyon	27	0,0004
47	parenteral	27	0,0004
48	pediyatrik	27	0,0004
49	plasenta	26	0,0004
50	komplikasyon	25	0,0003
51	nekroz	25	0,0003
52	cerrahi	24	0,0003
53	glikoz	24	0,0003
54	diyabetik	23	0,0003
55	hipokalemi	23	0,0003
56	şok	23	0,0003
57	tiroid	23	0,0003
58	ürtiker	23	0,0003
59	aritmi	22	0,0003
60	enfarktüs	22	0,0003
61	hematopoetik	21	0,0003
62	ıtrah	21	0,0003
63	trimestir	21	0,0003
64	iritasyon	20	0,0003
65	lezyon	20	0,0003
66	trombosit	20	0,0003
67	agranülositoz	19	0,0002
68	progestojen	19	0,0002
69	prostat	19	0,0002
70	sarılık	19	0,0002
71	teşhis	19	0,0002
72	akciğer	18	0,0002
73	fatal	18	0,0002
74	kanser	18	0,0002
75	lens	18	0,0002
76	miyokart	18	0,0002
77	perforasyon	18	0,0002
78	siroz	18	0,0002

79	anamnez	17	0,0002
80	arteriosus	17	0,0002
81	fertilite	17	0,0002
82	hipertansif	17	0,0002
83	ventriküler	17	0,0002
84	adrenal	16	0,0002
85	hipoglisemi	16	0,0002
86	nazal	16	0,0002
87	prematüre	16	0,0002
88	vajinal	16	0,0002
89	disfonksiyon	15	0,0002
90	gastrik	15	0,0002
91	karın	15	0,0002
92	migren	15	0,0002
93	trisiklik	15	0,0002
94	uterus	15	0,0002
95	entübasyon	14	0,0002
96	koroner	14	0,0002
97	ülseratif	14	0,0002
98	absorbsiyon	13	0,0002
99	arter	13	0,0002
100	diyabetli	13	0,0002
101	geriatrik	13	0,0002
102	hipertiroidizm	13	0,0002
103	hipertrofi	13	0,0002
104	tromboembolik	13	0,0002
105	tüberküloz	13	0,0002
106	anafilaksi	12	0,0002
107	anjin	12	0,0002
108	bradikardi	12	0,0002
109	fetal	12	0,0002
110	hemodiyaliz	12	0,0002
111	hipovolemi	12	0,0002
112	rinit	12	0,0002
113	Hiperkalsemi	11	0,0002
114	kulak	11	0,0002
115	nefrotik	11	0,0002
116	tanı	11	0,0002
117	tansiyon	11	0,0002
118	taşikardi	11	0,0002
119	dehidratasyon	10	0,0002
120	hipersensitivite	10	0,0002
121	intrakraniyal	10	0,0002
122	kornea	10	0,0002
123	lökosit	10	0,0002

124	oliguri	10	0,0002
125	osteoporoz	10	0,0002
126	periferik	10	0,0002
127	tromboz	10	0,0002
128	yenidoğan	10	0,0002
129	artrit	9	0,0001
130	beyin	9	0,0001
131	bronkospazm	9	0,0001
132	burun	9	0,0001
133	dehidrogenaz	9	0,0001
134	dekompanasyon	9	0,0001
135	epileptik	9	0,0001
136	hepatit	9	0,0001
137	intersitinal	9	0,0001
138	İskemik	9	0,0001
139	pulmoner	9	0,0001
140	sekresyon	9	0,0001
141	terapi	9	0,0001
142	tolere	9	0,0001
	Toplam	8498	0,13
	Diğer	56173	0,87
	Genel Toplam	64671	100.0

Değerlendirme

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde en sık geçen bin sözcük, tıp terimleri açısından taranmış ve tespit edilen sözcüklerin geçiş sıklığı ve oranları tablo şeklinde verilmiştir. Bu sonuçlara göre, 1136 kez geçişle tedavi sözcüğü ilk sırada yer almaktadır. Geçiş oranı ise % 0,0175'tir. Bunu, 1062 kez kullanımıyla hasta sözcüğü, 734 kez kullanımıyla ilaç sözcüğü izlemektedir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde unutulmuş ya da unutulmaya yüz tutmuş cenin, müstahzar, habis gibi Arapça sözcükler de kullanılmıştır.

Enfeksiyon, diyare, glikoz, diyabet, hipertansiyon ... gibi tıp terimlerinin çok kullanılması bunların dilimize yerleşmeye başladığını düşündürmektedir. Bu tür sözcüklerin çoğunluk tarafından anlaşılmasını kullanım fazlalığıyla açıklamak mümkündür. Bunun yanında pulmoner, sekresyon ... gibi çoğunluk tarafından anlaşılmayan çok fazla tıp terimi de kullanılmıştır.

2.1.3. Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki Türkçe ve yabancı sözcük oranları

Türkler, tarih boyunca bilim ve sanat alanlarındaki gelişmeleri yakından izlemişlerdir. Bu esnada pek çok ulusun kültürünü etkilemiş ve bir o kadar da kültürden etkilenmişlerdir. Bu etkileşimlerin yaşandığı önemli kültürel alanlardan birisi de dildir. Özellikle etkileşimin bilim ve sanat dilinde daha çok olduğu görülür.

Dil etkileşimi çoğunlukla sözcük alışverişiyle olmaktadır. Nesnel bir gerçekliğin kavranmasına yardımcı olmak için yeni bir sözcüğe ihtiyaç duyulduğunda birkaç yol denenmiştir. Sanat alanı yanında bilim alanlarında da sözcük ihtiyacı ya yeni sözcükler türetme ya kullanılan mevcut sözcüklerden yararlanma, ya da yabancı dillerden Türkçeleştirilerek veya aynen alınma yollarıyla karşılanmıştır. Bunlardan özellikle yabancı sözcüklerin aynen alınması hem Türkçeye zarar vermiş hem de anlaşma sorunları yaşanmasına neden olmuştur.

Türkler, geçmişte birçok değişik kültürle karşılaşmış ve onlardan etkilenmişlerdir. Dile de yansıyan bu etkilenme, doğal olarak söz varlığımızı ilgilendirmektedir. Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki Türkçeyi daha iyi anlamak, söz varlığını belirlemek için bu değişimlerin bilinmesinin de faydalı olacağına inanıyoruz. Dünyadaki birçok dilde söz varlığı ile ilgili çalışmaların günden güne artmasına rağmen, dilimizde yeterince çalışma bulunmamaktadır. Yapılan çalışmalar belli dönemlere ait belli eserler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu çalışmaların artması, Türkçenin söz varlığını daha belirgin hale getirecektir.

7. ve 8. yy'larda dilimizde yabancı sözcük yok denecek kadar azdır yani dilimizde % 1 oranında Çince etkisi görülmektedir. Ne yazık ki bu oran zaman içinde korunamamış ve dilimize bir hayli yabancı sözcüğün girmesine engel olunamamıştır. Uygurlar döneminde, Çince, Sanskritçe gibi dillerin Türkçeye etkisi bazı eserlerde %12'yi bulmuştur. İslamiyet kabul edildikten sonra, Arapça ve Farsça sözcükler, yazım kurallarıyla birlikte dilimize girmiştir. Bu sözcükler, İslamiyet'in kabul edildiği yıllarda % 2 oranında iken 15. ve 16. yüzyıllarda % 65'e (Baki'de) kadar yükselmiştir. Uzun yıllar boyunca, Arapça ve Farsçanın etkisinde kalan Türkçe, Tanzimat'tan sonra Fransızcanın etkisi altına girmiş ve dilimizdeki yabancı sözcüklerin oranı Namık Kemal'de % 62, Şemsettin Sami'de % 64, Ahmet Mithat'ta

% 57 olarak tespit edilmiştir (Aksan, 1996, 126-129). Yabancı sözcüklerin dilimize zarar verdiği anlaşılınca, dilimiz sadeleştirilmeye çalışılmış; hatta 1965'te % 25'lere kadar düşürülmüş (İmer, 1973: 190), ama bu da soruna bir çözüm getirememiştir. Günümüzde ise, dilimiz özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra İngilizcenin etkisi altında kalmış ve bilinçsizce, büyük bir özenti ile kalmaya devam etmektedir.

Biz bu çalışmada tıp Türkçesinde yer alan sözcüklerin tamamını değerlendiremedik, ancak buna bir kapı aralamak için prospektüslerde yer alan uyarılar ve önlemler bölümünün Türkçe özelliklerini ve sözcük dağarcığını incelemeye çalıştık.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen sözcüklerin kökenleri Okyanus Sözlüğü (Tuğlacı, 1971), Almanca-Türkçe Sözlük (Önen, 1993), Tıp Sözlüğü (Kazancıgil, 1978), Açıklamalı Tıp Sözlüğü (Kocatürk, 2000), Türkçe Sözlük (TDK, 1988)'ten yararlanılarak belirlenmiştir. Çoğu sözlükte, tıp terimlerinin kökeni çoğunlukla Fransızca olarak verilmiştir, ama çalışmamızda bunların Latince ve Grekçeden geçen eski şekilleri esas alınmıştır.

Prospektüslerde geçen sözcükler, *Türkçe sözcükler*, *yabancı sözcükler*, *yabancı sözcük + Türkçe yapım ek*, *yabancı sözcük + yabancı sözcük*, *Türkçe sözcük + yabancı sözcük* ve *diğer* şeklinde gruplandırılmıştır.

Elde edilen sonuçlar, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.3: Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümünde Geçen Sözcüklerin Türkçe ve Yabancı Sözcük Oranları Tablosu

Diller	Geçiş Sıklığı		Oran	
			k.o	g.o
Türkçe Sözcükler	1570		100.0	0,36
Yabancı Sözcükler	Yunanca	586	0,34	
	Latince	527	0,31	
	Arapça	310	0,18	
	Fransızca	201	0,12	
	Farsça	41	0,03	
	İngilizce	18	0,01	
	İtalyanca	11	0,006	
	Almanca	3	0,002	
	Rumca	1	-	
	İspanyolca	1	-	
	Çince	1		
	TOPLAM	1700	100.0	0,39
Yabancı Sözcükler+Türkçe Yapım Eki	Arapça + Türkçe	109	0,42	
	Yunanca (Grekçe)+ Türkçe	56	0,22	
	Farsça + Türkçe	40	0,16	
	Latince + Türkçe	23	0,09	
	Fransızca + Türkçe	16	0,06	
	Yunanca+Latince+Türkçe	5	0,02	
	İngilizce + Türkçe	3	0,01	
	İtalyanca + Türkçe	3	0,01	
	Latince+Yunanca+Türkçe	1	0,004	
	Yunanca+Fransızca.+Yun.+Türkçe	1	0,004	
	TOPLAM	257	100.0	0,06
	Yabancı sözcük+Türkçe sözcük	Latince + Türkçe	1	100.0
Türkçe+Yabancı Sözcükler	Türkçe + Farsça	2	100.0	0,0004
Yabancı Sözcük+Yabancı Sözcük	Yunanca + Latince	61	0,37	
	Latince+ Yunanca	51	0,31	
	Yunanca+Yunanca+Latince	17	0,10	
	Yunanca + Fransızca	16	0,10	
	Fransızca + Latince	6	0,04	
	Latince + Fransızca	4	0,0004	
	Arapça + Farsça	3	0,0004	
	Arapça + Latince	1	-	
	Arapça+Türkçe+Farsça	1	-	
	Arapça + Yunanca	1	-	
	Arapça + Fransızca	1	-	

	Farsça + Arapça	1	-	
	Fransızca + Yunanca	1	-	
	Yunanca+Fransızca+Yunanca	1	-	
	Yunanca+Latince+Fransızca	1	-	
	TOPLAM	166	100.0	0,04
Diğer	İlaç adı	298	0,47	
	İlaç maddesi	187	0,30	
	Kısaltma	92	0,15	
	Özel ad	52	0,08	
	TOPLAM	629	100.0	0,15
GENEL TOPLAM		4325		100.0

Değerlendirme

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde 4325 çeşit sözcük geçmiştir. Bu sözcüklerin 1570 tanesini % 36'lık kullanım oranıyla Türkçe sözcükler oluşturmaktadır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen yabancı sözcüklerin toplam sayısı 1700'dür. Bunun tüm sözcükler içindeki oranı % 39'dur. Yabancı sözcüklerin içinde en fazla (586 tane) Yunanca yani eski Grekçe sözcük kullanılmıştır. Bunu sırasıyla Latince (527 tane), Arapça (310 tane), Fransızca (201 tane) sözcükler takip etmektedir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, yabancı sözcüklerden Türkçe eklerle, özellikle -lı, -li, -lu, -lü addan ad yapım ekiyle, türetilmiş sözcükler de kullanılmıştır. Bu sözcüklerin toplamı 257'dir. Bu yolla yapılan sözcüklerin içinde en fazla Arapça (109 tane) kullanılmıştır. Bunu, sırasıyla 56 tane kullanımla Yunanca (Grekçe), 40 tane kullanımla Farsça, 23 tane kullanımla Latince sözcükler izlemektedir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, Türkçe sözcükle kurulmuş *immünoyetmezlik* gibi birleşik sözcük de vardır. Bu sözcük –bir tane bile olsa da- ortak tıp dilinin Türkçe ile etkileşimini göstermektedir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, yabancı sözcüklerin yabancı sözcüklerle oluşturduğu toplam 166 tane birleşik sözcükler de vardır. 166 tane sözcüğün içinde en fazla Yunanca (Grekçe) ve Latince sözcüklerden oluşan 61 tane birleşik sözcük kullanılmıştır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, ilaç adları ve onların etkin maddeleri, özel adlar ve kısaltmalar da geçmektedir. Bunların da toplamı 629'dur. Bu sözcüklerin genel toplam içindeki oranı ise %15'tir. Bu bölümde en fazla (298 tane) ilaç adı geçmektedir. Bunu, 187 tane ilaç etkin maddesi ve 92 tane kısaltma, 52 tane de özel adın kullanımı izlemektedir.

2.2. Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümündeki Anlatım Bozuklukları

Prospektüslerdeki anlatım bozukluğuna geçmeden önce kısaca anlatım bozukluğunun ne olduğunu açıklamak istiyoruz.

Bir duyguyu, bir düşünceyi, bir konuyu söz ve yazıyla bildirme işine anlatım denir. Anlatımda yapılacak yanlışlıklar, değişik yargıların çıkmasına, anlatılmak istenilenin anlaşılmasına neden olabilir. Gerek yazıda gerekse konuşmada sözcük ve cümlelerin ses, ahenk ve anlam bakımından kusurlu olmasıyla oluşan yanlışlıklara da anlatım bozukluğu adı verilmektedir.

Anlatım bozuklukları denince akla, öncelikle cümle gelmektedir. Cümleler sağlam ve düzgün olmazsa, anlatımın düzgün olması kesinlikle beklenemez. Bir yazıdaki cümleler dilbilgisi kurallarına uygun değilse, anlatım bozuk demektir. Çünkü, o zaman, sağlam bir anlaşma, gerçek bir iletişim kurulamaz.

Anlatım bozuklukları, bazı kitaplarda anlatım yanlışlıkları, biçimsel yanlışlıklar, dil bilgisi yanlışlıkları, yazım ve noktalama yanlışlıkları şeklinde gruplandırılırken (Aktaş, 2002: 115) bazı kitaplarda tenafür, tekrar sıklığı, ses ve ahenk kusurları, aykırı gramer şekilleri, aykırı yardımcı fiiller, garabet, anlam kusurları,eksiklik, sıra yanlışlığı, uyumsuzluk, cümle düzeyindeki yanlışlıklar olarak sınıflandırılmıştır (Korkmaz, 1997: 199-202).

Prospektüslerdeki anlatım bozuklukları incelenirken yukarıdaki tasniflerden yararlanıldı. Bulunan yanlışlıklar da anlam yanlışlıkları, ses ve ahenk yanlışlıkları alt başlığı altında ayrıntılı bir şekilde incelenmeye çalışıldı.Yanlışlık bulunan cümle, altılı çizili olarak gösterilip, hangi ilaçtan alındığı parantez içinde belirtildi. Örnek verilen cümlenin yazım özellikleri genellikle korunmuştur. Bu tür yanlışlığın olduğu diğer ilaçlar da italik olarak cümlenin altında verildi.

2.2.1. Anlam yanlışlıkları

Anlam yanlışlıkları, anlamın zor anlaşılmasına neden olan yanlışlıklardır. Bunun da sözcüklerin yanlış yerde ve yanlış anlamda kullanılması, tamlamaların yanlış veya eksik kurulması, cümlelerin bozuk olması, özne-yüklem uyumsuzluğu, noktalama işaretlerinin eksikliği veya yanlış noktalama işaretlerinin kullanılması gibi çeşitli sebepleri vardır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde tıbbi terimlerin çoğunun yabancı sözcüklerden oluşması, bu konuda eğitim almayan kişilerin prospektüslerde geçen cümleleri anlamasını zorlaştırmaktadır. Buna bir de yukarıda sayılan sebepler eşlik ettiğinde anlamlandırma iyice güçleşmekte; hatta bazı cümlelerin tamamen anlaşılmasına neden olmaktadır.

Anlamlandırmada güçlük oluşturan sebepleri, bu bölümde örnekleriyle birlikte açıklamaya çalışacağız.

A. Dil bilgisi yanlışlıkları

Dil bilgisi yanlışlıkları, dil bilgisi kurallarının bilinmemesi veya bu kuralların uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Bu bölümde, sözcüklerin ve eklerin kullanımında yapılan yanlışlıklar, gereksiz sözcük kullanımı, söz dizimi gibi yanlışlıklar ele alınacaktır.

1. Sözcüklerin ve eklerin kullanımı ile ilgili yanlışlıklar

Bu başlık altında, prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen sözcüklerin kullanımı incelenecektir.

a) Gereksiz sözcük ve eklerin kullanımı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde gereksiz olarak kullanılan sözcük ve ekler aşağıda verilmiştir.

01. ancak/ sadece

Sınırlama bildiren *ancak* ve *sadece* sözcüklerinin birisi kullanılabilir.

‘Ancak sadece juvenil artrit, 5 yaşından büyük çocuklarda 10 mg/kg/gün dozda, 12 saat ara ile kullanılabilir (Kapnax)’.

02. cerrahi girişim/ ameliyat

Cerrahi girişim de *ameliyat* da aynı anlama geldiği için cümlede birisinin kullanılması yeterli olurdu.

‘Bu hastalar majör cerrahi girişimlerin ameliyat sırasında ve sonrasında ağır kan kaybı olasılığı nedeniyle yüksek risk altındadır (Tilcotil)’.

03. eğer/ -sa

Eğer de *-se* eki de şart bildirdiğinden cümlede birisinin kullanılması yeterli olurdu.

‘Eğer, allerji reaksiyonu oluşursa, ilacın uygulanması derhal durdurulup hasta diğer ajanlar ile, örneğin epinefrin, presör aminler, antihistaminik, kortikosteroidler ve oksijen ile tedavi edilmelidir.’ (Penadur l-a)

andazol, assist (şurup, kapsül), ator, calpol, clin, corsal, dermovate, desal ampul, divina, diapam, diprospan, duoderm, duocid, efferalgan, eksofed, eritroset, exelderm, exen fort, felden jel, kenacort-a, kursept, lamictal, livial, lo/ovral, mikoderm, minulet, miyadren, mobic, monodoks, noral, oksamen, one-alpha, parafon, parlodel, pharmaton, premarin, primobolan, primperan, pritor, psovate,

pursennid, relifex, remoxil, reox, siprogut, spalt, steocin, strepsils, streptomagma, sulbaksit, sultamat, talozin, tetradox, tienam, tugal, tofranal, visine, wintus, zeloxim, zinnat

04. etkili

'Toksik, sözcüğü zehirli, toksik maddeye bağlı' (Kocatürk, 2000: 883) anlamlarına geldiğinden cümlede ... *toksik değildir*. demek yeterli olurdu.

'Önerilen dozlarda uygulandığında Amikozit toksik etkili değildir (Amikozit)'.

05. herhangi bir/ diğer

Herhangi, diğer anlamını da içerdiği için cümlede birisinin kullanılması yeterli olurdu.

'Görme ile ilgili rahatsızlıklar da dahil olmak üzere sersemlik veya diğer santral sinir sistemi bozuklukları gelişen hastalar araç veya herhangi diğer bir makine kullanmamalıdır (Cataflam)'.

06. itrah

'İtrah, dışarı atma, dışarı atılma' (TS, 1988: 669) anlamlarına geldiğinden *idrar yoluyla yerine idrardır* denilebilirdi. Aynı durum *idrar vasıtasıyla* için de geçerlidir.

'Sulbaktam ve ampisilinin oral uygulamadan sonra oral uygulamadan sonra başlıca itrah yolu idrar yoluyla (Duocid)'.

sultamat

07. mevcut ol-/ ol-

Yeterli bilginin yokluğu, *ol-* eylemi ile belirtilebilirdi. Aynı zamanda *mevcut ol-* yerine *bulun-* eylemi de kullanılabilirdi.

‘Yeterli bilgi mevcut olmadığından gebelikte ve çocuklarda kullanılmamalıdır (Vasoser)’.

08. tıbbî zaruret dışında/ gerekmedikçe

Tıbbî zaruret dışında ve gerekmedikçe sözcükleri sınırlama bildirdiğinden, cümlede birinin kullanılması yeterli olurdu.

‘Kortikosteroidlerin gebelikte kullanımı ile ilgili yeterli klinik çalışma olmadığından gebelikte, gebe kalma ihtimali olanlarda ve süt verme döneminde tıbbî zaruret dışında gerekmedikçe kullanılmamalıdır (Kenacort)’.

09. uzun

Yıllardır, sürenin uzunluğunu anlattığı için *uzun* sıfatının kullanılmasına gerek yoktur.

‘Spazmol uzun yıllardır kullanımda olmasına rağmen, insanlarda gebelik sırasında, hiçbir zararlı etkisi gözlenmemiştir (Spazmol)’.

10. yalnızca/ kesinlikle

Yalnızca ve kesinlikle sınırlama bildirdiğinden cümlede birisinin kullanılması yeterli olurdu.

‘Gebe kadınlar üzerinde yeterli ve kontrollü bir inceleme bulunmadığından bu ilaç gebelikte, yalnızca kesinlikle gerekli olduğu durumlarda kullanılmalıdır (Cefizox)’.

11. yetmezliği

Tamlama *karaciğer ve b6brek yetmezliği* şeklinde kurulsaydı, *yetmezlik* s6zcüğünün iki kez kullanılmasına gerek kalmazdı.

‘Karaciğer yetmezliği, b6brek yetmezliği ve anemisi olanlarda dikkatle ve kısa süreli uygulanmalıdır (*Termacet plus*)’.

b) Gereksiz Yardımcı Eylem Kullanımı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde gereksiz yardımcı eylem kullanımı da görölmektedir. Bunlar bu başlık altında, aşağıda incelenmeye çalışılacaktır.

01. alımı durdurulmalıdır/ alınmamalıdır

İlacın alınmaması gerektiğini bildiren *alımı durdurulmalıdır* yerine *alınmamalıdır* yüklemi kullanılabilirdi. Çünkü, *-malı/ -meli* gereklilik kipi, eylemin yapılıp yapılmayacağını bildirir.

‘Geçmişinde depresyon geçirmiş olan kişiler çok dikkatle izlenmeli ve çok ciddi derecede depresyonun tekrarı görölürse ilaç alımı durdurulmalıdır (*Lo/Ovral*)’.

minulet

02. alımı kesilmelidir/ alınmamalıdır

-malı/ -meli gereklilik kipi, eylemin yapılıp yapılmayacağını bildirdiği için ilacın alınmaması gerektiğini bildiren *alımı kesilmelidir* yerine *alınmamalıdır* yüklemi kullanılabilirdi.

‘Alerjik bir reaksiyon meydana gelmesi halinde ilaç alımı kesilmeli ve uygun bir tedaviye geçilmelidir (*Deposilin*)’.

03. emzirme kesilmelidir/ emzirilmemelidir

Tedavi sırasında emzirilmemesi gerektiğini anlatan bu cümlede, *emzirme kesilmelidir* yerine aynı anlama gelen *emzirilmemelidir* eylemi kullanılabilirdi. Çünkü, *-malı/ -meli* gereklik kipi, genellikle, eklendiği eylemin yapılıp yapılmaması gerektiğini bildirir.

‘Tedavi sırasında emzirme kesilmelidir (Klindan)’.

04. emzirme yapılmamalıdır/ emzirilmemelidir

Emzirme yapılmamalıdır, ilaç kullanırken, emzirilmemesi gerektiğini anlatmaktadır. Bu yüzden, bunun yerine aynı anlama gelen *emzirilmemelidir* yüklemi kullanılabilirdi. Bunun yanında, *emzirme* ile *yap-* yardımcı eyleminin kullanılması alışılmış bir kullanım değildir.

‘Süte geçtiğinden ya ilaç kesilmeli ya da emzirme yapılmamalıdır (Rifcap)’.

klindan, muscoril

05. görülmesi olasıdır/ görülebilir

-ebil- yardımcı eylemi olasılık da bildirdiği için *görülmesi olasıdır* yerine *görülebilir* denilebilirdi.

‘10 günün üzerinde alınması durumunda toksisite görülmesi olasıdır (Medafein)’.

07. kaçmaması sağlanmalıdır/ kaçırılmamalıdır

İlacın göze kaçırılmaması gerektiğini vurgulayan *kaçmaması sağlanmalıdır* yerine *kaçırılmamalıdır* yüklemi kullanılabilirdi. Çünkü, *-malı/ -meli* gereklik kipi bir işin yapılıp yapılmaması gerektiğini bildirir.

‘Glokoma neden olabileceğinden göz kapaklarına uygulanacaksa, göze kaçmaması sağlanmalıdır (Psovate)’.

08. kesmek gerekir/ kesilmelidir

Kesmek gerek yerine *kesilmelidir* sözcüğü kullanılabilirdi. Cümle de ... *tedavi kesilmelidir* şeklinde kurulabilirdi.

‘Tedavi esnasında deride tahriş görülürse tedaviyi kesmek gerekir (Algesal)’.

09. kullanımı kesilmelidir/ kullanılmamalıdır

Cümlede, ilacın alınmaması gerektiğini bildiren *kullanımı kesilmemelidir* yerine *kullanılmamalıdır* denilebilirdi.

‘Yine de adı geçen belirtiler görüldüğünde, ilaç kullanımı kesilmelidir (Diclomec ampul)’

eritrosif, felden jel

10. sonlandırılması yapılmalıdır/ sonlandırılmalıdır

Cümle, ... *tedavi, dozun kademeli olarak azaltılmasıyla, sonlandırılmalıdır.* şeklinde kurulsaydı hem bir sözcük eksilirdi hem de anlatımın karmaşıklığı giderdi.

‘Adrenal yetmezlik tablosu gözönünde bulundurularak tedavinin sonlandırılması doz kademeli olarak azaltılarak yapılmalıdır (Prednol-l)’.

c) Sözcüklerin Yanlış Anlamda Kullanılması

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde sözcüklerin yanlış anlamda kullanıldığı da belirlenmiştir. Bunlar aşağıda incelenmeye çalışılacaktır.

01. alerjik/ alerjisi

Alerjik sözcüğü ‘alerji ile ilgili olan’ (TS, 1988: 49) ve alerji sözcüğü ise ‘bazı canlıların birtakım yiyeceklere, ilaçlara, toz, koku gibi nesnelere hastalık derecesinde gösterdikleri aşırı tepki’ (TS , 1988: 49) şeklinde tanımlanmıştır. Cümlede de ilaçlara tepki verme anlamı söz konusu olduğundan *ilaçlara alerjik olan* yerine *ilaçlara alerjisi olan* denilmesi gerekirdi.

‘Herhangi bir maddeye ve özellikle ilaçlara allerjik olan hastalara antibiyotik verilirken dikkatli olmalıdır (Cefizox)’.

kenacort, zimaks

02. alınma/ alma

Suyu alacak olan belli olduğu için, *alınması* sözcüğünün cümlede, etken şekilde yani *alması* şeklinde kullanılması gerekirdi.

‘Kristalüri ve taş oluşumunu engelleyebilmek için tedavi sırasında hastanın yeterli idrar oluşumunu sağlamak amacıyla bol su alınması önerilir (Kemoprim Fort)’.

03. bağımlı/ bağı

Bağı sözcüğü genellikle şartlı durumlar için kullanılmaktadır. *bağımlı* ise, tek başına bir şey yapamamaktır yani şart anlamı yoktur. Bu yüzden cümlede *bağı* sözcüğünün kullanılması gerekirdi.

‘Nöbetlerin ortaya çıkması, doza bağımlı gözükmektedir (Tofranil)’.

04. bozulma/ bozukluk

Görme işlevindeki *bozulma* genellikle *bozukluk* sözcüğü ile anlatılmaktadır. Bu yüzden *görme bozulması* yerine *görme bozukluğu* denilmeliydi.

‘Aşırı duyarlı kişilerde görme bozulması olabilmesi halinde gerekli önlemler alınmalıdır (Thilomide)’.

05. bulunan/ anlatan

Hikaye sözcüğü ile *anlatıl-* eylemi kullanılmalıydı.

‘Gastrointestinal hastalık hikayesi bulunan hastalara yakın bir takip altında verilmelidir (Nurofen)’.

cefamezin, naprosyn cr

06. bulun-/ ol-

TS’de *bulun-*, ‘*bir şey elde etmek, kaybedilen bir şeyi yeniden ele geçirmek*’ (TS, 1988: 229); *ol-* eylemi ise ‘*varlık kazanmak, meydana gelmek, nitelik kazanmak*’ (TS, 1988: 1106) anlamlarına gelmektedir. Bu tanımlara göre, cümlede, *ol-* eyleminin kullanılması gerekirdi.

‘Kalp yetmezliği bulunan hastalar yakından takip edilmeli, gerekirse doz ayarlaması yapılmalıdır (Aprowell)’.

07. elimine et-

Elimine, ‘*atılma, uzaklaştırmak*’ (Kocatürk, 2000: 275) anlamlarına gelmektedir. Bu cümledeki *elimine et-*’in ne anlamda kullanıldığı tam olarak anlaşılmamaktadır. *Gebelik olasılığını elimine et-*, gebeliğin olmaması mı, gebeliğin olmayacağını düşünmek mi demektir?

‘Proluton Depot ile tedaviye başlamadan önce, (memeleri ve servikal smeari de içine alan) derinine bir jinekolojik muayenenin yapılmış olması ve daha aşağıda sözü edilen nedenlerle bazı endikasyonlarda gebelik olasılığının da elimine edilmesi gereklidir (Proluton)’.

08. eşlik et-/ ortaya çık-

Eşlik et-, aynı amaç doğrultusunda birlik olmak, aynı amaca hizmet etmek, anlamlarına gelir. *Psödomembranöz kolit*, antibiyotiklerin yan etkisi yani istenmeyen etkisi olarak ortaya çıktığı için cümlede, bu anlama gelen eylemlerin kullanılması gerekirdi.

‘Psödomembranöz kolitin, geniş spektrumlu bütün antibiyotiklerin (makroidler, yarı sentetik penisilinler ve sefalosporinler dahil) kullanımına eşlik edebildiği bildirilmiştir, bu nedenle uzun süreli antibiyotik kullanımında diyare gelişen hastalarda bu olasılığın akılda tutulması yerinde olur (Dynabac)’.

09. fatal sonuçlanabilen/ ölümlle sonuçlanabilen

Fatal sözcüğü, *ölüme götüren, ‘ölümle sonuçlanan, öldürücü’* (Kocatürk, 2000: 313) anlamlarına gelir. Bu anlamlar doğrultusunda, *fatal sonuçlanan* kullanımı anlamsız olmaktadır. Bu yüzden, *fatal sonuçlanabilen* yerine *ölümle sonuçlanabilen* denilebilmesi daha doğru olurdu.

‘Penisilin tedavisi uygulanan hastalarda ciddi, hatta fatal sonuçlanabilen anafilaktoid aşırı duyarlılık reaksiyonları bildirilmiştir (Alfasid flakon)’.

10. geçir-/ ol-

Geçir-, ‘herhangi bir durumu yaşamış olmak’ anlamına gelir (hastalık geçirmek gibi) (TS, 1988: 531). Bu tanıma göre, *ameliyat geçirecek* kullanımı yanlıştır. Çünkü, gelecek zaman eki *-ecek*, *geçir-*‘teki geçmişliğe uymamıştır. Geçmişlik, *geçirmiş* gibi ona uygun olan bir zaman eki ile anlatılmalıydı. *Ameliyat* ile *ol-* yardımcı eyleminin kullanılması daha iyi olurdu.

‘Bu nedenle karaciğer fonksiyonları bozuk olanlarda ve ameliyat geçirecek hastalarda dikkatle kullanılmalıdır (*Enter-sal*)’.

11. geliş-/ geçir-

Alerji varsa ve ilerleyen günlerde şiddeti artmışsa *geliş-*; ama daha önce ortaya çıkmışsa *geçir-* eyleminin kullanılması gerekirdi. Çünkü, *geliş-* eylemi, ‘büyüyüp boy atmak, yetişmek, ilerlemek, genişlemek’ (TS, 1988: 535) anlamlarına gelir. Bu cümlede de, alerjinin gelişmesi değil geçirilmesi anlamı vardır.

‘Antibiyotikler ve bu arada Dynabac, daha önce herhangi bir alerji ve özellikle de ilaç alerjisi gelişmiş olan hastalarda dikkatle kullanılmalıdır (*Dynabac*)’.

12. görül-/ kontrol et-

Belli aralıklarla, inceleme ve denetim amaçlı yapılan görülme işine kontrol etmek denir. Bu yüzden, cümlede *görül-* yerine *kontrol et-* eylemi kullanılmalıydı.

‘Hastalar, özellikle idame tedavisi sırasında düzenli aralıklarla görülerek ekstrapiramidal ya da depresif semptomların erken tanısı konulmalı ve tedavi kesilmelidir (*Sibelium*)’.

13. hikaye ver-/ hikaye anlat-

Hikayesi ver- yerine *hikayesinden söz et-* ya da *hikayesi anlat-* eylemlerinin kullanılması gerekirdi. Çünkü, *hikaye* sözcüğü *anlat-* eylemi ile kullanılmaktadır.

‘Enter-sal draje normal tabletlere oranla daha az bir mide iritasyonu oluşturur; ancak, kanama ve ülserasyon hikayesi veren hastalarda bir risk söz konusudur (Enter-sal draje)’.

Betaksim

14. gebelerde doğan/ gebelerden doğan

Doğ- eylemi, *-dan/-den* ayrılma hal eki ile birlikte kullanılır. Bu yüzden *gebelerde doğan* yerine *gebelerden doğan* denilmeliydi.

‘Yüksek doz kortikosteroid kullanmış gebelerde doğan çocuklar hipoadrenalizm açısından dikkatle gözlenmelidir (Kenacort-a)’.

15. geçmişteki/ hastanın

Olup olmadığı ikilemesi, araştırılan bilginin geçmişle ilgili olduğunu hissettirmektedir. Bu yüzden, *geçmişteki* sözcüğünün yerine *hastanın* sözcüğü kullanılırsa, hem cümledeki, kimin geçmişindeki eksikliği gitmiş olacak hem de geçmişe dair iki sözcükten biri eksilmiş olacak.

‘Bu yüzden penisilin tedavisinden önce geçmişteki penisilin, sefalosporin ve diğer allerjenlere duyarlılık reaksiyonları olup olmadığı dikkatle soruşturulmalıdır (Combicid)’.

duocid

16. görülen/ görüldüğü

Görülen sözcüğündeki *-an/-en* sıfat-fiil eki geniş zaman bildirmektedir. Sözü edilen vakalara geçmişte bizzat şahit olduğu için, eylemde buna uygun olan ek kullanılmalıydı. Bu ek de *-dığı/-diği* görülen geçmiş zaman bildiren sıfat-fiil ekidir. Buna göre, sözcüğün *görülen* değil *görüldüğü* şeklinde olması gerekirdi.

‘Topikal kortikosteroid kullanan çocuklar arasında, HHA supresyonu, Cushing sendromu ve intrakraniyal hipertansiyon görülen vakalar bildirilmiştir (Kenacort-a)’.

17. güçleştirebilir

İlacın baş dönmesine neden olması arabanın kullanılmasını güçleştirmez, hastanın arabayı kullanabilme yeteneğini olumsuz etkiler. Bu yüzden cümlenin buna uygun şekilde kurulması gerekirdi. Örneğin, ... *ve taşıt kullanırken dikkatli olunmalıdır* gibi.

‘Baş dönmesi yapabileceğinden taşıtların ve makinaların kullanılmasını güçleştirebilir (Surgam)’.

18. güvence/ güvenilirlik

Ve ile bağlanan ögeler arasında ortaklık vardır. Bununla birleştirilen *güvence* ve *etkinliği* sözcüklerinin arasında da böyle bir birliğin olması için *güvence* yerine *güvenirlik* sözcüğünün kullanılması gerekirdi. Cümleyi *çocuklarda güvence(si) kesin olarak saptanmış .../ çocuklarda etkinliği kesin olarak saptanmış değildir* şeklinde kuracak olursak bu uyumsuzluğu daha iyi görmüş oluruz.

‘Çocuklarda güvence ve etkinliği kesin olarak saptanmış değildir (Famoser)’.

19. için/ karşı

İçin edatı genellikle amaç bildirir. Bu cümlede, amaç anlamından ziyade *karşı* anlamı vardır. Çünkü belirtilerin gözlenmesi değil, ona karşı dikkatli olunması gerektiği vurgulanmaktadır. *için* edatının da TS’de *karşı* anlamı olmadığından, bunun yerine *karşı* sözcüğünün kullanılması gerekirdi.

‘Diğer antibiyotiklerin kullanımında olduğu gibi mantarlar dahil duyarlı olmayan organizmaların aşırı üreme belirtileri için devamlı gözlem gereklidir (Combicid)’.

20. kesin/ kesinlikle

Kesin sözcüğü sıfattır. Cümlede ise *gerek-* eylemini nitelediğinden sıfat olarak değil zarf olarak kullanılması gerekirdi. *Kesin* sözcüğünün zarf şekli ise *kesinlikle*dir.

‘Bu nedenle kesin gerekmedikçe kullanılmamalıdır (Aprazol)’.

21. kullanıp/ kullanınca

Cümleye göre duyarlılık, ilaç kullanıldığı zaman ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden, *kullan-* eyleminde tarz bildiren zarf-fiil eki değil, zaman bildiren *-ınca/ -ince* zarf-fiil eki kullanılmalıydı. Cümlenin ... *kullanınca aşırı duyarlılık gösteren hastalar ...* şeklinde kurulması gerekirdi.

‘Gümüş sulfadiazin kullanıp, aşırı duyarlılık gösteren hastalar bu ilacı çok dikkatli kullanmalıdır (Silvadiazin)’.

22. kullanma-/ alınma-

Kullan- eylemi, ‘bir şeyden belli bir amaçla yararlanmak’ (TS, 1988: 925) demektir. Buna göre, cümledeki *alkol kullanmanın alkolden yarar sağlamak* anlamına gelmesi gerekiyor. Cümlede ise *alkolün* içilmemesi vurgulandığı için, eylemin *kullanma-* değil *alınma-* olması gerekirdi.

‘Tedavi süresince alkol kesinlikle kullanılmalıdır (*Dorsilon*)’.

23. kullanılmakta iseler/ kullanılsalar

Uzun süreden beri,-makta/ -mekte süreklilik bildiren fiil çekim eki ile aynı görevdedir. Bu yüzden, *kullanılmakta iseler* yerine *kullanılsalar* denilebilirdi.

‘Psödoefedrin, triprolidin ve dekstrometorfan uzun süreden beri belirgin olumsuz sonuçlar görülmeden yaygın bir şekilde kullanılmakta iseler de bunların erken gebelik döneminde kullanımları ile ilgili spesifik veriler bulunmamaktadır (*Actidem*)’.

24. müdahale yap-/ müdahale et-

Müdahale, et- yardımcı eylemiyle kullanılmalıydı. Çünkü, TS’de *müdahale yap-* değil *müdahale et-* (TS, 1988: 1051) şeklinde yazılmıştır.

‘Bu nedenle hastalar tedavi süresince iyi takip edilmeli ve süperenfeksiyon oluşursa gerekli müdahale yapılmalıdır (*Alfasid tablet*)’.

25. neden olarak/ ek olarak

Cümleden, *titreme ve huzursuzluğun* stimülasyon etkisiyle mi, yoksa *ona ek olarak* mı ortaya çıktığı, ‘uyarma, uyarılma hali’ demek olan (Kocatürk, 2000: 810) *stimülasyon* yerine *uyarma* konulsa bile tam anlaşılmıyor. Cümleye göre, *titreme, huzursuzluğun* uyarmaya ek olarak ortaya çıkması gerekiyor. Çünkü, sinirler uyarılınca, sinir hücreleri fazla çalışacak ve bu da farklı yan etkilere neden olacaktır.

Neden olarak zarfı cümlenin böyle anlaşılmasını engellemektedir. Bu sorun, *neden olarak* yerine *ek olarak* birleşik sözcüğünün kullanılmasıyla giderilebilir.

‘Kinolonlar santral sinir sistemi stimülasyonuna neden olarak titreme, huzursuzluk, sersemlik, hallüsinasyon, konfüzyon gibi yan etkilere yol açabilir (Cipro)’.

26. neden ver-/ neden ol-

Cümlede, ilacın kazaya sebep olabileceğinden bahsedilmektedir. Bir şeyin olmasına yol açmak ise *neden vermek* değil *neden olmaktadır*. TS’de de *neden ol-* şeklinde geçmektedir.

‘Klorfeniramin maleat, sedatif etkisi nedeniyle dikkat gerektiren makinalarda çalışanlarda, tehlikeli ve/veya yüksek yerlerde çalışanlarda veya vasıta kullananlarda kazaya neden verebileceğinden dikkatli kullanılmalı ve hasta bu konuda uyarılmalıdır (Corsal)’.

27. pediyatrik hastalarda/ çocuk

Pediyatrik, ‘*çocuk hastalıkları ile ilgili*’, (TS, 1988: 633) anlamına gelir. Cümlede, *pediyatrik* sözcüğünün eş anlamını kullandığımızda, *pediyatrik hastalarda* sözcük grubu anlamsız olmaktadır. Bu yüzden, *pediyatrik hastalarda* yerine *çocuklarda* sözcüğünün kullanılması daha iyi olurdu.

‘Pediyatrik hastalarda güvenilirliği ve etkinliği kanıtlanmamıştır (Vioxx)’.

28. risk/ olasılık

İlacı kullanan kişilerin gebe kalacağı kesin değildir, yani bu bir olasılıktır. Bu yüzden, *risk* yerine *olasılık* sözcüğü kullanılmalıydı. Aynı zamanda *riskin* anlamı da cümleyle uyuşmamaktadır.

'Tamoxifen kullanan premenopozal kadınların gebe kalma riski vardır çünkü Tamoxifen ovülasyona neden olur (*Tamoxifen*)'.

29. sağlan-/ dönül-

Önceye zarfı ile *dönül-* eyleminin kullanılması gerekirdi, çünkü *sağlan-* eylemi zarfa uygun düşmemiştir. Aynı zamanda *sağla-* eylemi ile tedavi öncesi durumu kimin ve neyin sağlayacağı tam olarak anlaşılmamaktadır.

'Bu nedenle Dicloflam kullanılırken bir önlem olarak böbrek fonksiyonlarının takibi önerilmektedir. Tedavi kesildiğinde, tedavi öncesi durum sağlanır (*Dicloflam*)'.

30. son/ sonuç

TS'de *son*, '*bir şeyin en arkadan gelen bölümü, bitimi/ en arkada olan*' (TS, 1988: 1325); *sonuç* ise '*bir olayın doğurduğu başka bir olay veya durum, netice*' (TS, 1988: 1327) şeklinde tanımlanmaktadır. Bu cümlede, Ceclor'un kullanımı mikroorganizmaların üremesine neden olduğu için *son* yerine *sonuç* sözcüğü kullanılmalıydı.

'CECLOR'un uzun süre kullanımı sonunda duyarlı olmayan mikroorganizmalar üreyebilir (*Ceclor*)'.

31. sonuçlandırıl-/ sonuçlan-

Ettirgenlik eki *-dır* ile yapılan *sonuçlandır-* eylemi, ‘*sonucun olması, kesinleşmesi*’ (TS, 1988: 1327) anlamlarına gelir. *-ebil-* yardımcı eylemi de olasılık bildirdiği için, kök ile yardımcı eylem arasında anlam uyumsuzluğu vardır. Çelişki, eylemin *sonuçlanabilecek* şeklinde, kullanılması ile giderilebilir. Aynı zamanda *hipovoleminin* olması amaçlanmadığı için de *sonuçlandırılabilir* sözcüğü kullanılmamalıydı.

‘... sendrom ve klinik böbrek hastalığı bulunan vakalar, diüretik kullananlar ya da hipovolemiyle sonuçlandırılabilir büyük cerrahi girişimlerin uygulanacağı hastalar bu tip reaksiyon risklerinin artmış olduğu vakalardır (*Zeloxim*)’.

32. şans/ risk

Olumlu olasılıklar için *şans*, olumsuzluklar için *risk* sözcüğü kullanılmaktadır. Bu cümlede ise, olumsuzluk söz konusu olduğu için *şans* yerine *risk* sözcüğü kullanılmalıydı.

‘İleri derecede karaciğer ve böbrek yetmezliği bulunan hastalarda ilacın yan etkilerinin ortaya çıkma şansı fazladır (*Vasoplan*)’.

33. tavsiye ol-/ tavsiye et-

TS’de ‘*bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını öğütlemek*’ anlamına gelen sözcük *tavsiye et-* şeklinde geçmektedir (TS, 1988: 1430). Bu yüzden, *tavsiye* sözcüğünün *ol-* yerine *et-* yardımcı eylemiyle kullanılması gerekirdi.

‘Dolayısıyla, bu hastalarda serum sulfadiazin konsantrasyonların kontrol altında tutulması tavsiye olunur (*Silvadiazin*)’.

34. telkin et-/ düşündür-

Telkin et-, ‘bir duyguyu, bir düşünceyi aşlamak’ anlamına gelir (TS, 1988: 1446). Bu cümlede ise, *karaciğer fonksiyon bozukluğunu düşündürmek, böyle bir bozukluğu hatırlatmak* anlamı vardır. *Telkin et-* eyleminin böyle bir anlamı olmadığı için onun yerine *düşündür-*, *hatırlat-* eylemlerinin kullanılması gerekirdi.

‘Karaciğer fonksiyon bozukluğunu telkin eden herhangi bir semptom görülürse ... (Panadol)’.

35. uzun süreli/ uzun süre

Cümlede, *3 günü* geçen her gün uzun olduğu için, süre, belirlilik kazanmıştır. Bu yüzden zamanı belirsiz olan *uzun süreli* yerine *uzun süre* zarfı kullanılmalıydı.

‘Doktor tarafından gerekli görülmedikçe ateş düşürücü olarak 3 günden daha uzun süreli kullanımı önerilmez (Corsal)’.

36. vaka/ hasta

Hipertiroidizm ve siroz hastalık olduğu için, cümlede *vaka* yerine *hasta* sözcüğünün kullanılması gerekirdi. Aynı zamanda, ‘*olay, hadise*’ (TS, 1988: 1548) demek olan *vakanın* eş anlamları da cümleyle uyuşmamaktadır.

‘Hipertiroidizm ve sirozu olan vakalarda kortikosteroidlerin etkileri artar (Kenacort)’.

timosol, zeloxim

37. yap-/ göster-

Belirti sözcüğü genellikle, *göster-* eylemi ile kullanılmaktadır. Çünkü, ‘*alamet, nişan, nişane*’ anlamlarına gelen *belirti* (TS, 1988: 167) yapılmaz, görülür. Bu yüzden, *belirti yap-* yerine *belirti göster-* denilmeliydi.

‘Özellikle küçüklerde, atropin nedeniyle hassasiyet (taşikardi, hipertermi, üriner retansiyon, deride kuruma ve kızarma) ve zehirlenme belirtileri yapabilir (Lomotil)’.

38. yapılan/ yapılmış

-an sıfat-fiil eki, geniş zaman bildirir (Ergin, 1997: 334). Cümlede ise, yapılan çalışmalar geçmişte kaldığı için, *yapıl-* eyleminin *yapılmış* şeklinde kullanılması gerekirdi.

‘İnsanlarda yapılan kontrollü çalışmalar bulunmamaktadır (Antepsin)’.

39. yararlık/ yarar

Yararlık, ‘*yararlı çalışma*’ anlamına gelir (TS, 1988: 1598). Cümlede ise, yararlı çalışmadan değil ilacın faydasından bahsedildiği için, *yararlık* yerine *yarar* sözcüğünün kullanılması gerekirdi.

‘Akut miyokard enfarktüsünün ilk günlerde yararlığı tam olarak tespit edilmemiştir (Isordil)’.

2. Söz dizimi yanlışlıkları

Bu başlık altında yanlış söz dizimi, nesne eksikliği, nesne – yüklem ve özne yüklem uyumsuzluğundan meydana gelen yanlış kullanımlar incelenmeye çalışılacaktır.

a) Bozuk anlatımlar

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde bozuk anlatımlarla da karşılaşılmaktadır. Belirlediğimiz bu anlatımlar aşağıda örneklendirilecektir.

01. -da üreme çalışmaları/ -daki üreme...

Üreme çalışmalarının hayvanlarla ilgili olması için anlatımın *hayvanlardaki üreme çalışmaları* şeklinde olması gerekirdi. Çünkü, *-ki* eki geldiği adın kimle ve neyle ilişkili olduğunu belirtir (TS, 1988: 869).

'Hayvanlarda üreme çalışmaları, sultamisiline bağlı olarak hiçbir fertilitte bozukluğu veya fetusa zarar belirtisi olmadığını göstermiştir (Duocid)'.

02. ... fonksiyonları bozukluğu/ ... fonksiyonlarının bozukluğu

Bozukluğu saptanan nesne belli olduğu için anlatımın *fonksiyonlarının bozukluğu* şeklinde olması gerekirdi. Çünkü, bu sıralı cümlede ortak olarak kullanılan *fonksiyonlar* sözcüğü *bozukluğu* ile uyuşmamaktadır. Bunu, ... *fonksiyonları bozukluğu saptandığında* şeklinde açacak olursak daha rahat görebiliriz.

'Uzun süreli tedavilerde karaciğer fonksiyonları izlenmeli, bozukluğu saptandığında, ilaç kesilmelidir (Dolorex tablet)'.

03. görüldüğünde kesilmelidir

Cümlede nadiren *gastrointestinal ... ülserasyon* görüldüğü ve *bunlar görüldüğünde de ilacın kesilmesi gerektiği* şeklinde bir anlatımın olması gerekirdi. Çünkü, cümlenin yapısındaki uyumsuzluğun giderilmesi için buna ihtiyaç vardır.

Voltaren SR 75 alan hastalarda nadiren gastrointestinal kanama veya ülserasyon görüldüğünde ilaç kesilmelidir (Voltaren sr)'.

04. lerkanidipin ile ... kullanımı/ lerkanidipin kullanımı

Lerkanidipin ile ilgili yeterli çalışma uyumludur, ama *lerkanidipin ile ... kullanımı* uygun değildir. Çünkü, cümleye göre, *kullanımı* sözcüğü, *lerkanidipin* ile ilgilidir. Bu ilginin tam olarak anlaşılması için sözcüğün *lerkanidipinin* şeklinde olması gerekirdi. Cümle '*Hamilelik döneminde insanlarda lerkanidipinin kullanımı ile ilgili yeterli çalışma bulunmamaktadır.*' şeklinde kurulsa daha iyi olurdu.

'Lerkanidipin ile insanlarda hamilelik dönemlerinde kullanımı ile ilgili yeterli çalışma bulunmamaktadır (Lercadip)'.

b) Mantıksal yanlışlıklar

Sözcüklerin asıl bulunması gereken yerlerde bulunmaması, cümlede çelişkili sözcüklerin kullanılması, cümlenin anlamını zayıflattığı gibi ondan farklı anlamların çıkmasına neden olmaktadır. Bu durum okuyucunun anlama ve anlamlandırmasını da olumsuz olarak etkilemektedir.

Anlatımın açık ve doğru olması için cümledeki sözcüklerin çelişkili olmaması, yanlış yerlerde kullanılmamasına dikkat edilmelidir. Bu başlık altında, prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde yapılan bu tür yanlışlıklar incelenmeye çalışılacaktır.

1. Çelişkili sözcük kullanımı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde az da olsa çelişkili sözcükler kullanılmıştır.

01. belirtilerle beraber

... *belirtilerle veya olmaksızın* sözcük grubundaki sözcüklerin birbirleriyle çelişmemesi için cümlenin ...*belirtilerle veya belirtiler olmaksızın* şeklinde kurulması gerekirdi.

'Bu advers etkiler tedavi sırasında herhangi bir zamanda, uyarıcı belirtilerle beraber veya olmaksızın ortaya çıkabilirler (*Dicloflam*)'.

02. orta ve ciddi

Orta şiddette ve ciddi vaka sözcük grubundaki *orta* ve *ciddi* sözcüklerinin anlamları birbirleriyle çelişmektedir.

'Orta şiddette ve ciddi vakalarda ise sıvı, elektrolit ve protein desteği sağlanmalı, Clostridium difficile kolitinde klinik olarak etkili bir antibakteriyel ile tedaviye başlanmalıdır (*Alfasid tablet*)'.

2. Sözcüğün yanlış yerde kullanımı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde sözcüklerin yanlış yerlerde kullanıldığı görülmüştür.

A) Sıfat ve zarfların yanlış yerde kullanımı

Prospektüslerde sıfat ve zarfların olması gereken yerlerde kullanılmadığı da saptanmıştır.

a) Sıfatların yanlış yerde kullanımı

Yanlış yerde kullanıldığı belirlenen sıfatlar aşağıda verilmiştir.

01. bazı kişi

Bazı sözcüğünün kullanım yeri tamlamayı yorumlama konusunda çelişkiye düşmememize neden olmuştur. *Bazı*, *alerji belirtilerinin bazılarını* mı; yoksa *alerji belirtilerinin görüldüğü bazı kişileri* mi nitelemektedir?

‘Bazı alerji belirtilerine sahip kişilerde ve özellikle ilaç alerjisi olanlarda antibiyotikler uygulanırken dikkatli olunmalıdır (*İespor*)’.

02. lokal atrofi

Cümleden *lokal atrof*inin ... *enjeksiyonla* daha fazla görüldüğü anlamı çıkarılmaktadır. Bu yüzden *lokal atrof*inin değil ... *enjeksiyonla sözcük* grubunun vurgulanması gerekirdi. Vurgulu ögenin yükleme yakın olması gerektiğinden cümle: ‘*Lokal atrofi, deltoid bölgesine enjeksiyonla daha fazla görülmektedir.*’ şeklinde kurulmalıydı.

‘Deltoid bölgesine enjeksiyon ile lokal atrofi daha fazla görülmektedir (*Kenacort-a*)’.

03. sürekli

Tamlamanın *sürekli hekim kontrolü* şeklinde değil, *hekimin sürekli kontrolü altında* şeklinde kurulması gerekirdi. Çünkü, *sürekli* sıfatı *kontrol* ismini nitelemekte ve onu vurgulamaktadır.

‘Ülseratif kolit ve regional enterit vakalarında sürekli hekim kontrolü altında tatbik edilmelidir (*Duobak*)’.

04. yakın

Hastaların *yakın hekim denetiminde* değil, *hekimin yakın denetiminde bulunması* gerekir. Çünkü, vurgulanan *denetimin yakınlığıdır, hekimin değil.*

‘Epileptik hastalarda epilepsi eşiğinin azalabilmesi nedeniyle, bu hastalar yakın hekim denetiminde bulunmalıdır (Largactil)’.

b) Zarfların yanlış yerde kullanılması

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, yanlış yerde kullanıldığı belirlenen zarflar aşağıda verilmiştir.

01. nadiren

Cümlede, *steroidin kesilmesi, belirtileri nadiren ortaya çıkarır* anlamı varsa da *nadiren, steroid* sözcüğünü vurguluyor gibi gözükmektedir. Bu yüzden, *nadiren, ortaya çıkar-* eylemine yakın kullanılmalıydı.

‘Nadiren steroid kesilmesi belirtileri ortaya çıkabilir; bu durumda sistemik kortikosteroidlerle takviye gerekir (Kenacort-a)’.

02. uzun süreli

Uzun süreli zarftır. Zarflar, eylem, sıfat ve kendilerinin anlamını değiştiren sözcüklerdir. Bu zarf, kullanıldığı yerden dolayı, bu cümlede *yüksek* sıfatını belirtiyor gibi gözükmektedir. Halbuki, *uzun süreli* zarfının *uygula-* eylemi ile ilgili olması gerekirdi. Çünkü, tamlamadan *uzun süreli yüksek* değil *uzun süreli uygulama* anlamı çıkarılmaktadır. Bu yüzden, tamlama *yüksek dozun uzun süreli uygulaması* şeklinde kurulmalıydı.

‘Uzun süreli yüksek doz uygulaması böbrek harabiyetine yol açabildiğinden böbrek yetmezliğinde uzun süreli kullanımında kümülasyon tehlikesini önlemek için doz aralığı böbrek fonksiyonuna göre ayarlanmalıdır (Molit plus)’.

B) Vurgu yanlışlığı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, sözcüklerin kullanılması gereken yerlerde kullanılmaması vurgu yanlışlığına neden olmuştur. Bu kullanımlar aşağıda verilmiştir.

01. alkol ile

Cümlede, *alkol ile birlikte alınmama* vurgulanmalıydı. Çünkü, ilaca ek olarak alınacak olan alkoldür. Bu yüzden cümle: ... *özellikle alkol ile birlikte alındığında* ... şeklinde kurulmalıydı.

‘Bu durum özellikle birlikte alkol alındığında söz konusudur (Ciflosin)’.

02. az miktarda

Cümlede, *sütün azlığı* değil, *maddenin süte az miktarda geçtiği* vurgulanmaktadır. Bu kullanımda, *az miktarda* zarfı *anne sütünü* niteliyor gibi gözükmemektedir. Halbuki, zarflar, genellikle eylemlerin özelliklerini belirtir. Bu yüzden, cümle, *Anne sütüne az miktarda geçtiğinden...* şeklinde kurulmalıydı.

‘Az miktarda anne sütüne geçtiğinden; süt veren kadınlarda dikkatle davranılmalıdır (Cezol)’.

03. cefozin

Bu cümlede *cefozinin prematüre ve ... çocuklarda kullanılmaması* vurgulanmaktadır. Cefozinin başka yerde kullanılması *cefozin prematürelerin* bir tamlama gibi görünmesine neden olmuştur.

‘Cefozin prematürelere ve bir aydan küçük çocuklarda kullanılmasının güvenilirliği ve etkinliği henüz bildirilmemiştir (Cefozin)’.

04. gözde takılı değilken

Cümlede, ilacın *kontakt lensler gözde yokken* kullanılması gerektiği vurgulanıyor. Vurgulanan ögenin yükleme yakın olması gerektiği için cümlenin *İlaç, kontakt lensler gözde takılı değilken kullanılmalıdır.* şeklinde kurulması gerekirdi.

'Kontakt lensler gözde takılı değilken ilaç kullanılmalıdır (Viscotears)'.

05. hemen

Hemen zarfı, *uygun tedavi* ile değil *başlan-* eylemi ile ilgili olduğu için vurgunun buna göre yapılması gerekirdi. Bu yüzden, cümle, ... *uygun tedaviye hemen başlanmalıdır* şeklinde kurulmalıydı.

'Allerjik bir reaksiyon oluşursa ilaç kesilmeli hemen uygun tedaviye başlanmalıdır (Combicid)'.

06. genel olarak

Genel olarak kullanmakla, reçetesiz kullanmak mı kastediliyor yoksa *genel olarak kullanmanın* başka bir anlamı mı var? Bu, açık değildir.

'Asetil salisilik asite karşı allerjik reaksiyon gösteren kişiler genel olarak kullanırken dikkatli olmalıdır (Suprafen)'.

07. nadir olarak

Cümleden anlaşıldığına göre, *fatal hipersensitivite reaksiyonları* ilk dozdan sonra çıkabilirmiş. Bu yüzden, sözcüklerin bunu vurgulayacak şekilde şöyle dizilmesi gerekirdi: ... *ilk dozdan sonra nadir olarak hipersensitivite reaksiyonları bildirilmiştir.*

'Sistemik kinolon kullanımına bağlı nadir olarak ilk dozdan sonra fatal hipersensitivite reaksiyonları bildirilmiştir (Siprogut)'.

08. timosol

Cümleden anlaşıldığına göre, glokom tedavisine, timosol eklenmektedir. Bu yüzden, tümleç *tedaviye timosol eklendiğinde* şeklinde kurulmalıydı. Çünkü vurgulanan ögenin yükleme yakın olması gerekir.

‘Glokom tedavisi için birkaç ilaç kullanan hastalarda Timosol tedaviye eklendiğinde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (Timosol)’.

c) Özne yanlışlıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde özne yanlışlıkları da varır.

01. antikoagülan ilaç ve oral antidiyabetikler

Birlikte uygulanmaması gereken, *antikoagülan ilaç ve oral antidiyabetikler*dir. Bu yüzden, bu öznenin *yoksadan* sonra cümleye eklenmesi gerekir.

‘Antikoagülan ilaç ve oral antidiyabetik alan hastalar yakinen izlenmeli eğer izlenme olasılığı yoksa, birlikte uygulanmamalıdır (Oksamen)’.

02. artil jel

Kullanılmaması gereken *artil jelin* değil *artil jel* olduğu için, ve bağlacından sonra *artil jel* sözcük grubunun kullanılması gerekirdi.

‘Gebeliğin son trimesterinde Artil jelin sistemik etkileri araştırılmamış olduğu için geniş yüzeylere uygulanmamalı ve uzun süre kullanılmamalıdır (Artil jel)’.

03. doktor

Cümleye göre kimin dikkatli olması gerektiği belli değildir. Anlaşılır gibi gözükse de bunun cümlede belirtilmesi gerekirdi.

‘Bu nedenle nebülize salbutamol ile nebülize antikolinerjiklerin kombine kullanımında dikkatli olmalıdır (*Ventolin nebules*)’.

04. enjeksiyonun bu bölgeye uygulanması

Fakat bağlacından sonra ... *enjeksiyonun bu bölgeye uygulanması* öznesinin cümleye yerleştirilmesi gerekir. Çünkü, *sistemik etkilerin görülmesi ve lokal etkilerin elde edilememesi* bu bölgeye yapılan enjeksiyondan kaynaklanmaktadır.

‘İntraartiküler enjeksiyonun dikkatsizce eklem civarındaki yumuşak dokuya uygulanmasının büyük bir zararı olmaz, fakat sistemik etkilerin görülmesiyle sonuçlanabilir ve istenilen lokal etkilerin elde edilmemesinin en sık nedenidir (*Kenacort-a*)’.

05. hasta

Kontrol altında tutulması gereken *hastaya* değil *hastadır*. Bu yüzden, *bulundurulmalıdır* yüklemi ile *hasta* öznesinin kullanılması gerekirdi.

‘İntihar fikirlerinin depresyon iyice düzelineye kadar devam edeceği gözönünde tutulmalı, hastaya fazla ilaç yazılmamalı ve kontrol altında bulundurulmalıdır (*Desyrl*)’.

06. hastalar

Bilgi, hastalara verilebilir, ama *uyarılması* gereken *hastalardır*. Çünkü, *hastalara uyarılmaz*, olmaz. Bu yüzden, *uyarılmalıdır* yüklemi ile *hastalar* sözcüğünün kullanılması gerekirdi.

‘Hastalara ilaçların doğru uygulaması hakkında bilgi verilmeli ve çözelti veya nebülize damlacıkların (mist) göze kaçmamasına dikkat etmeleri konusunda uyarılmalıdır (Ventolin nebules)’.

07. kullanımı

Cümlede *önerilmeyen nesnenin ne olduğunun* belirtilmesi gerekirdi. Örneğin, ilacın kullanımı önerilmez gibi.

‘Yaşlılarda göz tansiyonu yükselmesine meyil olduğundan önerilmez (Klipaks)’.

08. rahatsızlıklar

Cümleye göre, *görülebilir*, *rahatsızlıklara değil rahatsızlıklardır*. Bu yüzden, *veden sonra rahatsızlıklar* sözcüğünün kullanılması gerekirdi.

‘NSAI ilaçlarla tedavi sırasında dispepsi gibi minör üst gastrointestinal rahatsızlıklara sık rastlanır ve tedavi sırasında herhangi bir zamanda görülebilir (Raxtane)’.

ç) Özne-Yüklem Uyumsuzluğu

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde karşılaşılan özne-yüklem uyumsuzlukları aşağıda verilmiştir.

01. eritromisin, ... esterleri/ eritromisinin ... esterleri

Eritromisin'den sonra kullanılan virgöl, onun özne olabileceğini düşündürmektedir. Bu durum, *değişik tuz ve esterler* sözcük grubunun eritromisine ait olarak görülmesini engellemektedir. Cümleye göre, *değişik tuz ve esterler*, *eritromisine* aittir. Bu karışıklığın olmaması için, cümlenin açık ve anlaşılır biçimde kurulması gerekirdi.

'Eritromisin, değişik tuz ve esterleri ile fare ve tavşanlar üzerinde yapılan çalışmalar sonunda cenin üzerinde eritromisinin herhangi bir tahribatı görülmemiştir (*Eritrosif*)'.

02. ... glikozidleri ... geçerler/ ... glikozidleri ... geçer

Cansız varlıkların çoğulu olan öznelerin yüklemi tekil olur. Bu yüzden, yüklem *geçer* şeklinde olması gerekirdi.

'Senna glikozidleri anne sütüne geçerler fakat bu miktar tedavi dozlarında çocuğu etkilemeyecek kadar azdır (*Pursennid*)'.

03. kortikoidler ... olabilirler/ kortikoidler ... olabilir

Özne, cansız varlığın çoğulu olduğu için yüklem tekil olması gerekirdi.

'Topikal kortikoidler (özellikle potent olanlar) ciltte geniş alanlara uygulanırsa, aşırı miktarda tüketilirse veya uzun süre kullanılırsa emilimleri artarak hipotalamus - hipofiz-adrenal eksen supresyonu gibi ciddi sistemik yan etkilere neden olabilirler (*Dermatop*)'.

04. oflaksasin oluşturabilirler/ oflaksasin oluşturabilir

Tekil özne tekil yükleme kullanılır. Bu yüzden, cümlenin yüklemi *oluşturabilir* olmalıydı. Reaksiyonlar, cümlenin öznesi değil nesnesidir.

‘Tüm kinolonlar gibi oflaksasin de tedavi süresinde ve hatta tedavinin ilk günlerinde, seyrek olsa bile ölümcül alerjik reaksiyonlar (anafilaktik/anafilaktoid) oluşturabilirler, kardiyovasküler kollaps, hipotansiyon, şok, epilepsi, bayılma, anjiyo-ödem (dil, larenks, yüz), bronkospazm ile birlik te solunum yolları obstrüksiyonu, deri reaksiyonları izlenebilir (Menefloks)’.

05. reaksiyonlar ... meydana gelirler/ reaksiyonlar ... meydana gelir

Özne, cansız varlığın çoğulu olduğu için yüklem tekil olması gerekirdi. Bu yüzden, yüklem *meydana gelir* şeklinde olmalıydı.

‘Bu reaksiyonlar daha ziyade geçmişinde penisilin ve/veya multipl allerjenlere aşırı duyarlılığı olan kişilerde meydana gelirler (Duocid)

Pencaın-k

d) Tamlama Yanlışlıkları

Bu bölümde, ad ve sıfat tamlamalarında tamlayan ile tamlayanın yanlış yerde kullanılması veya tamlayanın eksiz kullanılmasından doğan anlatım bozuklukları incelenmeye çalışılacaktır.

I. Ad Tamlaması Yanlışlıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde belirlenen ad tamlaması yanlışlıkları aşağıda verilmiştir.

01. 6 yaş altı/ 6 yaşın altı

6 yaş altı belli olduğu için tamlamanın *6 yaşın altı* şeklinde kurulması gerekirdi.

'6 yaş altındaki çocuklarda Salbutol Tablet kullanım güvenilirliği ve etkinliği saptanmamıştır (Salbutol)'.

02. azitromisin plesantaya .../ azitromisinin plesantaya ...

Tamlamanın *azitromisin plesantaya geçtiği* şeklinde değil *azitromisinin plesantaya geçtiği* şekilde kurulması gerekirdi. Çünkü, maddenin plesantaya geçtiği belli iken bu durumun, belirtisiz (belli olmayan) ad tamlamasıyla anlatılması zıtlık oluşturmuştur.

'Azitromisin plasentaya geçtiği gösterilmiş ancak fetusa hiçbir zarar belirtisi bulunmamıştır (Azomax)'.

03. eritromisin, ... esterleri/ eritromisinin ... esterleri

Cümleye göre, *değişik tuz ve esterler*, eritromisine aittir. *Eritromisinden* sonra kullanılan virgül, bunun açık bir şekilde anlaşılmasına engel olmaktadır.

'Eritromisin, değişik tuz ve esterleri ile fare ve tavşanlar üzerinde yapılan çalışmalar sonunda cenin üzerinde eritromisinin herhangi bir tahribatı görülmemiştir (Eritrosif)'.

04. ... fonksiyonları bozukluğu/ ... fonksiyonlarının bozukluğu

Bozukluğu saptanan nesne belli olduğu için tamlamanın *fonksiyonlarının bozukluğu* şeklinde kurulması ve *fonksiyonlarının* sözcüğünün de *ve* bağlacından sonra cümleye eklenmesi gerekirdi.

‘Uzun süreli tedavilerde karaciğer fonksiyonları izlenmeli, bozukluğu saptandığında, ilaç kesilmelidir (*Dolorex tablet*)’.

05. ... hastalar izlenme olasılığı/ ... hastaların izlenme olasılığı

Cümleye göre, *izlenme olasılığı bulunmayan, ... hastalardır*. Bu yüzden tamlamanın *bu hastaların izlenme olasılığı yoksa* biçiminde kurulması gerekirdi. Çünkü, cümlede kimin izlenme olasılığının bulunmadığı belirtilmemiştir.

‘Antikoagülan ilaç ve oral antidiabetik alan hastalar yakinen izlenmeli eğer izlenme olasılığı yoksa, birlikte uygulanmamalıdır (*Oksamen*)’.

06. hastalarda kanlarının/ hastaların kanlarının

Sıralı cümlelerde ortak olarak kullanılan ögelerin diğer cümlelerle de uyumlu olması gerekir. Çünkü, uyumsuzluğu anlatım bozukluğuna neden olur. Bu cümlede, ortak olarak kullanılan *hasta* sözcüğü *hastalarda kullanılmalı* da uyumlu, ama *hastalarda kanlarının* da uyumlu değildir. Bu yüzden, tamlamanın *hastaların kanlarının* şeklinde kurulması gerekirdi.

‘Aprol Film Kaplı Tablet uzun süre kullanacaklarda veya böbrekleri bozuk olan hastalarda dikkatle kullanılmalı, kanlarının kimyasal analizleri, böbrek fonksiyon testleri periyodik olarak yapılmalıdır. Herhangi bir bozukluk saptandığı takdirde tedavi derhal kesilmelidir (*Aprol*)’.

07. lokal doku atrofisinin/ lokal doku atrofisi

Cümleye göre, *önle-* cümlecığının nesnesi *lokal doku atrofisi* olmalıdır. Belirtili ad tamlamasının tamlayanı olan ... *atrofisinin* tamlananının cümlede bulunmaması da bu görüşü desteklemektedir.

'İntramüsküler kortikosteroid enjeksiyonları, lokal doku atrofisinin önlemek amacıyla büyük kas kitlelerinin içine derin olarak yapılmalıdır (*Diprospan*)'.

08. kullanımın

Hekime bırakılan tercih, *ilacın kullanılmasıdır*. Cümlede ise, eksikliği hissedilen bu durumun belirtilmesi gerekirdi. Bu yüzden *kullanımın* tamlamayanının cümleye eklenmesi gerekir.

'Gebeliğin ilk üç ayında kullanılmaması veya hekimin tercihine bırakılması önerilir (*Osmolak*)'.

09. mexitilin kullanılması anne için zorunluysa/ anne mexitili kullanmak zorundaysa

Kullanıl- eylemi edilgendir yani öznesi kesin olarak belli değildir. Cümlede, ilacı kullanacak kişi bilindiği için cümlenin ...*anne mexitili kullanmak zorundaysa*... şeklinde kurulması gerekirdi.

'Bu nedenle, Mexitil'in kullanılması anne için zorunluysa bebeği beslemesinde başka bir yöntem uygulanmalıdır (*Mexitil*)'.

010 parasetamolun ... kullanımdan/ parasetamolun ... kullanımından

Ad tamlamalarında tamlayana gelen -(n)in ekinin tamlanandaki karşılığı - (s)İdir. Bu yüzden tamlamanın *parasetamolun ... kullanım* şeklinde değil *parasetamolun ... kullanımı* şeklinde kurulması gerekir. Çünkü, *parasetamol* her iki cümlede de ortak olarak kullanılan bir sözcüktür.

‘Parasetamolun terapötik dozlarından sonra nefrotoksisite çok nadirdir, ancak uzun süreli kullanımdan sonra papiller nekroz bildirilmiştir (Calpol)’.

11. ... pürülan enfeksiyonları/ ... pürülan enfeksiyonlarının

Aktiviteleri artacak olan *pürülan enfeksiyonlarının* olduğu için, ikinci cümleye bu tamlayanın eklenmesi gerekirdi. Çünkü, ortak olarak kullanılmak istenen *pürülan enfeksiyonları* tamlaması *aktiviteleri* sözcüğü ile uyumlu değildir. Bunu ... *pürülan enfeksiyonları aktiviteleri artabilir* şekilde açacak olursak daha rahat görebiliriz.

‘Göz ve kulağın tedavi edilmemiş akut pürülan enfeksiyonları steroid tedavisi ile maskelenebilir veya aktiviteleri artabilir (Fml)’.

12. ... emptomları gerçekleşmesi/ ... emptomların gerçekleşmesi

... *bulgu ve semptomların gerçekleşmesi* beklendiği için tamlamanın belirtili ad tamlamasına uygun olacak şekilde *ve bağlacından sonra ... semptomların* tamlayanı kullanılarak kurulması gerekirdi.

‘Hastalar ciddi gastrointestinal rahatsızlık bulgu/ semptomları ile ilgili ve gerçekleşmesi durumunda yapılması gerekenler konusunda bilgilendirilmelidir (Raxtane)’.

13. tedavi sırasında herhangi bir zamanda/ tedavinin herhangi bir zamanında

Tedavi sırasında herhangi bir zamanda sözcük grubu yerine *tedavinin herhangi bir zamanında* tamlaması kurulabilirdi. Çünkü, cümledeki kullanım, anlam bakımından tamlamaya benzese de, yapı yönünden benzememektedir. Zaman bildiren iki ifadenin varlığı (... *sırasında ve zaman*) da tamlamayı olumsuz etkilemiştir.

'Gastrointestinal kanama veya ülserasyon/perforasyon tedavi sırasında herhangi bir zamanda, uyarıcı belirtilerle beraber veya olmaksızın veya daha önceki hikayesinde varsa ortaya çıkabilirler (Cataflam).'

14. trentilin retard bebeğe ... ihtimali/ trentilin retardın bebeğe ... ihtimali

Ve, veya bağlacı ile bağlanılan, ortak olarak kullanılan sözcüklerin her iki taraf için de uyumlu olması gerekir. Bu cümledeki uyumsuzluk, *ve* bağlacı ile bağlanılan ortak öge, her iki tarafta da kullanıldığında daha iyi görülecektir: '*trentilin retard süte geçtiği ve (trentil retard) bebeğe zarar verme ihtimali bulunduğu*'. Bu yüzden, *ve* bağlacından sonra gelen tamlamada *t. retardın* tamlananının kullanılması gerekirdi.

'Trentilin Retard süte geçtiği ve bebeğe zarar verme ihtimali bulunduğu için kullanılmamalı, ancak anne sağlığı için zorunlu ise o zaman çocuğu emzirmemelidir (Trentilin retard).'

15. tüm ... tedavileri ... cevabından/ tüm ... tedavilerinin ... cevabından

Cümleye göre, tedavilerdeki değişkenlikler, ilgililer tarafından bilinmektedir. Bu yüzden, belli olan durumun belirtisiz ad tamlaması ile değil, belirtili ad tamlaması ile anlatılması gerekirdi. Bu çelişki, tamlamanın *tüm ... tedavileri ... cevabından* yerine *tüm ... tedavilerinin ... cevabından* şeklinde kurulmasıyla giderilebilir.

‘Tüm antiepileptik ilaç tedavileri kişilere göre değişkenlik gösteren cevabından dolayı, hastalar araba kullanma ve epilepsi konusunu kendi hekimine danışmalıdır (Lamictal)’.

II. Sıfat Tamlaması Yanlışlıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde sıfat tamlaması yanlışlıkları belirlenmiş, bunlar aşağıda verilmiştir.

01. ağır hasta/ durumu ağır hasta

Ağır hasta tamlaması, hastanın kilosunu da akla getirdiğinden, tamlamanın hastalığın şiddetini vurgulayacak şekilde kurulması gerekirdi. Bunun için *durumu ciddi ya da durumu ağır* şeklinde bir tamlama kurulabilirdi.

‘Ağır hasta, yaşlı kişiler diyareyi daha güç tolere edebilmektedirler (Clin)’.

02. bir

Tamlamadan, *birin sayı* mı, yoksa *belirsizlik* anlamında mı olduğu anlaşılmamaktadır.

‘Enter-sal draje normal tabletlere oranla daha az bir mide iritasyonu oluşturur; ancak, kanama ve ülserasyon hikayesi veren hastalarda bir risk söz konusudur (Enter-sal)’.

03. birçok ilaçlar/ birçok ilaç

Birçok sözcüğü çokluk bildirdiğinden, *-lar* çokluk ekinin kullanılmasına gerek yoktur.

‘Ancak birçok ilaçlar süte geçtiğinden ... (Osmolak)’.

04. hastalarda

Glokom, myastenia gravis, non-spesifik ülseratif kolit ... tamlayanları ile *hasta* tamlananı uyuşmamaktadır. Bu durum, *glokom hastalarda/ myasthenia gravis hastalarda ... kolit hastalarda* şeklinde açılacak olursa daha rahat görülecektir. Aynı zamanda *glokom hastalarda, kolit hastalarda* gibi tamlamalar anlamsızdır (Örneğin, *glokom, göz tansiyonu, demektir. Glokom hastalarda yani göz tansiyonu hastalarda gibi*). Bundan dolayı, her biri hastalık adı olan bu sözcüklerin *bir yardımcı eylem eşliğiyle* tamlama kurması gerekirdi (*Glokomu olan hasta gibi*).

‘Glokom, myastenia gravis, non-spesifik ülseratif kolit, divertikülit, yeni barsak anastomozu yapılmış hastalarda ihtiyatla kullanılmalıdır (Dekort ampul)’.

05. kullanılacak hasta/ kullanacak hasta

İlacı kullanacak kişinin belli olmasından dolayı tamlamanın *kullanılacak* değil *kullanacak* olması gerekirdi. Çünkü, *kullanıl-* edilgen bir eylemdir, yani öznesi belli değildir.

‘Özellikle yaşlı hastalarda etkili olan en küçük dozun uygulanması ve uzun süre kullanılacak hastalarda kalp ve böbrek fonksiyonlarının izlenmesi önerilir (Dolorex draje)’.

e) Tümleç Yanlışlıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde görülen tümleç yanlışlıkları, aşağıda verilecektir.

01. araba ve makine kullanmaya

Cümlenin yapısına göre *gösterilmelidir* yüklemiyle *araba ve makine kullanmaya* tümleci kullanılmalıydı. Eksik olan bu tümlecin cümleye eklenmesi gerekir.

‘Bazı hastalarda, özellikle tedavinin ilk günlerinde bazen hipotansif reaksiyonlar oluşabileceğinden ve sonunda dikkat azalabileceğinden araç kullanırken ya da makinada çalışırken özel bir özen gösterilmelidir (Parlodel)’.

02. arttığında

Kendisiyle uyumlu olması şartıyla, bir yüklem birinden fazla tümleci olabilir. Bu cümlede, tümleçlerin yüklemle uyummadığını görüyoruz. Tümleçleri ayrı ayrı yükleme bağlarsak bunu, daha rahat görebiliriz: ‘... *ağrı ve bölgesel şişliğin artması (tedaviye başlanmalıdır)/ ... hareketliğinin daha da kısıtlanması (tedaviye başlanmalıdır)/ ateş ve kırgınlık saptandığında (tedaviye başlanmalıdır).*’ Tümleçlerin, *saptan-* yüklemine bağlandığı düşünülse bile, onlar, bu yüklemle de uyumamaktadır. Bu yüzden tümleçlerin yüklemle uyumlu olacak şekilde kurulması gerekirdi: ‘... *ağrı ve bölgesel şişlik arttığında gibi*’.

‘Septik artrit göstergesi olan ağrının ve bölgesel şişkinliğin artması, eklem hareketliliğinin daha da kısıtlanması, ateş ve kırgınlık saptandığında, uygun bir antimikrobik tedaviye başlanmalıdır (Diprosan)’.

03. bazı kişilere

Cümleye göre, *etki etme-* eyleminin *kimlere* yönelik olduğunun belirtilmesi gerekirdi. Örneğin, *bazı kişilere* tümleci kullanılabilirdi.

‘Etki şiddeti kişilere göre değişebileceği için nadiren de olsa etki etmeyebilir (X-M)’.

04. ... belirtiler

...*uyarıcı belirtilerle ... çıkabilir* şeklinde bir anlatım olsa bile *uyarıcı belirtilerle olmaksızın ... çıkabilir* şeklinde bir anlatım olmaz. Çünkü, *belirtilerle* sözcüğü belirtinin olduğunu, *olmaksızın* sözcüğü ise *belirtinin olmadığını* anlatır. Bu yüzden tümlecin *uyarıcı belirtiler olmaksızın* şeklinde kurulması gerekirdi.

‘Gastrointestinal kanama veya ülserasyon/ perforasyon tedavi sırasında herhangi bir zamanda, uyarıcı belirtilerle beraber veya olmaksızın veya daha önceki hikayesinde varsa ortaya çıkabilirler (Cataflam)’.

dicloflam

05. böyle bir durumda

İki cümlenin birbiriyle ilgili olması için *ve* bağlacından sonra *böyle bir durumda* gibi bir tümlecin kullanılması gerekirdi.

‘Astım kontrolündeki ani ve ilerleyici kötüleşme potansiyel olarak yaşamı tehdit edicidir ve kortikosteroid tedavisine başlanması veya dozunun artırılması düşünülmelidir (Ventolin nebules)’.

06. bu belirtiler olduğunda

Dozun dűşürűlmesi için, sözü edilen belirtilerin bulunması gerektiđinden dűşürűl- eylemi ile bu belirtiler olduđunda tümleci kullanılmalıydı. Cűmlenin: ‘Yaşlılarda ve dűşkünlerde atipik etkiler olabilir, bu belirtiler olduđunda, derhal doz dűşürűlmeli, belirgin bir durum görűlűyorsa, doz ona göre verilmelidir.’ şeklinde kurulması gerekirdi.

‘Yaşlılarda ve dűşkünlerde atipik etkiler olabilir, derhal doz dűşürűlmeli, belirgin bir durum görűlűyorsa, doz ona göre verilmelidir (Lomotil)’.

07. bu hastalarda

Cűmleye göre ketasidoz *hastalarda* gelişmektedir. Bu yüzden, ve bağlacından sonra *bu hastalarda* tümlecinin kullanılması gerekirdi. Çünkü, *Diyabetik hastalar ... ketasidoz gelişimi bildirilmiştir.* şeklinde bir cűmle olmaz.

‘Diabetik hastalar bu durumu dengeleyemeyebilirler ve ketasidoz gelişimi bildirilmiştir (Ventolin şurup)’.

08. bu koşullarda (bu koşullar varsa)

Uygulamanın ne zaman yapılacağı *bu koşullarda* gibi bir tümleçle belirtilebilirdi.

‘Bu koşullar COZAAR ile tedaviye başlanmadan önce düzeltilmeli veya daha düşük bir başlangıç dozu uygulanmalıdır (Cozaar)’.

09. bunların birlikte kullanılmasına

Dikkat göster- eylemiyle *bunların birlikte kullanılmasına* gibi bir tümlecin kullanılması gerekirdi. Çünkü, *dikkat göster-* eyleminin bir nesneye yönelik yapılması gerekir.

‘Akut şiddetli astımda bu etki ksantin türevleri, steroidler, diüretiklerin birlikte kullanımı ve hipoksi nedeniyle şiddetlenebileceğinden özel dikkat gösterilmelidir (*Ventolin nebules*)’.

10. diyete

Kısıtlama *diyette*, ilave *diyete* yapılacağı için *ilave gerek-* eylemi ile *diyete* sözcüğünün kullanılması gerekirdi. Çünkü, ... *diyette ilave gerekebilir* olmaz.

‘Diyette tuz kısıtlaması ve potasyum ilavesi gerekebilir (*Kenacort-a*)’.

11. ...dönemlerinde

Tedavinin başlangıç dönemleri sözcük grubunun sebep bildirmesi için ...*dönemlerinde* şeklinde kurulması gerekirdi. Çünkü, cümlede, böyle bir yapıya ihtiyaç vardır.

‘Bu durum, özellikle tedavinin başlangıç dönemleri başka ilaçlardan bu tedaviye geçerken ve alkol alındığı zamanlarda geçerlidir (*Accuzide*)’.

12. ... geçtiğinden

ve bağlacından önce yüklemle uyumlu olan, neden bildiren ... *geçtiğinden* tümleci kullanılmıştır. Cümlelerin yapısına göre bağlaçtan sonraki cümlelerin de neden belirtecek şekilde kurulması gerekirdi. Çünkü, cümleyi okuyan kişi, ikinci cümlede de böyle bir nedenin olmasını beklemektedir.

‘Birçok ilaç anne sütüne geçtiğinden ve prostaglandin sentezini inhibe eden ilaçların süt çocuğu üzerinde oluşturabilecekleri istenmeyen etkiler ve tedavinin gerekliliği göz önünde bulundurularak emzirmenin ya da tedavinin kesilmesi arasında seçim yapılmalıdır (Reox)’.

13. hastada

Ya da bağlacından dolayı *hastanın durumu* öznesi *meydana gelirse* yüklemi ile de ilgilidir. *Meydana gelen semptomlar, hastanın durumunda değil hastada* olacağından *meydana gel-* yüklemi ile *hastada* tümlecinin kullanılması gerekirdi.

‘Eğer hastanın durumu, tedavinin başlangıcından 24-48 saat içinde bir iyileşme göstermiyorsa ya da dehidratasyon semptomları meydana gelirse, derhal bir doktora danışılmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır (Streptomagma)’.

14. hastalara

Sıralı cümlede ortak olarak kullanılan *hastalar* sözcüğü, *takip edil-* yüklemine öznesi ama ... *müdahale yapıl-* yüklemine tümlecidir. Bu yüzden ... *müdahale yapıl-* yüklemiyle *hastalara* tümlecinin kullanılması gerekirdi.

‘Bu nedenle hastalar tedavi süresince iyi takip edilmeli ve süperenfeksiyon oluşursa gerekli müdahale yapılmalıdır (Alfasid tablet)’.

15. hastalara

hastalar yakinen izlenebilir ama diyet hastalara uygulanır. Bu yüzden cümleye *hastalara* tümlecinin eklenmesi gerekirdi.

‘Bu gibi durumlarda hastalar yakinen izlenmeli ve/ veya gerekli diyet uygulaması yapılmalıdır (Prednol-l)’.

16. hastalarda

... *hastalar* yakından takip edilebilir, ama *hastalar* ... *doz azaltılarak kullanılmalıdır* olmaz. Bu yüzden ikinci cümlede ... *böyle hastalarda* tümlecinin kullanılması gerekirdi.

‘İbuprofen başlıca böbrek yolu ile atıldığı için böbrek fonksiyonları ileri derecede bozuk hastalar yakından takip edilmeli ve doz azaltılarak kullanılmalıdır (Nurofen)’.

17. idrarı renklendirebileceği için

Cümlede, yan cümle ile temel cümle arasındaki ilişki daha belirgin olmalıydı. Çünkü, *fazla miktarda su içilmesinin nedeni idrarın renklenmesidir*. Bu yüzden cümle : ‘*İdrarı renklendirebileceği için (renklendirebileceğinden), fazla miktarda su içilmelidir.*’ şeklinde kurulmalıydı.

‘İdrarı renklendirebilir, fazla miktarda su içilmelidir (Pursennid)’.

18. ilaca karşı

...alerjik reaksiyon bir maddeye karşı ortaya çıktığı için cümleye ve bağlacından sonra *ilaca karşı* tümleci eklenmeliydi.

‘Bu gibi hastalarda kullanılırken dikkatli bir araştırma yapılmalı ve alerjik reaksiyon görüldüğünde ampisilin tedavisi kesilerek bu durumlarda genellikle kullanılan antihistaminikler, presöraminler ve kortikosteroidler ile uygun tedaviye başlanmalıdır (*Ampisina*)’.

19. ilacı kullanırken

Cümlede ... *alevlenibilme riskinin* ne zaman göz önünde bulundurulacağını belirtmesi gerekirdi. Bunun için *ilacı kullanırken* gibi bir tümleç kullanılabilirdi.

‘İlerleyici ya da ciddi periferik veya merkezi nörolojik bozukluğu olan hastalarda, hastalığın alevlenebilme riski göz önünde bulundurulmalıdır (*Flagyl*)’.

20. ilaç kullanılırken

Cümlede, dozun ne zaman aşılmayacağı, hastanın ne zaman bol su alacağı belirtilmeliydi. Bunlar büyük ihtimalle, *ilaç kullanılırken* yapılacaktır.

‘Her ne kadar Siprofloksasin kullanan şahıslarda kristalüri nadiren görülmüşse de, önerilen günlük doz aşılmamalı, hidrasyonun sağlanabilmesi için hasta bol sıvı almalı, idrarın alkalileşmesi önlenmelidir (*Ciflosin*)’.

21. ilaçtan

Ve bağlacından sonra yenidoğanın neden etkileneceği ilaçtan/ etken maddelerden etkileneceğinden gibi tümleçlerle belirtilebilirdi.

‘Özellikle yenidoğanlarda renal fonksiyon tamamen gelişmediğinden ve yenidoğan etkilenebileceğinden, bu durum göz önüne alınmalıdır (Duocid)’.

22. ... kişilere

Kişilerde dikkatle kullanılabilir, ama uygulama kişilere yapılmalıdır. Çünkü, uygula- eyleminin bir şeye dönük yapılması gerekir. Bu yüzden, uygulanmalıdır yüklemine (böyle) kişilere tümleci eklenebilirdi.

‘Diflunisal başlıca böbrekler yoluyla elimine edildiği için renal fonksiyon bozukluğu olan kişilerde dikkatle kullanılmalı, daha düşük dozlar uygulanmalıdır (Dolphin)’.

23. ... kullanımıyla

Cümlelerin yapısına göre, uzun süreli ... kullanımı öznesi, kolaylaşabilir yüklemiyle uzun süreli ... kullanımıyla şeklinde tümleç olarak kullanılması gerekirdi.

‘Uzun süreli kortikosteroid kullanımı posterior subkapsüler katarakt ve glakom oluşturabilir; optik sinir zedelenmesi ya da fungal veya viral enfeksiyon oluşumu kolaylaşabilir (Prednol-l)’.

24. kusma ve diyare

Sayılmalıdır yüklemnin öznesi *kusma ve diyare* şeklinde belirtilmeliydi. *kusma ve diyarede ... sayılmalıdır* uyumlu değildir.

‘Volüm kaybının diğer nedenleri olan kusma ve diyarede kan basıncı ileri düzeyde düşebileceğinden, hekime başvurmayı gerektiren koşullardan sayılmalıdır (Kaptoril)’.

25. reaksiyonlarla

Reaksiyonlar görülebilir ama *reaksiyonlar* karşılaşılmaz. Bu yüzden, *karşılaşıl-* eylemi ile *reaksiyonlarla* tümlecinin kullanılması gerekirdi.

‘Bu anafilaktik reaksiyonlar parenteral tedavi sırasında daha sık görülürse de oral tedavide de karşılaşılabilmektedir (Remoxil)’.

26. semptomlara rastlandığında

Cümlemin yapısına göre, *ve* bağlacından sonra tedavinin kesilme nedeni belirtilmeliydi. Örneğin, *semptomlara rastlandığında* denilebilirdi.

‘Hastalar, özellikle idame tedavisi sırasında düzenli aralıklarla görülerek ekstrapiramidal ya da depresif semptomların erken tanısı konulmalı ve tedavi kesilmelidir (Sibelium)’.

27. şikayetlere

Şikayetler ... iyileşmeyebilir anlatımı olur, ama *şikayetler ... yenileri eklenir* olmaz. Çünkü, eklenme şikayetlere yapılır. Bu yüzden, *yenileri eklen-* eylemi ile *şikayetlere* tümleci kullanılmalıydı.

‘Ateş 3 günden fazla sürer, 5 gün içinde şikayetler iyileşmez, yenileri eklenir veya şikayetlere ateş eşlik ederse doktora danışılmalıdır (Tylol cold)’.

28. ... tedavide

Rastlanmamıştır, yüklemine *Ne zaman?* sorusu sorulacak olursa, ... *tedavi* değil ... *tedavide* cevabı alınacaktır. Bu yüzden, *rastlanmamış* yüklemi ile ... *tedavide* tümlecinin kullanılması gerekirdi.

'Nistatin ile tedavi hamilelerin yenidoğan çocuklarında herhangi bir istenmeyen reaksiyona veya komplikasyona rastlanmamıştır (*Fungostatin*)'.

29. tedaviye başladıktan sonra

Tedaviye başlamadan sonra olamayacağı için, *ve* bağlacından sonra *tedaviye başladıktan sonra* tümlecinin kullanılması gerekirdi. Çünkü, *-madan/ -meden* zarf-fiil eki, henüz eylemin başlamadığını bildirir. Bu yüzden, bununla *önce* sözcüğünün kullanılması gerekirdi.

'Karaciğer fonksiyon testlerinin tedaviye başlamadan önce ve sonrasında periyodik olarak yapılması tavsiye edilir (*Ator*)'.

f) Yüklem Yanlılığı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde yüklem yanlılıkları da vardır. Belirlenen bu yanlılıklar, aşağıda incelenmeye çalışılacaktır.

01. alınmaktadır/ alınmalıdır

Cümledeki yüklemelerin kipleri birbirine uymamaktadır. Birinci cümlenin yüklemi gereklilik, ikinci cümlenin yüklemi ise şimdiki zaman kipindedir. Cümlenin yapısına göre, *alın-* eylemi *alınmalıdır* şeklinde kullanılmalıydı.

'Karaciğer fonksiyon bozukluğu olan hastalarda dikkatle kullanılmalı ve serum alkalın fosfataz düzeylerinde geçici yükselmelere neden olabileceği göz önüne alınmaktadır (*Aleve*)'.

02. azalt-/ azaltıl-

Cümlenin temel yüklemi *kullanıl-* edilgen, yan cümlenin eylemi *azalt-* ise etkendir. Cümlenin yapısına göre *azalt-* eyleminin de edilgen olarak yani (*doz*) *azaltıl-* şeklinde kullanılması gerekirdi.

‘Böbrek fonksiyonu bozuk hastalarda dikkatle ve dozu azaltarak kullanılmalıdır (*Resital*)’.

03. değişebilir/ değiştirebilir

Flora kendi kendine değil bir etken vasıtasıyla değiştiği için, eylemin ettirgen ekiyle kullanılması gerekirdi. Bu nedenle, *değiş-* yerine *değiştir-* denilmeliydi.

‘Antibakteriyel ilaçlarla tedavi kolonun normal florası değişebilir ve *Clostridia* türlerinin aşırı çoğalmasına yol açabilir (*Croxilex*)’.

04. dikkatli olmalıdır/ dikkatli olunmalıdır

Cümlenin yan cümlesi ile temel cümlesi arasında uyumsuzluk vardır. Yan cümlenin yüklemi olan *veril-* eylemi edilgen, cümlenin temel yüklemi olan *dikkatli ol-* ise etkendir. Cümlenin anlatmak istediğine göre temel yüklem *dikkatli olunmalıdır* şeklinde edilgen olması gerekirdi.

‘Herhangi bir maddeye ve özellikle ilaçlara allerjik olan hastalara antibiyotik verilirken dikkatli olmalıdır (*Cefizox*)’.

05. dikkatli yapıl-

Dozlama sözcüğü yeni bir sözcüktür. Bu sözcüğü, dilimize kazandıran firmaya teşekkür ederiz. Çünkü, bu sözcük bile, tıp dilindeki terimlerin Türkçeleştirilebileceğine dair küçük bir kanıttır. Yapısından dolayı, sözcüğün *doz düzenleme işi, doz ayarlama işi* gibi anlamlara gelmesi gerekir. Örneğin, *bağlama, bağlamak işi; toplama, toplama işi*dir. Bu cümlede ise yapısından farklı olarak *doz artırımı* anlamında kullanılmıştır.

Dikkat sözcüğü *et-* yardımcı eylemiyle kullanılmalıydı. Çünkü, *TS'de, dikkat* sözcüğü *et-* yardımcı eylemi ile kullanılmaktadır.

‘Özellikle şu durumlarda dozlama dikkatli yapılmalıdır; karaciğer fonksiyon bozukluklarında (Örneğin kronik alkol tüketiminde) (Molit)’.

06. durmalı/ durulmalı

Sıralı cümle şeklinde kurulmasına rağmen hiçbir ortak ögesi bulunmayan bu cümlelerin yüklemeleri arasında da uyumsuzluk vardır. Yüklemelerden *durmalıdır* etkenken, *verilmelidir* edilgendir. Cümlelerin tümleci de eksiktir; çünkü *fototoksitenin* kimde görüleceği belirtilmemiştir. Yine de cümlede, *dur-* eyleminin edilgen şekli *durul-* kullanılabilirdi.

‘Bu nedenle aşırı güneş ışığından uzak durmalı ve fototoksitenin görülürse tedavi kesilmelidir (Cipro)’.

07. edilmelidir/ etmelidir

Bu, sıralı cümle şeklinde kurulan ama ortak ögesi bulunmayan bir cümledir. *Kaçınmalı* yüklemi dönüşlü (etken), *edilmelidir* yüklemi ise edilgendir. Cümledeki bu sorunlar, ikinci cümlelerin ... *almaya* ... *dikkat etmelidir* şeklinde kurulması ile giderilebilir. Böyle olursa, hem cümlelerin ortak bir ögesi olacak (*hastalar*) hem de yüklemelerin kipleri uyumlu olacaktır.

‘Kristalüri riski nedeniyle aşırı idrardan kaçınmalı, yeterli miktarda sıvı alımına dikkat edilmelidir (Cipro)’.

08. geciktirebilir/ geciktirebileceği

Yapısına göre, bu cümlenin: *‘Hamileliğin son üç ayında doğumu geciktirebileceği ve fetüs kardiyovasküler sistemini etkileyebileceği için kullanılmamalıdır.’* şeklinde kurulması gerekirdi. Çünkü, doğumu geciktiren de fetüsü etkileyen de aynı ilaçtır. İlaç, bu etkilerinden dolayı kullanılmayacağı için, *geciktirebilir* sözcüğünün de *için* edatına bağlanması gerekirdi. Bu yüzden de *geciktirebilir* yüklemının *geciktirebileceği* şeklinde kullanılması gerekirdi.

‘Hamileliğin son üç ayında doğumu geciktirebilir ve fetüs kardiyovasküler sistemini etkileyebileceği için kullanılmamalıdır (Napren-s)’.

09. gereğinden/ gerektiğinden

Gerektiğinden sözcüğü *gereğinden* sözcüğüne göre daha fazla kullanılmaktadır.

‘Ebeveynler, bu müstahzarı çocuklarının ağızlarına götürmemeleri ve ilacı uyguladıktan sonra kendi ve çocuklarının ellerini yıkamaları gereğinden haberdar edilmelidir (Tropamid)’.

10. geriye dön-

Düşme görevinde kullanılmış olan *geriye dön-* eylemi, *yükselme* sözcüğü ile uyumlu olmamıştır. (... *yükselme geriye döner*) Bu yüzden *geriye dön-* yerine *düş-* eyleminin kullanılması gerekirdi.

‘Transaminazlardaki yükselmeler tedavinin kesilmesi ile geriye döner (Miyadren)’.

11. görüldüğünde/ gördüğünüzde

Cümlenin temel yüklemi *başvur-*, etken, yan cümlenin yüklemi *görül-* edilgendir. Cümle içinde kullanılan eylemlerin çatılarının da uyumlu olması gerektiği için *görüldüğünde* yerine *gördüğünüzde* sözcüğü kullanılmalıydı. Böylece *gördüğünüz* eylemindeki kişi eki, *doktorunuza* ve *başvurunuz* sözcüklerindeki kişi ekiyle de uyumlu olacaktır.

'Beklenmeyen etki görüldüğünde doktorunuza başvurunuz (Kursept)'.

12. kaçınmalıdır/ kaçınılmalıdır

Bu cümlede, yüklemelerin çatıları birbirine uymamaktadır. *Tutul-* eylemi edilgen, *kaçın-* eylemi etkindir. Cümlenin yapısına göre, iki yüklem de edilgen olması gerekirdi, yani *kaçın-* eylemi *kaçınıl-* şeklinde kullanılmalıydı.

'Her ne kadar Setirizin alkol etkisini potansiyalize etmezse de yan etkilerinin alkolünküne ekleneceği hatırdaki tutulmalı ve alkolle birlikte kullanılmaktan kaçınmalıdır (Resital)'.

13. örterek/ örtülerek

Yan cümlenin yüklemi olan *ört-* eylemi etken, temel yüklem olan *artırıl-* ise edilgendir. Bu uyumsuzluk, cümlede, *örtül-* edilgen eyleminin kullanılmasıyla giderilebilir.

'Bazı dirençli lezyonlarda, lezyonu geçirmeyen olmayan bir materyal ile örterek Beklazon Losyon'un etkisi daha da artırılabilir (Beklazon)'.

14. sağlan-/ d6n6l-

Bir durumun 6ncesi, geride kalmıştır. Geriye d6n6ld6đ6 için, *sağlan-* yerine *d6n6l-* eylemi kullanılmalıydı.

‘Tedavi kesildiğinde, tedavi 6ncesi durum sağlanır (*Cataflam*)’.

15. sağlan-

Sağlan- y6klemi, *oksijen*, *i. steroidler*, *ent6basyon*, *hava yollarının açık tutulması* nesneleriyle uyumlu değildir. C6mleyi ... *oksijen (sağlanmalıdır)/ intraven6z (sağlanmalıdır)/ ent6basyon (sağlanmalıdır)/ hava yollarının açık tutulması (sağlanmalıdır)* şeklinde açtığımızda bunu daha iyi g6r6r6z. C6mle, 6znelere uygun y6kleme kurulmalıydı. 6nk6, *oksijen (takılır) verilir; i. steroidler verilir; ent6basyon yapılır; hava yolu açık tutulur.*

‘Ayrıca oksijen, intraven6z steroidler ve ent6basyon dahil hava yollarının açık tutulması sağlanmalıdır (*Combicid*)’.

16. salgıla-/ geç-

İlaçla birlikte v6cuda giren *ampisilin* ve *sulbaktam* maddeleri anne s6t6yle atılabilir, anne s6t6ne geçebilir, ama anne s6t6yle salgılanamaz. 6nk6, bu maddeleri insan v6cudu yapmaz. Bu y6zden, *salgıla-* yerine -hangisi vurgulanıyorsa- *geç-* ya da *atıl-* eylemlerinden birisi kullanılabilirdi.

‘Emzirme sırasında d6ř6k yoğunluklarda ampisilin ve sulbaktam anne s6t6yle birlikte salgılanabilir (*Duobaktam*)’.

17. saptta-/ kanıtla-

Sapta-, ‘bir şeyi belirgin kılmak, tespit etmek’, demektir (TS, 1988: 1259). Saptamadan önce kanıtlamak gerektiği için, cümlede *kanıtla-* eyleminin kullanılması gerekirdi. Kanıtlamanın olmadığı, *henüz* zarfından anlaşılmaktadır.

‘Hamilelikte güvenle kullanımı henüz saptanmamıştır (Clin)’.

18. saptanama-/ saptanma-

Saptanama- eylemi saptamaya güç yetirememek demektir. Bu yönden bakarsak cümleyi, ilacın fötüs üzerinde zararlı etkisi var, ama bunu bir türlü saptayamıyoruz, şeklinde de anlayabiliriz. Burada vurgulanmak istenen, *çeşitli araştırmalar sonucunda ilacın zararlı etkisinin saptanmadığıdır*. Eylemi *saptanmamıştır* şekilde kullanırsak, bu çelişkiyi giderebiliriz.

‘Hayvan deneylerinde ilacın fötüs üzerinde olumsuz bir etkisi saptanamamıştır (Üropan şurup)’.

19. tayin et-/ kanıtlan-

Tayin et- eylemi, ‘belli etmek, göstermek’ anlamlarına gelmektedir (TS, 1988: 1432). Bu anlamları, cümlede *tayin et-*’in yerine koyduğumuzda, anlamların cümleye tam olarak oturmadığını görürüz. Çünkü, cümlede, ilacın zararlı etkisinin kanıtlanmadığı anlamı vardır. Hem bu yüzden, hem de *kanıtlan-* eyleminin, ‘bir şeyin gerçek yönünü kanıtla ortaya koymak, ispat etmek’ (TS, 1988: 780) anlamlarına geldiğinden cümlede, *tayin et-* yerine *kanıtlan-* eyleminin kullanılması gerekirdi.

‘Gebelikte kullanım emniyeti tayin edilmemiştir (Klindan)’.

20. tespit edil-/ kanıtlan-

Tespit et-, ‘bir durumu kuşkuya düşürmeyecek şekilde göstermek, belirlemek’ (TS, 1988: 1463); *kanıtla-* ise ‘bir şeyin gerçek yönünü kanıtla ortaya koymak, ispat etmek’ (TS, 1988: 780) anlamlarına gelmektedir. Cümleden, *kullanım emniyetinin* kanıtlanmadığını anlıyoruz. *Tespit etme* de bir durum kanıtlandıktan sonra olacağı için *tespit et-* yerine *kanıtlan-* eyleminin kullanılması gerekirdi.

‘İnsan da gebelik ve laktasyondaki kullanım emniyeti tespit edilmemiştir (Azomax)’.

21. uygulan-/ kullan-

Uygulan-, ‘kuramsal bir bilgiyi, ilkeyi, düşüncüyü herhangi bir alanda hayata geçirmek, tatbik etmek’ (TS, 1988: 1522), *kullanıl-* ise ‘bir şeyden belli bir amaçla yararlanmak’ (TS, 1988: 925) demektir. Cümlede, eritromisinden yarar sağlama anlamı olduğu için yüklem *uygulan-* değil *kullanıl-* olması gerekirdi.

‘Fakat gebe kadınlar üzerinde eritromisinle herhangi bir çalışma yapılmamış olmasından dolayı gebelik sırasında eritromisin, hekim gerekli görüyorsa uygulanmalıdır (Eritrosif)’.

B) Noktalama işaretleri yanlışlıkları

Noktalama işaretlerinin kullanıldığı yerler ile bilgiler TDK yayınlarından olan İmlâ Kılavuzu'ndan (İK, 1996) ve TDK'nın internet sitesindeki İmla Kılavuzu'ndan (tdk.org.tr/imla) alınmıştır.

I. İki nokta yanlışlıkları

İki noktanın kullanımıyla ilgili yanlışlıklar bu başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

a) Kullanılması gerektiği halde kullanılmaması

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde iki noktanın kullanılmaması gerektiği yerlerde kullanıldığı belirlenmiş ve aşağıda gösterilmiştir.

01. ... durumlar

Kendisinden sonra örnek verilecek ifadelerden sonra (:) kullanılır. ... *durumlardan* sonra açıklama yapıp örnek verildiği için burada (:)’nın kullanılması gerekirdi.

‘Sistemik absorpsiyona katkıda bulunan durumlar, yüksek potensli steroidlerin kullanılması, geniş yüzeylere uygulanması, uzun süreli kullanım ve kapalı uygulamadır (Kenacort pomad)’.

02. ... gerekir

Kendisinden sonra örnek verilecek ifadelerden sonra (:) kullanılır, (.) değil. Bu yüzden, bu cümleden sonra (:) kullanılmalıydı.

‘Yan etkiler arasında ve dikkat edilmesi gereken hususlarda şunlara önem vermek gerekir. Hipotansiyon: Komplikasyonsuz hipertansif hastalarda aşırı hipotansiyona çok az rastlanır (Enalap)’.

b) Yanlış kullanımı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde iki noktanın yanlış kullanıldığı yerler belirlenmiş ve aşağıda gösterilmiştir.

01. ağrı durumlarda

Ağrı durumlarda sözcük grubu, *kullanılmamalıdır* yüklemi ile ilgilidir yani bu yüklem tamlamadır. Eş görevli sözcük ve sözcük gruplarından sonra (:) değil, (,) kullanılmalıdır. (:)’nin kullanılabileceğini düşünsek bile, (:)’dan sonra, cümleye büyük harfle başlanması gerekirdi.

‘Ağrılı durumlarda: çocuklarda 5 günden daha uzun, yetişkinlerde 10 günden daha uzun süre doktora danışılmadan kullanılmamalıdır (Medafein)’.

II. Nokta**01. 6-12**

Sayılar, sıra bildiriyorsa, bunlardan sonra *nokta* konur ve bu da *-inci/ -inci* anlamına gelir. Cümlede geçen sayılardan sonra da (.)’nin kullanılması gerekirdi. Çünkü, bu sayılar, tedaviden sonraki ayların sırasını vermektedir.

‘Bu nedenle tedavinin ilk 6-12 ayında karaciğer enzimleri izlenmelidir (Glucobay)’.

III. Noktalı virgül

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde noktalı virgül ile ilgili kullanım yanlışlıkları bu başlık altında incelenmeye ve incelenmeye çalışılacaktır.

a) Cümle başı bağlayıcılarından önce

Çünkü, ama, fakat, bundan dolayı gibi cümle bağlayıcılarından önce noktalı virgül, virgül veya nokta kullanılabilir.

01. çünkü

Noktalı virgül veya virgülün *çünkü* sözcüğünden önce kullanılması gerekirdi. Bu yüzden, buradaki (;) kullanım yanlıştır.

'Mide ülserinden şüphe edildiğinde habis bir durum olup olmadığı araştırılmalıdır çünkü; tedavi, semptomları düzelterek tanıyı geciktirebilir (Degastrol).'

02. çünkü

Çünkü sözcüğünden önce virgül, noktalı virgül veya nokta kullanılabilirdi.

'Tamoxifen kullanan premenopozal kadınların gebe kalma riski vardır çünkü Tamoxifen ovülasyona neden olur (Tamoxifen).'

03. fakat

Fakat bağlacından önce noktalı virgül, virgül veya nokta kullanılmalıydı.

'Senna glikozidleri anne sütüne geçerler fakat bu miktar tedavi dozlarında çocuğu etkilemeyecek kadar azdır (Pursennid)

b) Yanlış kullanıldığı yerler

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, noktalı virgölün kullanım yanlışlığı bu başlık altında, incelenmeye çalışılacaktır.

01. ... bulunmadığından

... *bulunmadığından* sözcük grubu, ... *kullanılmalıdır* yüklemının tümlecidir. Yüklemden uzak düşmüş öğeleri belirtmek için (;) değil (,) kullanılır. Bu yüzden, ... *bulunmadığından* sonra kullanılan (;)'ün kullanımı yanlıştır.

'Hamilelikte kullanım ile ilgili yeterli ve uygun çalışmalar bulunmadığından; yarar-zarar ilişkisi ve fetusda oluşabilecek zarar gözönünde bulundurularak, doktor kontrolü altında kullanılmalıdır (Metpamid).'

02. ... devrelerde

Bu cümlede, ... *devrelerde* sözcüğünden sonra kullanılan noktalı virgölün kullanımı yanlıştır. Burada (;) yerine (,) kullanılmalıydı.

'Tedavinin ilk devrelerinde (özellikle plazma kalsiyum düzeyleri relatif olarak yüksek düzeyde bulunurken) ve kemiğin iyileşmesinin saptanabildiği son devrelerde; sık sık izleme yapılması gereklidir (One-alpha).'

03. döküntü

Eş görevli sözcüklerden sonra (;) değil virgöl kullanılır. Bu yüzden, *döküntü* sözcüğünden sonra virgöl kullanılmalıydı.

'Döküntü; ateş, lenfadenopati, fasiyal ödem ve kan ve karaciğer anormallikleri gibi çeşitli sistemik semptomlarla birlikte görülen hipersensitivite sendromunun bir belirtisi olarak da bildirilmektedir (Lamictal).'

04. hiperkalsemi riski

Yüklemeden uzak olan öğeleri belirtmek için (;) değil (,) kullanılır.

‘Hiperkalsemi riski; mineralizasyon bozukluğunun düzeyine, renal fonksiyon ve kullanılan One-Alpha dozu gibi faktörlere bağlıdır (One-alpha)’.

IV. Virgül

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde virgülün kullanımıyla ilgili belirlenen yanlışlıklar bu başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

a) Eş görevli sözcükler arasına

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, virgülün eş görevli sözcükler arasında kullanım durumu bu başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

01. ... görünen ve açıklanamayan

... *görünen ve açıklanamayan* sözcükleri *kas ağrısının* sıfatlarıdır. İkisi de aynı görevi paylaştığı için, burada virgül kullanılmalıydı.

‘Özellikle halsizlik veya ateş ile beraber görünen açıklanamayan kas ağrısı, hassasiyeti veya zayıflığı olması durumunda hastaların durumu ivedilikle bildirmeleri öğütlenmelidir (Lipitor)’.

02. ... kullanılır

Haricen kullanılmak da içilmemek de ilacın alımıyla ilgilidir. Bu yüzden, burada virgül kullanılmalıydı.

‘Haricen kullanılır içilmez (Aromer)’.

03. uygulanan

Yüksek doz uygulanan ile ... tedavisi gören hastalar sözcüğünün sıfatlarıdır. Eş görevli sözcük ve sözcük grupları arasında virgülün kullanılması gerekirdi.

‘Özellikle yüksek doz uygulanan uzun süreli penisilin tedavisi görenlerde renal ve hematopoetik fonksiyonlar periyodik olarak kontrol edilmelidir (Penicilin)’.

04. ... yetmezliğinde

... yetmezliğinde ile ... olanlarda arasında virgülün kullanılması gerekirdi. Çünkü, ikisi de *kullanılmalıdır* yüklemine tümlecidir.

‘Karaciğer ve böbrek yetmezliğinde peptik ülseri olanlarda dikkatle kullanılmalıdır (Ambrol)’.

b) Özellikle belirtilen ögelerden sonra

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, virgülün özellikle belirtilen ögelerden sonraki kullanımı bu başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

01. ancak ... halinde

Ancak ...düşmesi halinde sözcük grubu özellikle belirtildiği için burada virgülün kullanılması gerekirdi.

‘Her ne kadar Sefriakson kullanımı ile serum kreatinin düzeylerinde geçici yükselmeler görülmüşse de böbrek yetmezliği mevcudiyetinde ayrıca bir karaciğer yetmezliği de yoksa, doz ayarlamasına gerek yoktur ancak kreatinin klirensinin 10 ml/dakikanın altına düşmesi halinde uygulanacak günlük doz 2 g'ı aşmamalıdır (Desefin)’.

02. ancak ... halinde

Ancak ödem oluşması halinde özellikle belirtildiği için, bu ifadeden sonra (,) 'ün kullanılması gerekirdi.

'Diüretikler hamilelikte ancak ödem oluşması halinde hekim kontrolünde kullanılabilir (Aldactone)'.

03. ancak ... olan

Cümlede, ortaya çıkan laboratuvar bulgusu, *ancak ... olan* sözcük grubu ile özellikle belirtildiği için burada virgül kullanılmalıydı.

'Klinik deneylerde ortaya çıkan ancak ilaç uygulaması ile sebep - sonuç ilişkisi saptanmamış olan laboratuvar bulgularındaki değişimler şunlardır (Tremac)'.

04. ... çıkarsa

Özellikle belirtilen öğelerden sonra (,) kullanılır, (;) değil. Bu cümlede de ... *anormalleşirse/ ... çıkarsa* özellikle belirtilen öğelerdir. Bu yüzden, burada (;) değil (,) kullanılmalıydı.

'Eğer tromboembolik olay gelişirse karaciğer fonksiyon testlerinin sonuçları anormalleşirse ya da kolestatik sarılık ortaya çıkarsa; tedavi kesilmelidir (Livial)'.

05. özellikle ... ayında

Özellikle hamileliğin üç ayında sözcük grubu özellikle belirtildiği için burada virgülün kullanılması gerekirdi.

'Özellikle hamileliğin son üç ayında doğum sonrası bebeklerde yoksunluk sendromunun görülme olasılığı nedeniyle kullanılmamalıdır (Doladamon)'.

06. özellikle mantar

Özellikle mantarların virgül ile belirtilmesi gerekirdi. Çünkü, özellikle belirtiliyor.

'Cleocin kullanımını takiben duyarlı olmayan mikroorganizma özellikle mantar sayısında artış olabilir (Cleocin)'.

07. özellikle ... yükselirse

Cümledeki *özellikle ... yükselirse* sözcük grubunun virgülle ayrılması gerekirdi.

'Bu nedenle genel durumlarda beklenmedik bir bozukluk olursa özellikle ağız, burun, boğazda ağrılı mukoza değişiklikleri görülür veya ateş düşmez, aksine yükselirse laboratuvar sonuçları beklenmeden ilacın kullanımına derhal son verilmelidir (Devaljin)'.

08. vücudun ... yüzde

Cümlede *vücudun diğer bölümlerinden çok yüzde* sözcük grubu özellikle belirtildiği için burada virgülün kullanılması gerekirdi.

'Güçlü lokal kortikosteroidlerle uzun süreli tedavide vücudun diğer bölümlerinden çok yüzde atrofik değişiklikler görülebilir (Dermovate)'.

c) Sözcüklerin birbiriyle ilgili olmadığını belirtmek için

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, virgülün sözcüklerin birbiriyle ilgili olmadığını belirtme özelliği bu başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

01. azro

Azro 'dan sonra virgül kullanılmaması *azro normal dozu* gibi bir tamlamanın anlaşılmasına neden olmuştur. Bu tamlama *her doz değil, azro normal dozu* şeklinde de anlamlandırılabilir. Bu yüzden, *azro*dan sonra virgülün kullanılması gerekirdi.

'Kreatinin klirensinin 40 mL/dakika'nın üzerinde olduğu hafif böbrek yetmezliği durumlarında, Azro normal dozunda kullanılabilir (*Azro*)'.

02. bu

Bu sözcüğü, cümlede *yenidoğanı* nitelememekte, ilaç ya da başka bir nesne yerine geçmektedir. Bunu, anlamdan çıkarmak mümkündür. Eğer noktalama işareti kullanılmazsa, *bu yenidoğanlarda* sıfat tamlaması şeklinde anlaşılabilir. Tamlama, başka yenidoğanlarda değil, sadece, işaret edilen yenidoğanlarda gibi de anlaşılabilir. Bu yüzden, *bu* zamirinden sonra virgül kullanılmalıydı.

'Bu yeni doğanlarda özellikle prematürelere önemlidir (*Combicid*)'.

03. lorabid

Lorabid ile *böbrek yetmezliği* sözcük grubunun ilgisi yoktur. Bunun virgül kullanılarak belirtilmesi gerekirdi. Çünkü, bu şekilde *lorabid böbrek yetmezliği*, sıfat tamlaması gibi anlaşılmaktadır.

'Lorabid böbrek yetmezliği olanlarda dikkatli kullanılmalı ve günlük doz kreatinin klirensi 50 mL/dakikanın altında olan hastalarda gerektiği oranda azaltılmalıdır (*Lorabid*)'.

04. ... nişasta

Cümleye göre *nişasta* sözcüğü *iyot* sözcüğüyle ilgili değildir. Bu yüzden *nişasta* sözcüğünden sonra virgül kullanılmalıydı.

‘Sodyum tiyosülfat ve nişasta iyodu inaktive eder (*Biokadin*)’.

05. rofekoksib

Rofekoksib, *infeksiyonlu komplikasyonlar*la ilgili değildir. Bu yüzden, bu sözcükten sonra virgül kullanılmalıydı.

‘Rofekoksib infeksiyonlu komplikasyonların diagnostik bulgularını maskeleyebilir (*Raxtane*)’.

06. ... sarı renk

... *sarı renk*, *terkibindeki* sözcüğü ile ilgili olmadığından ... *sarı renkten* sonra virgül kullanılmalıydı.

‘Histogenol Vitamin Şurup alınmasından sonra görülebilen idrardaki sarı renk terkibindeki B vitamini mevcudiyetinden ileri gelmektedir (*Histogenol vitamin Şurup*)’.

ç) Virgölün kullanılmaması gereken yerler

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, virgölün kullanılmaması gerektiği yerler belirlenmiş ve aşağıda incelenmeye çalışılmıştır.

01. akut

Akut miyopati sözcükleri *miyopatinin akut şekli* anlamına gelen bir tamlamaya benziyor. *Akut* sözcüğünden sonra kullanılan virgöl, bunun tamlama olarak anlaşılmasına engel oluyor. Virgölün kullanımı doğruysa *akut* sözcüğünün özne olması gerekir, çünkü genelde öznenen sonra virgöl kullanılır. *Akut* sözcüğünün özne de olmaması virgölün yanlışlıkla kullanılmış olabileceğini akla getirmektedir. Cümlenin doğru anlaşılması için, (,) 'ün kaldırılması gerekir.

'Akut, miyopatiyi düşündürecek ciddi durumları olan hastalarda veya rabdomiyolize sekonder olarak böbrek yetmezliği oluşma eğilimini artıracak predispozan bir faktörü (örneğin, ciddi akut enfeksiyon, hipotansiyon, önemli cerrahi müdahale, travma, ciddi metabolik, endokrin ve elektrolit bozuklukları ve kontrol edilemeyen krizler) olan hastalarda atorvastatin tedavisi geçici olarak veya tamamen kesilmelidir (Lipitor)'.

02. alerji

Çapraz alerji olduğundan tümleçtir. Bunun tümleç olarak anlaşılması için ... *alerjiden* sonra virgölün kullanılmaması gerekirdi.

'Sefalosporinler ile penisilinler arasında çapraz alerji, olduğundan bir gruba karşı alerji mevcudiyetinde diğer grubun kullanımı ile de ciddi alerjik reaksiyonlar görülebilmektedir (Cezol)'.

03. roksitromisinin

Roksitromisinin yarılanma süresi, belirtili ad tamlamasıdır. Bunun tamlama olarak anlaşılmasını ise tamlamanın ögeleri arasında kullanılan virgül engel olmaktadır. Bu yüzden burada virgül kullanılmamalıydı.

‘Yaşı 65’in üzerinde olan hastalarda roksitromisinin, yarılanma süresi uzamaktadır.’ (Roksolit)

04. sonuçlanan

... *sonuçlanan* ... *dekompanasyon* tamlamasının ögeleri arasında virgül kullanılmamalıydı.

‘Böbreğe gelen kan miktarı ve kan hacmi azalmış olan hastalarda bu ilaçların kullanılması, tedavinin durdurulmasından sonra tipik olarak tedavi öncesindeki duruma dönülmesiyle sonuçlanan, klinik renal dekompanasyona neden olabilir (*Exen fort*)’.

d) Yüklemden uzak düşen ögeyi belirtmek için

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, yüklemden uzak düşen ögelerin virgülle belirtilip belirtilmeme durumları bu başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

01. ... antihistaminik

Yüklemeden uzak düştüğü için, cümlenin öznesi olan ... *antihistaminikten* sonra virgül kullanılmalıydı. Aynı zamanda eş görevli olan *dikkat* ile *refleks kaybı* arasında da virgül kullanılmalıydı.

'Preparatın içerdiği antihistaminik reaksiyon kabiliyetini azaltıp, uyuşukluk, dikkat refleks kaybı ve uyku oluşturacağından araba kullananlar, yüksek, tehlikeli yerlerde ve dikkat gerektiren aletlerle çalışanlar tarafından kullanılmamalıdır (Benylin)'.

02. ... antijen tayini

...*antijen tayini* öznesi yüklemden uzak düştüğü için, bu öznenin sonra virgül kullanılması gerekirdi.

'Dijital rektal muayene ve gerektiğinde prostat spesifik antijen (PSA) tayini tedavi öncesinde ve daha sonrasında düzenli aralıklarla gerçekleştirilmelidir (Flomax)'.

03. cefozin

Özne olan *cefozin*, yüklemden uzak düştüğü için bu sözcükten sonra virgül kullanılmalıydı.

'Cefozin prematürelere ve bir aydan küçük çocuklarda kullanılmasının güvenilirliği ve etkinliği henüz bildirilmemiştir (Cefozin)'.

04. ... çalışma

Emziren ... çalışma öznesi yüklemden uzak düştüğünden öznenin sonra virgül kullanılmalıydı.

'Emziren 12 anne ile yapılan bir farmakokinetik çalışma emziren anne tarafından alınan dozun %1'inden daha azının anne sütüne geçtiğini göstermiştir; bu nedenle annenin terapötik dozları alması bebek için herhangi bir risk oluşturmaz (Calpol)'.

05. ... demir

Yüklemden uzak düştüğü için *... demirden* ögesinden sonra virgül kullanılmalıydı.

'Enfeksiyona ya da malignansiye bağlı anemilerde yerine konulan demir retiküloendotel sistemde depolanır ve ancak primer hastalık tedavi edildikten sonra kullanılabilir (Maltofer)'.

06. ... perforasyon

Yüklemden uzak düştüğü için *gastrointestinal ... perforasyon* öznesinden sonra virgül kullanılmalıydı.

'Gastrointestinal kanama veya ülserasyon/ perforasyon tedavi sırasında herhangi bir zamanda, uyarıcı belirtilerle beraber veya olmaksızın veya daha önceki hikayesinde varsa ortaya çıkabilirler (Cataflam)'.

07. şurup

Yüklemeden uzak düştüğü için özne olan *şurup* sözcüğünden sonra virgöl kullanılmalıydı.

‘şurup antihistaminik etkisi nedeniyle uyuşukluk, uyuklama hali ve refleks kaybına neden olabileceğinden tehlikeli makina ve motorlu araç kullanımı, yüksek yerlerde çalışmak gibi durumlarda dikkatli kullanılmalıdır (*Gayaben*)’.

08. ventolin

Ventolin öznesi yüklemeden uzak düştüğü için öznenen sonra virgöl kullanılmalıydı.

‘Bütün diğer beta-adrenoseptör agonistlerinde olduğu gibi, Ventolin kan şekeri düzeylerinin artışı gibi reversibl metabolik değişiklikleri indükleyebilir (*Ventolin nebules*)’.

C) Yazım yanlışlıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen sözcüklerin yazımı bu başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

I. Bazı sözcük, ek ve kısaltmalardaki yazım farklılıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen sözcüklerin farklı yazılışları aşağıda gösterilmiştir.

a) Sözcüklerdeki yazım farklılıkları

Sözcüklerdeki yazım farklılıkları, TDK'nın İmlâ Kılavuzu ve Utkan KOCA TÜRK'ün Açıklamalı Tıp Terimleri Sözlüğü'den yararlanılarak belirlenmiştir. Bu sözlük, alanı ile ilgili kapsamlı çalışmalardan biri olduğu ve diğer sözlüklere göre yaygın bir şekilde kullanıldığı için tercih edilmiştir.

Tıp terimleri sözlüklerinin çoğunda, terimler, Latince ve Grekçe aslî yazım şekilleriyle geçmektedir. Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen tıp terimleri aslî şekilleriyle değil genellikle Türkçe söyleyişle yazılmıştır. Türkçe söyleyişler de terimlerin açıklamasında verildiği için sözcüklerin yazımı konusunda bu açıklamalar esas alınmış ve sözcüklerin yazım özellikleri buna göre değerlendirilmiştir.

Sözcüklerin İK ve TTS'de geçen şekilleri verilmiştir. Bazı sözcüklerin İK'da bazılarının da TTS'de bulunmadığı durumlarda sözcüğün geçtiği yerin yazım şekli belirtilmiştir.

001. agranulositoz/ agranülositoz

TTS'de '*agranülositoz*' (Kocatürk, 2000: 25) şeklinde yazılmıştır. Bu sözcük İK'da yoktur.

'... granulositopeni, trombositopeni, pansitopeni ve agranulositoza neden olabilir (*Andazol*)'.

'... tamamen düzelen lökopeni, agranülositoz ... (*Pre-par*)'.

andolor (ampul), andolor (tablet), bakton, devaljin, insomin, kemoprim fort, kemoprim süspansiyon, noral, novapyrine, , opridon, rilace

002. aksesuar

TTS’de olmayan bu sözcük, İK’da ‘*aksesuar*’ (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

‘... kalpteki aksesuar uyaran iletimi yollarına eşlik eden aritmileri ... (Zomig)’.

003. albumin/ albümin

İK’da (tdk.org.tr/imla) ve TTS’de (Kocatürk, 2000: 26) ‘*albümin*’ şeklinde yazılmıştır.

‘... plazma hacmini genişleten solüsyonlar, human albumin, tam elektrolit çözeltisi ... (Andolor ampul)’.

‘... azalmakla beraber albümine bağlı olmayan serbest fraksiyon artmış olabilir (Synax)’.

novosef, tilcotil

004. allerjen/ alerjen

TTS'de 'allerjen' (Kocatürk,2000: 29), İK'da 'alerjen' şeklinde yazılmıştır.

'... yaz aylarında anormal seviyede alerjen maddelerin etkisine ... (Flixonase Aqueous)'

alfasid(flakon), ampisina, cliacil, croxilex, deposilin, duobaktam, flixonase, klamoks, largopen, maksiporin, orfasil, penbisin, pencain-k, penicilin, remoxil, sulbaksit, sulcid

'... özellikle birçok allerjene duyarlılığı olan kişilerde ve parenteral uygulamada ... (Alfoxil)'

amoklavin, ampisid, atoksilin, combicid, duocid, sultamat, penadur l-a

005. allerji/ alerji

İK'da 'alerji', TTS'de (Kocatürk,2000: 29) 'allerji' şeklinde yazılmıştır.

'... çeşitli allerji ve bronşial astım hallerinde de dikkatle kullanılmalıdır (Bakton)'

buğumentol, cezol, fludex, muskazon, parafon, penadur l-a, p. gifrer, sedaperidol

'... arasında çapraz alerji söz konusu olduğundan sefalosporin ... (Ceclor)'

ceclor, cefozin, cezol, dynabac, iespor, kemoprim fort, lorabid, novosef, oroceftin, orfasil, pencain-k, enter-sal, aspirin, diprospan, aspoirin c, hazmolin

006. allerjik/ alerjik

İK'da '*alerjik*' (tdk.org.tr/imla), TTS'de '*allerjik*' (Kocatürk, 2000: 29) şeklinde yazılmıştır.

'Allerjik bir reaksiyon oluştursa ilaç kesilmeli ... (Combicid)'

aksef, cebedex, cezol, danitrin, dicloflam, dikloron, duocid, epargriseovit, klinoksin, neurogriseovit, parafon, penadur l-a, pharmaton, silverdin, streptomagma, suprafen, sultamat, tienam, travazol, vi-fer, zinnat

'Tedavi sırasında alerjik bir reaksiyon geliştiği takdirde ilaç hemen bırakılmalı ve uygun tedaviye başlanmalıdır (Alfasid tablet)'

accuzide, amikozit, ampisid, ampisina, azomax, betaksim, biokadin, cataflam, ceclor, cezol, cleocin, cliacil, corsal, croxilex, deposilin, dikloron, duobak, duobaktam, flixonase, furaderm, kenacort, klamoks, klindan, lorabid, maksiporin, menefloks, miyadren, novofam, oraceftin, oxxa, penbisin, pencain-k, penicilin, penos, relifex, remoxil, silvadiazin, sulbaksit, sulcid, unicap, urikoliz, voltaren, wilkinson, zimaks

007. allo-purinol/ allopurinol

İK'da olmayan bu sözcük, TTS'de '*allopurinol*' (Kocatürk, 2000: 30) şeklinde yazılmıştır.

'... allo-purinol, prokainamid ve lityum kullanımı ... (Accuzide)'

'... Ayrıca tedaviye 100 mg allopurinol ile başlanması ve serum ... (Ürikoliz)'

008. anflaktik/ anafilaktik

İK'da olmayan bu sözcük, TTS'de '*anflaktik*' (Kocatürk, 2000: 40) şeklinde yazılmıştır.

'... fatal aşırı duyarlılık (anflaktik) reaksiyonlar bildirilmiştir (*Duocid*)'.

ampisid, beloc, cipro, depo provera, devaljin, dicloflam, diclomec (tablet), diclomec (ampul), duocid, kenacort, klindan, sultamat

'... da anafilaktik şok dahil ciddi aşırı duyarlılık reaksiyonları bildirilmiştir (*Maksiporin*)'.

alfoxil, cataflam, clin, combicid, deposilin, duobak, menefloks, minoset, neurogriseovit, raxtane, remoxil, sulbaksit, sulcid

009. angina/ anjin/anjina

İK'da (tdk.org.tr/imla) ve TTS'de (Kocatürk, 2000: 45) '*anjin*' şeklinde yazılmıştır.

'... instabil angina pectoris ve diğer ciddi ... (*Piptalin*)'.

danitrin, isordil, kardisentin, levotiron

'... hipertrofik kardiyomiyopatiye bağlı anjini ağırlaştırabilir. (*Monolong*)'.

'... emniyetle kullanılmış fakat bazı anjina ... (*Trentilin*)'.

tromboliz, vasoplan

010. anginalı/ anjinli

Sözcüğün kökü, İK'da (tdk.org.tr/imla) ve TTS'de (Kocatürk, 2000: 45) 'anjin' şeklinde yazıldığı için *anjinli* şeklinde yazılması gerekirdi.

'Anginalı hastalarda yapılan klinik çalışmalarda nitratlarla tedavinin kesilmesinden ... (İsordil)'.

'Anjinli hastaları ilgilendiren bir klinik deneyde ... (Monolong)'.

011. angiografi

İK'da *angiografi* sözcüğü değil yalnızca 'anjiyo' sözcüğü bulunmaktadır. (tdk.org.tr/imla) Aynı sözcük, TTS'de 'anjiyografi' (Kocatürk, 2000: 46) şeklinde yazılmıştır.

'Gebelik, ameliyat ve angiografilerden önce ve bunalım sırasında, emzirme dönemi ... (Glukofen/retard)'.

012. anjionörotik

İK'da yalnızca 'anjiyo' sözcüğü bulunmaktadır. (tdk.org.tr/imla) TTS'de, 'anjionörotik' (Kocatürk, 2000: 47) şeklinde yazılmıştır.

'Anjionörotik Ödem (Rilace)'.

013. anjio-ödem/ angioödem/ anjioödem

İK'da olmayan bu sözcük, TTS'de '*anjioödem*' (Kocatürk, 2000: 46) şeklinde yazılmıştır.

'... eritromisin ve diğer makrolidlerde olduğu gibi angioödem ... (Azomax)'.

'... anjioödem oluşturduğu hastalara oksamen film tablet verilmemelidir. (Oksamen)'.

'... dudaklarda, ciltte, glottis ve/veya larinkste anjio-ödem olabileceği bildirilmiştir (Rilace)'.

menefloks

014. anjiotensin/ anjiyotensin

TTS'de '*anjiyotensin*' (Kocatürk, 2000: 48) şeklinde yazılmıştır.

'... renin salgılanmasına yardımcı anjiotensin II oluşumunu bloke ... (Rilace)'.

'Renin anjiyotensin sisteminin inhibisyonunun bir sonucu ... (Cozaar)'.

prior

015. antibiotik/ antibiyotik

İK (tdk.org.tr/imla) ve TTS'de '*antibiyotik*' (Kocatürk, 2000: 54) şeklinde yazılmıştır.

'... antibiotik yalnız ağır enfeksiyonlarda kullanılmalı ... (Klinoksin)'.

ciflosin, monodoks

'... dahil olmak üzere, hemen her antibiyotik psödomembranöz kolite yol açabilir (Klaromin)'.

aksef, alfasid, amikozit, ampisina, azomax, azro, betaksim, cebedex, ceclor, cefamezin, cefizox, cezol, cipro, clin, combicid, croxilex-bid, depo-medrol, deposilin, desal(ampul), desefin, dramamine, duobaktam, duocid, dynabac, fucidin,genta (ampul), genta (damla), gentagut, iespor, kenacort, klamoks, klaromin, k. streptomisin, largopen, laricid, lorabid, maksiporin, multisef, novosef, oraceftin, penadur l-a, prednol, remoxil, rif, roksolit, roxin, siprogut, stafine, sulbaksit, sulcid, surgam, tavanic, terramycin, tetradox, thiocilline, tienam, tobrased, üropan,zimaks, zinnat

016. antidiabetik/ antidiyabetik

İK (tdk.org.tr/imla) ve TTS'de '*antidiyabetik*' (Kocatürk, 2000: 55) şeklinde yazılmıştır.

'... antidiabetiklerle karbon hidrat metabolizmasında değişiklik ... (Cabral)'.

di-pro, estandron, oksamen, triquilar

'... ilaç ve oral antidiyabetik alan hastalar ... (Oksamen-l)'.

diamicron, glukofen&retard, menefloks, tenoksan

017. antikoagulan/ antikoagülan

TTS'de '*antikoagülan*' (Kocatürk, 2000: 55) şeklinde yazılmıştır.

'... özellikle antikoagülanlarla tedavi gören hastalarda sindirim sistemi ile (Surgam)'.

aleve, apranax, betanorm, cabral, darvolin, dolven, dolorex, etol, exen fort, glucophage, ibufen, indocolir, kenacort, mobic, nurofen, oksamen, oksamen-l, pedifen, suprafen, surgam, tenoksan, trental trentilin, zelixim

'Antikoagulan alan hastalarda dikkatle kullanılmalıdır (A-ferin şurup)'.

018. astma/ astım

Hem İK (tdk.org.tr/imla) hem de TTS'de '*astım*' (Kocatürk, 2000: 89) şeklinde yazılmıştır.

'... bronş astması gösteren hastaların ... (Vasoserc)'.

a-ferin forte, aspirin, aspirin c, andolor (tablet), andolor (ampul), dikloron, dispril, duobak, enter-sal, kemoprim fort, novalgin (tablet), novapyrine, oledro hot, tylol cold

'... bronşial astım hallerinde de dikkatle kullanılmalıdır (Bakton)'.

andolor (ampul), avmigran, bricanyl, corsal, cycladol, depo privera, devaljin, divina, eksofed, ibufen, lo/ovral, minoset, minulet, oksamen, oksamen l, oxxa, pedifen, penadur l-a, piptalin, premarin, proluton-depot, rantudil retard, raxtane, reox fort, relifex, streptomagma, triquilar, ventolin şurup, ventolin nebulise, vioxx, wintus draje

019. atrial/ atriyal

TTS'de 'atriyal' (Kocatürk, 2000: 93) şeklinde yazılmıştır.

'... lidokain atrial fibrilasyonu olan hastalara ... (Aritmal)'.

'... hastalarda atriyal prematüre kontraksiyon ve sinüs taşikardisi ... (Permax)'.

020. atrio-ventriküler/ atriyoventriküler

TTS'de 'atriyoventriküler' (Kocatürk, 2000: 93) şeklinde yazılmıştır.

'... uzatmadan atrio-ventriküler nodül refraksiyon süresini uzatabilir (Diltizem)'.

'... şiddetteki bir atriyoventriküler ileti bozukluğunun ... (Beloc)'.

021. atrium/ atriyum

TTS'de 'atriyum' (Kocatürk, 2000: 93) şeklinde yazılmıştır.

'...ile birlikte atrium fibrilasyonu veya atrium ... (Isoptin)'.

022. barsak/ bağırsak

İK'de 'bağırsak' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'... durumda barsak hareketlerini engelleyen ilaçlar ... (Tavanic)'.

aprol, aprowell, betaksim, cefizox, cleocin, clin, dekort, laricid, libalaks, pурсennid, reox fort, rheumon, vermazol

'... geçmişinde mide veya bağırsak ülseri görülen hastalarda ... (Cataflam)'.

dikloflam, fleet enema, raxtane, x-m

023. bilirubin/ bilirubin

TTS'de '*bilirubin*' (Kocatürk, 2000: 109) şeklinde yazılmıştır.

'... sırasında orta derecede bilirubin ve/veya transaminaz yükselmesi ... (Rifcap)'.

'... kreatinin bilirubin ve alkalen fosfataz seviyelerini ... (Bakton)'.

genta(20mg), novosef, tremac, salazopyrin

024. birçok/ bir çok

İK'da '*birçok*' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'Bir çok ilaç anne sütüne geçtiğinden ... (Reox)'.

monolong

025. blokör/ bloker

TTS'de '*bloker*' (Kocatürk, 2000: 116) şeklinde yazılmıştır.

'Kalsiyum kanal blokerleri ve organik nitratlar birlikte ... (Monolong)'.

'Tüm kalsiyum kanal blokörlerinde olduğu gibi kalp yetmezliği ... (Dilopin)'.

026. bronşial/ bronşiyal

TTS'de '*bronşiyal*' (Kocatürk, 2000: 123) şeklinde yazılmıştır.

'... allerji ve bronşial astım hallerinde de dikkatle ... (Bakton)'.

ibufen, asist şurup

'... alerjisi veya bronşiyal astması olanlarda dikkatle kullanılmalıdır (Kemoprim fort)'.

andolor (ampul), asist kapsül, cycladol, devaljin, pedifen, streptomagma

027. candida/ kandida

TTS'de '*kandida*' (Kocatürk, 2000: 123) şeklinde yazılmıştır.

'... mantarlarla (candida) süperenfeksiyon ihtimali unutulmamalıdır (Alfasid flakon)'.

croxilex, duobaktam, largopen, orfasil, penbisin, remoxil

'Tedavi süresinde mikotik (Kandida) ya da bakteriyel ... (Ampisina)'.

028. dehidrogenaz/ dehidrojenaz

TTS'de '*dehidrojenaz*' (Kocatürk, 2000: 219) şeklinde yazılmıştır.

'Glukoz-6-fosfat dehidrogenaz yetersizliği olanlarda hemoliz görülebilir (Bakton)'.

‘Glikoz-6-fosfat dehidrojenaz eksikliği olan kişilerde hemoliz görülür (Kemoprım fort)’.

029. depressan/ depresan

TTS’de ‘*depresan*’ (Kocatürk, 2000: 223) şeklinde yazılmıştır.

‘... sinir sistemi depressanlarının birlikte kullanımı sersemliği artırabilir (Parafon)’.

diapam, sedaperidol

‘... alkol depresan etkiyi artıracağından kullanılmalıdır (Gayaben şurup)’.

klipaks

030. diabet/ diyabet

İK’de (tdk.org.tr/imla), TTS’de ‘*diyabet*’ (Kocatürk, 2000: 229) şeklinde yazılmıştır.

‘Diabet: Beta-blokerler, akut hipogliseminin bazı önemli ön ... (Talozin)’.

di-pro, divina, peditus, e. prolongatum

‘... verikoz damar, kalp ve damar hastalıkları ve diyabet ... (Lo/ovral)’.

actidem, a-ferin, benical, corsal, flupamid, gerakon, minulet, piyeloseptil, prednol, tylol hot, wintus draje

031. diabetik/ diyabetik

TTS'de '*diyabetik*' (Kocatürk, 2000: 229) şeklinde yazılmıştır.

'... diabetiklerde böbrek fonksiyonlarının bozulduğu aşamada ... (Tenoksan)'.

desal (tablet), levopront, ventolin şurup, ventolin nebules

'... hipoglisemik ilaç kullanan diyabetik hastalarda hipoglisemi ... (Kozoksin)'.

lo/ovral, menefloks, minulet, redoxon, tavanic

032. diagnostik/ diyagnostik

TTS'de '*diyagnostik*' (Kocatürk, 2000: 230) şeklinde yazılmıştır.

'Rofekoksib infeksiyonlu komplikasyonların diagnostik bulgularını ... (Raxtane)'.

premarin, proluton, üropan

033. diare/ diyare

TTS'de '*diyare*' (Kocatürk, 2000: 231) şeklinde yazılmıştır.

'... gastrointestinal bozukluk ve diare oluşturabilir (Biokadin)'.

'... veya diyare gelişen hastalarda ilacın kesilmesi ... (Aksef)'.

accuzide, alfasid(tablet), bakamsilin, betaksim, ceclor, cefamezin, cleocin, clin, croxilex, dynabac, iespor, k. telitromisin, klaromin, klinoksin, laksofenol,

largopen, laricid, lithuril, maksiporin, menefloks, multiseft, novoseft, oraceftin, pritor, sulbaksit, talozin, tavanic, termacet, tremac, tienam, üropan, vermazol, zimaks

034. dijitalis/ dijital/ digital

TTS'de '*dijital*' (Kocatürk, 2000: 234) şeklinde yazılmıştır.

'... kalp hastaları, dijitalis tedavisi gören hastalar ... (*Fludex*)'.

'Dijital glikozitleri kullanan hastalarda ... (*Libavit b6*)'.

flomax

'... digital ile daha da artabilir (*Altizem*)'.

035. ductus/ duktus

TTS'de '*duktus*' (Kocatürk, 2000: 259) şeklinde yazılmıştır.

'... ductus arteriosus'un kapanmasını ... (*Felden*)'.

cataflam, dicloflam, etol, raxtane, synax, tilcotil, vioxx

'... duktus arteriyozusun erken kapanmasına ... (*Kapnax*)'.

apraljin, apranax, aprot, aprowell, miyadren, naprosyn, reox, voltaren

036. egzama/ ekzama

İK'da '*egzama*' (tdk.org.tr/imla), TTS'de hem '*ekzema*' hem de '*egzama*' (Kocatürk, 2000: 270) şeklinde yazılmıştır.

'... atopik ekzama, saman nezlesi, ürtiker, astma gibi ... (*Duobak*)'.

037. egzemalı/ egzamalı

Sözcük, İK'da 'egzama' (tdk.org.tr/ımla) şeklinde yazıldığı için addan ad yapım eki '-li' ile türetildikten sonra *egzamalı* şeklinde yazılmalıydı.

'Açık yara ve egzemalı cilt bölgelerine tatbik edilmemelidir (*Thermoflex*)'.

038. endometrial/ endometriyal

TTS'de 'endometriyal' (Kocatürk, 2000: 282) şeklinde yazılmıştır.

'Tamoxifen ile tedavide hiperplazi, polip ve endometrium kanseri gibi endometrial değişimlerin oluşumundaki artış gözlenmiştir (*Tamoxifen*)'.

039. endometriosis/ endometriyoz

TTS'de 'endometriyoz' (Kocatürk, 2000: 282) şeklinde yazılmıştır.

'... endometriosis estrogen tedavisi esnasında ağırlaşabilir (*Myralon*)'.

di-pro

040. endometrium/ endometriyum

TTS'de 'endometriyum' (Kocatürk, 2000: 282) şeklinde yazılmıştır.

'... kullanan kadınlarda meme, endometrium, yumurtalık ... (*Minulet*)'.

tamoxifen

041. enflamasyon/ inflamasyon

TTS'de, '*enflamasyon*' (Kocatürk, 2000: 428) şeklinde yazılmıştır.

'... zerk edilirse lokal enflamasyon oluşabilir (*Angiodel*)'.

blephamide

'... solunum yolu inflamasyonunda ağrı ve inflamasyonun ... (*Felden*)'.

042. enterobacter/ enterobakter

TTS'de '*enterobakter*' (Kocatürk, 2000: 285) şekli yazılmıştır.

'... bakteriyel patojenler (enterobacter, pseudomonas) ve mantarlarla ... (*Alfasid flakon*)'.

alfoxil, amoklavin, atoksilin, penbisin, remoxil

'(Kandida) ya da bakteriyel (Enterobakter, Pseudomonas) süperenfeksiyonlar gelişebilir (*Ampisina*)'.

largopen

043. enterstisyel/ interstisyel

TTS'de '*interstisyel*' (Kocatürk, 2000: 436) şeklinde yazılmıştır.

'... böbrek dokusunda iltihap (enterstisyel nefrit) gibi geçici ... (*Devaljin*)'.

'NSAI ilaçlar interstisyel nefrit, glomerülit ... (*Felden*)'.

exen fort, mobic, zeloxim

044. entolerans/ intolerans

TTS'de 'entolerans' (Kocatürk, 2000: 437) şeklinde yazılmıştır.

'... ilaçlara entoleransı bulunanlarda, özellikle parenteral yoldan ... (Devaljin)'.

novalgin, novopyrine

'Pritor kalıtsal fruktoz intoleransı olan hastalar için uygun değildir (Pritor)'.

andolor

045. entübasyon/ intübasyon

TTS'de 'intübasyon' (Kocatürk, 2000: 439) şeklinde yazılmıştır.

'... steroidlerin kullanımını ve intübasyon dahil hava yollarının açık tutulmasına ... (Croxilex)'.

'... intravenöz steroidler ve entübasyon dahil solunum yollarına müdahale ... (Duobaktam)'.

alfasid (flakon), alfoxil, amoklavin, ampisina, atoksilin, combicid, desefin, klamoks, largopen, lorabid, maksiporin, remoxil, sulbaksit, sulcid

046. ergotism/ ergotizm

TTS de ‘*ergotizm*’ (Kocatürk, 2000: 293) şeklinde yazılmıştır.

‘Ergotizm riski nedeniyle migren profilaksisi için kullanılmamalıdır (Avmigran)’.

‘Ergotizm gelişmesi olasılığı yüzünden, Azro ergot türevleriyle birlikte ... (Azro)’.

047. eritematoz/ erythematosis/ eritematöz

TTS’de ‘*eritematöz*’ (Kocatürk, 2000: 294) şeklinde yazılmıştır.

‘... (lupus erythematosis) fetüste adrenal hipoplazi görülebilir (Depo medrol)’.

‘... hastalarda, eritematöz raşlar glandüler ateşle ilişkilendirilmiştir (Augmentin)’.

amoksilav

048. estrogen/ estrojen/ östrojen/ östrogen

İK (tdk.org.tr/imla) ve TTS’de ‘*östrojen*’ (Kocatürk, 2000: 297) şeklinde yazılmıştır.

‘... endojen veya eksojen estrojenlerin rezidüel etkilerine bağlı olabilir (Livial)’.

tamoxifen

‘... kanamaların kontrol altına alınması amacıyla uzun süreli östrojen kullanımı önerilmez (Depo provera)’.

divina, levotiron

‘... şiddetli varis varlığında, östrojen içeren preparatların ... (Di-pro)’.

e. prolongatum

‘... oral estrogen/progestogen içeren ovulasyon inhibitörleri ... (Primolut)’.

049. extrapiramidal/ ekstrapiramidal

TTS’de ‘*ekstrapiramidal*’ (Kocatürk, 2000: 306) şeklinde yazılmıştır.

‘Ekstrapiramidal belirtilerin görülmesinin tardif diskinezi ... (Risperdal)’.

metpamid, primperan, sibeliun, stilizan

‘... çocuklar üzerindeki extrapiramidal yan etkileri ... (Norodol)’.

050. fetal/ fütal

TTS de ‘*fetal*’ (Kocatürk, 2000: 316) şeklinde yazılmıştır.

‘... fetüste ve embriyo-fetal gelişim üzerinde ... (Klaromin)’.

cozaar, dermatop, flupamid, m. sülfat, monodoks, nidazol, tamoxifen, tetradox, tilcotil

‘... çalışmalarda herhangi bir fütal risk gösterilmemiştir (MaltoferFol)’.

pre-par

051. fetüs/ fetus/ fötüs

TTS'de 'fötüs' ve 'fetüs' (Kocatürk, 2000: 316) şeklinde geçmektedir.

'... sağlması beklenen yararı fetüğe olan olası bir riskten ... (Ventolin şurup)'

asist (şurup), asist (kapsül), azro, beklazon, benical, cefamezin, combicid, depo medrol, enalap, helicol, k. telitromisin, klaromin, klorhex, maltofer for, napren-s, penadur l-a, rennie, rifcap, tienam, vasocard

'... fertilité veya fetus üzerinde, hayvan ... (Oraceftin)'

actidem, alfasid(tablet), amoksilav, andazol, apranax, aprowell, avicap, azomax, bepanthene, cozaar, decort, deposilin, desal, diclomec (tablet), difenak, dikloron, dramamine, duocid, flagyl, insomin, kaptoril, k. streptomisin, laricid, lioresal, lithuril, metiler, metpamid, miyadren, monolong, mukoral, naaxia, naprosyn sr, opridon, ornisid, primperan, pritor, rennie duo, reox fort, rilace, salazopyrin, silvadiazin, spazmotek, stilizan, terramycin, tetradox, tilcotil, tofranil, ürispas, vermazol, vioxx, zomig

'... verilmesinin üreme fonksiyonları ve fötüs üzerine herhangi ... (Klamoks)'

monodoks

'... ilacın fötüs üzerinde olumsuz bir etkisi saptanamamıştır (Üropan şurup)'

052. gangren/ kangren

TTS'de 'gangren' ve 'kangren' (Kocatürk, 2000: 345), İK'da 'kangren' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'... ve parmaklarda amputasyonu gerektiren gangren, enjeksiyon ... (Deposilin)'.

053. gliclazide/ gliklazide

TTS'de 'gliklazide' (Kocatürk, 2000: 354) şeklinde yazılmıştır.

'... annelerde, gliclazide'in anne sütüne geçip geçmediği belirlenmemiştir (Betanorm)'.

054. glukoz/ glikoz

İK'de 'glikoz' (tdk.org.tr/imla), TTS'de 'glükoz' (Kocatürk, 2000: 356) şeklinde yazılmıştır.

'... solüsyonu ile yapılan glukoz testlerinde yanlış pozitif sonuçlar alınabilir (Ampisina)'.

bakton, cefozin, cezol, cytotec, di-pro, e. prolongatum, flupamid, glucohage, kozoksin, salazopyrin, silverdin, tavanic, tremac, vitabiol

'Fehling solüsyonları ile bakılan glikoz hatalı pozitif sonuç verebilir (Ceclor)'.

ceclor, depo provera, furacin, iespor, kemoprim fort, kemoprim, lioresal, menefloks, pre-par, redoxan, tavanic

055. glukozüri/ glikozüri

İK (tdk.org.tr/imla) ve TTS'de 'glikozüri' (Kocatürk, 2000: 356) şeklinde yazılmıştır.

'... glukozüri, hipokalemi, gastrik rahatsızlıklar ... (Dekort ampul)'.

kenacort ampul, prednisolon

056. gurup/ grup

İK'da *küme*, *öbek* anlamına gelen *grup* sözcüğü, 'grup' şeklinde (tdk.org.tr/imla) yazılmıştır.

'18 yaşın altındaki hasta gurubunda rofekoksib'in ... (Reox)'.

057. halusinasyon/ halüsinasyon/ hallüsinasyon

TTS'de 'hallüsinasyon' (Kocatürk, 2000: 356) şeklinde yazılmıştır.

'... çocuklarda halusinasyon, konvulsiyon ve ölüme yol açabilir (Dramamine)'.

menefloks, pencain-k, permax

'... vertigo, halüsinasyon ya da konfüzyon gözlenirse tedavi kesilmelidir (Flagyl enjektabl)'.

eksofed, oksabron, lioresal

'... sersemlik, hallüsinasyon, konfüzyon gibi yan etkilere yol açabilir (Cipro)'.

058. hematopoetik/ hemopoetik/ hemopoietik

TTS'de '*hemopoetik*' (Kocatürk, 2000: 376) şeklinde yazılmıştır.

'... böbrek, karaciğer ve hematopoetik sistemlerin periyodik olarak ... (Combicid)'.

amoklavin, ampisid, ampisina, atoksilin, cipro, croxilex, klamoks, largopen, monodoks, penbisin, penicilin, remoxil, sulcid

'... hemopoetik sistem fonksiyonları periyodik olarak kontrol edilmelidir (Duobak)'.

'Hemopoietik sistem hastalıkları, böbrek ve karaciğer ... (Theraflu)'.

059. hiçbir/ hiç bir

İK'da '*hiçbir*' (tdk.org.tr/imla) bitişik yazılmıştır.

'... barsakta tedavinin herhangi bir anında hiçbir bulgu ve semptom ... (Reox)'.

actidem, azomax, benical, blephamide, bricanyl, cefamezin, duocid, lioresal, lipitor, maltofer fol, parlodel, proluton-depot, prosek, risperdal, salazopyrin, silvadiazin, spazmol, sulcid, talozin, viscotears

'Nonsteroid antienflamatuarlarla uzun süre tedavi edilenlerde hiç bir ön belirti olmadan ... (Dikloron)'.

fml

060. hidrasyon/ hidratasyon

TTS'de '*hidrasyon*' (Kocatürk, 2000: 392) şeklinde yazılmıştır.

'... günlük doz aşılmamalı, hidratasyonun sağlanabilmesi için ... (*Ciflosin*)'.

'... hidrasyonunun endike olan şekilde artırılmasını ... (*Genthaver*)'.

061. hipertroidizm/ hipertiroidizm

TTS'de '*hipertiroidizm*' (Kocatürk, 2000: 402) şeklinde yazılmıştır.

'... bozukluğu hastalıkları, hipertroidizm, bronş sekresyonu ... (*Spazmotek*)'.

actidem, üropan şurup

'Hipertiroidizm, sepsis ve anemi hallerinde dikkatli kullanılmalıdır (*Avmigran*)'.

a-ferin, biokadin, combivent, divina, kenacort ampul, oledro hot, tofranil, ventolin nebules

062. hipotroid/ hipotiroid

TTS'de '*hipotiroid*' (Kocatürk, 2000: 409) şeklinde yazılmıştır.

'Siroz ve hipotroid durumlarında kortikosteroid ... (*Prednol-l*)'.

063. infarktüs/ enfarktüs

TTS'de 'infarktüs' ve 'enfarktüs' (Kocatürk, 2000: 426) İK'da 'enfarktüs' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'... miyokard infarktüsünü takiben hayati tehlike arz eden ... (Talozin)'.

combivent, hyperium

'...düşük tansiyona yol açabileceğinden, miyokard enfarktüsü ... (Trental)'.

akineton, andolor ampul, glukofen, isordel, kardisentin, novopyrine, parلودel, pritor, rilace, risperdal, trental, zomig

064. infeksiyon/ enfeksiyon

TTS'de (Kocatürk, 2000: 426) ve İK'da 'enfeksiyon' (tdk.org.tr/imla).şeklinde yazılmıştır.

'VIOXX, infeksiyonun bir bulgusu olan ateşi maskeleyebilir (Vioxx)'.

kenacort a pomat, prednisolon, raxtane, zinnat

'... enfeksiyonları olan kişilerde ... (Andolor tablet)'.

andolor ampul, asiviral, avmigran, beklazon, betaksim, blephamide, cataflam, cebedex, cefizox, clin, dekort ampul, dekort tablet, depo medrol, deposilin, dequadin, dermatop, dermovate, desyrl, di-pro, diprospan, duobaktam, e. prolongatum, endol, fml, flagyl, flixonase, furacin, genta (damla), genthaver, glucophage, k. telitromisin, kaptoril, klinoksin, lamictal, lipitor, maltofer fol, monodoks, myralon, neturone, novalgin, novopyrine, onadron, opridon, orfasil, penadur l-a, penicilin, pen-os, prednol-l, prednisolon, pre-par, psovate, purinol,

silvadiazin, stilex, surgam, terramycine, tetradox, tilcotil, travacort, tremac'ultralan, üropan, vermazol, visine, voltaren

065. influenzae/ enfluenza

İK'da 'enflüanza' (tdk.org.tr/imla), TTS'de 'inflüenza' (Kocatürk, 2000: 428) şeklinde yazılmıştır.

'Haemophilus influenzaenin pozitif olmaya devam ... (Zinnat)'.

066. injeksiyon/ enjeksiyon

TTS'de (Kocatürk, 2000: 430) ve İK'da 'enjeksiyon' (tdk.org.tr/imla).şeklinde yazılmıştır.

'... gereklilik halinde injeksiyonun tekrarı ya da infüzyon ... (Isoptin)'.

'... hızlı i.v. enjeksiyonu hipotansiyon ... (Diapam)'.

andolor ampul, bakamsilin, dekort ampul, deposilin, diprospan, genta 20mg, kenacort ampul, k. streptomisin, pencain k, prednisolon, vitabiol, zinnat

067. insulin/ ensulin

TTS'de 'ensülin' ve 'insülin' (Kocatürk, 2000: 433) İK'da 'ensülin' (tdk.org.tr/imla).şeklinde yazılmıştır.

'... reaksiyonları önlemek için insülin doz ve şemasını değiştirme ... (Primperan)'.

betanorm, di-pro, glucophage, kozoksin, menefloks, pre-par

'... glukoz toleransını azaltabilir ve insulin ya da diğer ... (E.prolongatum)'.

068. intra-abdominal/ intraabdominal

TTS'de '*intra-abdominal*' (Kocatürk, 2000: 437) şeklinde yazılmıştır.

'... batın ağrısı ya da intra-abdominal kanama belirtileri ... (*Myralon*)'.

'... olgularda da ciddi intraabdominal kanamalara ... (*Primobolan*)'.

069. intra-oküler/ intraoküler

TTS'de '*intraoküler*' (Kocatürk, 2000: 438) şeklinde yazılmıştır.

'İntra-oküler basınç düzenli aralıklarla kontrol edilmelidir (*Akineton*)'.

'... iskemik kalp hastalığı, yüksek intraoküler basınç, renal ... (*Eksofed*)'.

070. irritasyon/ iritasyon

TTS'de '*iritasyon*' (Kocatürk, 2000: 442) şeklinde yazılmıştır.

'Böbrek irritasyon belirtileri ... (*Genthaver*)'.

biokadin, canesten, clozol, felden jel, fucidin, genta damla, k.streptomisin, monodoks, nerisona, stafine, travazol, tuba nasır, undo-pate

'... daha az bir mide iritasyonu oluşturur; ancak, kanama ... (*Enter-sal*)'.

bepanthe, duoderm, exelderm, kenacort a

071. iyod/ iyot

İK'de 'iyot' (tdk.org.tr/imla).şeklinde yazılmıştır.

'... iyod içeren bileşikler ve salisilatlı bileşiklere ... (*Levotiron*)'.

biokadin

072. kardiak/ kardiyak

TTS'de 'kardiyak' (Kocatürk, 2000:140) şeklinde yazılmıştır.

'... önemi nedeniyle, kardiak veya renal fonksiyon ... (*Cataflam*)'.

altizem, diclomec ampul, diclomec tablet, dikloflam, difenak, dikloron, diltizem, dolphin, dolorex, flupamid, ixel, levotiron, majezik, miyadren, parol, prednol l, premarin, pre-par, proluton, talozin, timosol, tofranil, üropan, ventolin nebules, voltaren sr, xefo

'... renal, kardiak fonksiyonları azalmış hastalarda ve yaşlılarda ... (*Synax*)'.

oledro hot, piptalin, permax, teokap

073.kardiovasküler/ kardiyovasküler

TTS'de 'kardiyovasküler' (Kocatürk, 2000: 141) şeklinde yazılmıştır.

'İntravenöz süratli enjeksiyonlar kardiovasküler kolaps yapabilir (*Dekort ampul*)'.

'... fetus kardiyovasküler sistemini etkiler ... (*Naprosyn sr*)'.

aritmial, a-ferin, benical, bricanyl, burnil, eksofed, gaviscon, isoptin, levotiron, largactil, orgametril, pritor, raxtane, risperdal, salbutol, sedaperidol, teokap, tofranil, ventolin nebules

074. kolaps/ kollaps

TTS'de '*kollaps*' (Kocatürk, 2000: 180) şeklinde yazılmıştır.

'... enjeksiyonlar kardiovasküler kolaps yapabilir (*Dekort ampul*)'

prednol l

'... kardiovasküler kollaps yapabilir, bu ... (*Prednisolon*)'

buğumentol, desal, eksofed, kardisentin, menefloks

075. kollodium/ kolodyum

TTS'de '*kollodyum*' ve '*kollodyon*' (Kocatürk, 2000: 181) şeklinde yazılmıştır.

'... ile yıkayıp, çöken kollodiumu uzaklaştırıp 15 dakika süreyle ... (*Duoderm*)'

076. kordun/ kordon

İK'de (tdk.org.tr/imla) ve TTS'de (Kocatürk, 2000: 194) '*kordon*' şeklinde yazılmıştır.

'... olgularında umbilikal kordun klampından ya da müdahaleden ... (*Betaksim*)'

'... uygulandığında, kordon kanındaki ilaç düzeyi, anne kanındaki ... (*Cefamezin*)'

077. laboratuar/ laboratuvar

TTS'de 'laboratuar' (Kocatürk, 2000: 459), İK'de 'laboratuvar' (tdk.org.tr/imla).şeklinde yazılmıştır.

'... sistemlerinin periodik laboratuar değerlendirmesi yapılmalıdır (Monodoks)'.

betanorm, devaljin, e. prolongatum, karazepin, kenacort a, levotiron, myralon, reox fort, tremac

'... organ sistemlerinin periyodik laboratuvar değerlendirmeleri yapılmalıdır (Tetradox)'.

accuzide, di-pro, isordil, k. streptomisin, lioresal, lorabid, maksiporin, oroferon, relifex

078. larinks/ larenks

TTS'de 'larinks' ve 'larenks' (Kocatürk, 2000: 463) şeklinde yazılmıştır.

'... glottis, larinks olduğu takdirde deri altından ... (Enalap)'.

enalap, rilace

'... anjio-ödem (dil, larenks, yüz) ... (Menefloks)'.

dikloron

079. makine/ makina

İK'de 'makine' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'Otomobil ve makine kullananlar, yüksekte çalışanlar bu konuda uyarılmalıdır (Cipro)'.

actidem, aritmal, avmigran, beloc, bricanyl, cal-d-vita, cataflam, ciflosin, cycladol, danitrin, desyrl, diprospan, enalap, epidosin, erdostin, exen fort, flomax, forza, gerakon, hyperium, indocolir, ixel, kloroben, k.telitromisin, largactil, lercadip, lioresal, lipitor, luminaletten, minoset, monoket, norodol, oledro hot, pre-par, pritor, prosek, roxin, rheumon, risperdal, sibelium, spazmol, spazmotek, sistral, stilizan, thilomide, tilcotil, tofranil, viscotears, voltaren sr, xefo,tigal, zeloxim, zomig

'... araçların ve makinaların kullanımından kaçınılmalıdır (Flagyl)'.

a-ferin, corsal, dicloflam, difenak, gayaben, hitrizin, ixel, klipaks, kozoksin, lamictal, miyadren, miyorel, mobic, parlodel, primperan, resital, sedaperidol, semprex, surgam, tavanic, üripan, ürispas, wintus

080. meyva/ meyve

İK'de 'meyve' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'... bol miktarda sıvı (su, meyva suyu) ile alınması ve yine dozların gündüz ... (Monodoks)'.

'... içilmeyi kolaylaştırmak için meyve suyu, çay veya suda... (Pankreoflat)'.

081. miotik/ miyotik

TTS'de '*miyotik*' (Kocatürk, 2000: 521) şeklinde yazılmıştır.

'... tercihen topikal bir miotikle kombine edilmelidir (*Timosol*)'.

'... hemen miyotik bir damla damlatılmalı ... (*Combivent*)'.

082. miyastenia/ myastenia/ miyasteni

TTS'de '*miyasteni*' (Kocatürk, 2000: 547) şeklinde yazılmıştır.

'... osteoporoz ya da miyastenia gravis olan hastalarda ... (*Diprosan*)'.

prednol-l, stilizan

'... kanser ve myastenia gravis olan hastalarda kullanılmalıdır (*Kenacort-a*)'.

dekort, genthaver

083. miyokard/ miyokart

İK'de '*miyokart*' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'... yakınlarda geçirilen bir miyokard infarktüsü ... (*Combivent*)'.

andolor ampul, isordil, kardisentin, monolong, novopyrine, parlodel, rilace, talozin, trental, zomig

'Risperdal kardiyovasküler hastalığı, miyokart enfarktüsü ... (*Risperdal*)'.

084. mutad/ mutat

İK'de 'mutat' (tdk.org.tr/ımla) şeklinde yazılmıştır.

'... klidinyumun mutad dozlarına eksitasyon ... (Klipaks)'

andolor ampul, devit-3, miyadren, nidazol, pencain-k, premarin, primolut

085. mükoid/ mukoid

TTS'de 'mukoid' (Kocatürk, 2000: 528) şeklinde yazılmıştır.

'... mükoid salgıların birikmesi, kontakt lens takan ... (Tofranil)'

086. nasal/ nazal

TTS'de 'nazal' (Kocatürk, 2000: 554) şeklinde yazılmıştır.

'... nasal spray kullanılmadan ilacın ... (Flixonase)'

dispril, steocin

'Astma, nazal polip ve alerji triadı bulunan bireylerde ... (Enter-sal)'

aspirin, aspirin c, rantudil, raxtane

087. norolojik/ nörolojik

TTS'de 'nörolojik' (Kocatürk, 2000: 574) şeklinde yazılmıştır.

'... kaynaklanan norolojik tepkiler ... (Ametik damla)'.

'... yapılan enjeksiyonlar kalıcı nörolojik hasar meydana getirir (Deposilin)'.

flagyl, kenacort ampul, lamictal, natabec, nidazol, penadur l-a, tienam, zomig

088. obesite/ obezite

TTS'de 'obezite' (Kocatürk, 2000: 588) şeklinde yazılmıştır.

'... olarak obesite tedavisinde kullanılmıştır (Levotiron)'.

089. oligohidram/ oligohidraminos/ oligohidramnios

TTS'de 'oligohidramnios' (Kocatürk, 2000: 592) şeklinde yazılmıştır.

'... yeni doğanlarda oligohidram, hipotansiyon ... (Enalap)'.

'... yeni doğanlarda oligohidraminos, hipotansiyon ... (Rilace)'.

'... yeni doğanlarda oligohidroamnios, hipotansiyon, oliguri, anüri vakaları ve kafatası kemikleşmesinde ... (Kaptoril)'.

090. oliguri/ oligüri

TTS'de 'oligüri' (Kocatürk, 2000: 593) şeklinde yazılmıştır.

'... hipotansiyon, oliguri, anüri vakaları ve kafatası kemikleşmesinde ... (Kaptoril)'.

'O halde oligüri 24 saatten fazla sürerse ... (Desal tablet)'.

desal ampul, devaljin, genthaver, pritor

091. pankreatitis/ pankreatit

TTS'de 'pankreatit' (Kocatürk, 2000: 617) şeklinde yazılmıştır.

'... lupus eritematosus, pankreatitis geçirenlerde dikkatle ... (Desal)'.

'... hastalarda, plazma trigliseridlerinde pankreatite veya diğer komplikasyonlara ... (Premarin)'.

092. pediatri/ pediatri

TTS'de 'pediyatri' (Kocatürk, 2000: 633), İK'da 'pediatri' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılmıştır.

'Pediatride etkinlik ve güvenilirliği henüz kesinlik kazanmamıştır (Monoket)'.

ator, drisentin, famoser, kenacort a, m. sülfat, onadron

093. perferasyon/ perforasyon/ periforasyon

TTS'de '*perforasyon*' (Kocatürk, 2000: 638) şeklinde yazılmıştır.

'... bulunanlarda kullanıldığında perforasyon, abse ve piyojenik ...
(Prednol-l)'

'... perforasyon oluşabileceği unutulmamalıdır (Cebedex)'

*aleve, apranax, cataflam, dicloflam, diclomec, dikloron, diprospan, felden,
kenacort, naprosyn, raxtane, reox, viox*

094. periyod/ periyot

TTS'de (Kocatürk, 2000: 641) ve İK'de (tdk.org.tr/imla) '*periyot*' şeklinde yazılmıştır.

'... somnolans periyodları gibi yan etkilerin azaltılması için ilacın ...
(Diapam)'

Andolor ampul, vermidon, prednol l, premarin

095. periodik/ periyodik

TTS'de (Kocatürk, 2000: 641) ve İK'de (tdk.org.tr/imla) '*periyodik*' şeklinde yazılmıştır.

'... sistem disfonksiyonu yönünden periodik kontroller tavsiye edilir (Duocid)'.

di-pro, e.prolongatum, monodoks

'... sistemlerin periyodik kontrolleri yapılmalıdır. (Cipro)'.

aprol, ator, diapam, difenak, dikloron, endol, genta 80mg, genthaver, kaptoril, kenacort pomad, klindan, kozoksin, levotiron, lipitor, lioresal, lo/ovral, miyadren, nature, minulet, myralon, onadron, orgametril, parlodel, penadur, penicilin, piyeloseptyl, premarin, pritor, purinol, raxtane, remoxil, rifcap, rilace, sulcid, sultamat, tamoxifen, tetradox, urfamycin

096. placenta/ plasenta/ plesanta

TTS'de '*plasenta*' (Kocatürk, 2000: 661) şeklinde yazılmıştır.

'Bu ilaç Placentanın gelişinden önce verilmemelidir. (Metiler)'.

'Sulbaktam plasentadan geçer (Sulbaktam)'.

azomax, bakamsilin, depo medrol, doladamon, efferalgen, genthaver, kaptoril, kardisentin, k.streptomisin, kemoprim, lioresal, medafein, monodoks, m. sülfat, nidazol, ovadril, penadur, pre-par, rilace, termalgine, tetradox, teokap, ulcuran, vermidon

097. porfiring/ porfiri

TTS'de '*porfiri*' (Kocatürk, 2000: 681) şeklinde yazılmıştır.

'Porfiring: Hepatik porfiringialı hastalar diklofenak kullanmaktan ... (*Miyadren*)'

'Hepatik porfiringisi olan hastalarda ... (*Voltaren sr*)'

098. posteriyor/ posterior

TTS'de '*posterior*' (Kocatürk, 2000: 683) şeklinde yazılmıştır.

'... tedavileri, posteriyor subkapsüler ... (*Diprospan*)'

'... kullanımı; posterior subkapsüler katarakt ... (*Kenacort ampul*)'

blephamide, deposilin, fml, prednol

099. pseudomembranöz/ psödomembranöz

TTS'de '*psödomembranöz*' (Kocatürk, 2000: 703) şeklinde yazılmıştır.

'... ilaçlarla pseudomembranöz kolit gelişebilme olasılığı mevcuttur (*Croxilex*)'

iespor, penbisin

'... edici düzeye kadar değişen şiddette psödomembranöz kolit görülebilmektedir (*Deklarit*)'

aksef, alfasid tablet, azro, betaksim, ceclor, cefamezin, cefozin, cezol, ciflosin, cipro, cleocin, clin, deklarit, k.telitromisin, largopen, laricid, lorabid, maksiporin,

menefloks, multisef, novosef, oraceftin, penbisin, sulbaksit, tavanic, tienam, tremac, zimaks

100. psöriasiz/ psoriasis

TTS'de '*psoryaz*' (Kocatürk, 2000: 704) şeklinde yazılmıştır.

'... eritematozus ve psöriasiz gibi hastalıklarda kapalı ... (*Beklazon*)'

'... durum psoriasis, diskoid, lupus eritematozus ... (*Dermovate*)'

psovate

101. rinitis/ rinit

TTS'de '*rinit*' (Kocatürk, 2000: 745) şeklinde yazılmıştır.

'... antienflamatuar ilaçlara karşı astım rinitis ve ürtiker ... (*Pedifen*)'

'... ürtiker veya rinit geçirmiş hastalarda ... (*Vioxx*)'

cycladol, flixonase, ibufen, minoset, oksamen, oksamen l, rantudil, reox, steocin

102. rosacea/ rozasea

TTS'de '*rozasea*' (Kocatürk, 2000: 751) şeklinde yazılmıştır.

'... perioral dermatit ve rosacea'nın tedavisi için uygun değildir (*Nerisona C*)'

'Perioral dermatit ve rozasea tedavisi için uygun değildir (*Travazol*)'

103. supresyon/ süpresyon

TTS'de 'süpresyon' (Kocatürk, 2000: 826) şeklinde yazılmıştır.

'... kortikosteroidlerin supresyonuna sebep olarak da yan etkiler meydana getirir (Beklazon)'.

dekort, dermatop, dermovate, dicloflam, kenacort-a, libavit b6, ogastro, psovate, travazol

'... adrenal süpresyon riski nedeniyle, tedavi ... (Onadron)'.

beklazon

104. takdir/ taktir

İK'de 'taktir' (tdk.org.tr/ımla) şeklinde yazılıdır.

'Diritromisin gebelerde sadece, açıkça ihtiyaç duyulduğu takdirde kullanılmalıdır. (Dynabac)'.

alfasid (tablet), aprot, augmentin, ator, altizem, aritmal, bakamsilin, blephamide, beloc, cataflam, calcium sandoz, canesten, cebedex, dermatop, desyrl, dicloflam, dramamine, difenak, endol, exen, famoser, genthaver, gentagut, isordil, karazepin, k. streptomisin, lercadip, maksiporin, maltofer, mobic, monolong, naprosyn, nerisona, norodol, onadron, orgametril, parlodel, penicilin, piyeloseptyl, rif, salofalk, semprex, tigel, undo-pate, vioxx, zeloxim

'Yüksek dozlarda uzun süre kullanıldığı takdirde kan sayımı yaptırılmalıdır.'
(Panalgine)

enalap, kursept, ogastro, vermidon

105. transvers/ transfer

İK'de (tdk.org.tr/imla) ve TTS'de (Kocatürk, 2000: 887) '*transfer*' şeklinde yazılıdır.

'... kalıcı paraliziye yol açan transvers miyelit ... (Penadur l)'

106. trigliserid/ trigliserit

TTS'de '*trigliserid*' (Kocatürk, 2000: 895) şeklinde yazılıdır.

'... periyodik serum trigliserit ve kolesterol ölçümleri yapılması ...'
(Tamoxifen)'

'... hastalarda, plazma trigliseridlerinde pankreatite veya ... (Premarin)'

glucophage

107. trimestir/ trimester

TTS'de '*trimestir*' (Kocatürk, 2000: 895) şeklinde yazılıdır.

'750 mg Tablet'in özellikle ilk ve üçüncü trimestirde kullanımı, hastaya...'
(Naprosyn cr)'

'... gebelikte (özellikle ilk trimesterde) kullanımından kaçınılmalıdır.'
(Amoklavin)'

artil, cozaar, kaptoril, maltofer, pritor, raxtane, rilace, xefo, vioxx'

108. troid/ tiroid

İK'de 'tiroit' (tdk.org.tr/imla) TTS'de 'tiroid' (Kocatürk, 2000: 875) şeklinde yazılıdır.

'... diyabet ve troid hastalığı olanlarda ancak doktor ... (Gerakon)'.

'Tiroid, diabetes mellitus veya hipertansiyonu olan hastalar tıbbi bir ... (Rhinopront)'.

benical, biokadin, corsal kapsül, dispril, enter-sal, levotiron, tofranil, tylol cold, wintus

109. vaginal/ vajinal

TTS'de 'vaginal' ve 'vajinal' (Kocatürk, 2000: 923) şeklinde yazılıdır.

'Ara kanamaları ve her türlü düzensiz vaginal kanamalarda organik nedenler de akla gelmelidir (Depo provera)'.

'Abdominal ya da vajinal histerektomi, gastrointestinal ... (Betaksim)'.

flagyl tablet, livial, minulet, myralon, premarin, tamoxifen

110. vak'a/ vaka

İK'de 'vaka' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılıdır.

'... ağır vak'alarda sıvı ve elektrolit tedavisini ...' (İespor)'

clin, croxilex, desyrl, nidazol, orgametril penbisin, rilace, trentilin retard

'... kolit vakaları genellikle antibiyotik tedavisinin ... (Alfasid tablet)'

alfasid tablet, angiodel, benical, bepanthene, betanorm, cebedex, cefamezin, cipro, cleocin, depo provera, dequadin, devaljin, diltizem, di-pro, dispril, duobak, dynabac, enalap, exen fort, flagyl enjektabl, flixonase, geralgine, ixel, kapnax, kaptoril, kardisentin, kenacort a, klamoks, klaromin, klinoksin, kozoksin, lamictal, laricid, levopront, lo/ovral, maksiporin, meresa, minoset, minulet, mobic, norodol, novosef, oraceftin, parol, parlodel, prednol, primperan, purinol, raxtane, relifex, rennie tablet, salbutol, synax, teokap, tigel, timosol, tofranil, üropan, ventolin, volpan, voltaren, zeloxim, zomig

111. yada/ ya da

İK'de 'ya da' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılıdır.

'... bulunan yada kalbin çalışması bozukluk arzeden ... (Aprol)'

combicid, miyorel, oxxa

112. yeni-doğan/ yeni doğan/ yenidoğan

İK'de 'yeni doğan' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılıdır.

'Yeni-doğanlarda metilergobasin'in eliminasyonu uzayabilir (Metiler)'.

'... yenidoğanlarda renal fonksiyon tamamen gelişmediğinden ve yenidoğan ... (Duocid)'.

beloc, cefamezin, duocid, klaromin, novosef, pre-par, tofranil, ventolin nebules

'... hamilelerin yeni doğan çocuklarında herhangi bir ... (Fungostatin)'.

bricanyl, cefozin, combicid, diapam, enalap, genthaver, kaptoril, majezik, napren-s, pharmaton, sulcid, tetradox, undo-pate, urfamycin

113. zaafiyet/ zafiyet

İK'de 'zafiyet' (tdk.org.tr/imla) şeklinde yazılıdır.

'... nedeni ile kas zaafiyetini şiddetlendirebileceklerinden ... (Genta 80 mg)'.

'... kullanmadan önce deveran zafiyetine hakim olmak ... (Kardisentin)'.

b) Dikkatsizlik sonucu oluşan yazım yanlışlıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde, dikkatsizlik sonucu oluşan yazım yanlışlarına da rastlanmış, bunlar aşağıda gösterilmiştir.

01. belirgenleştir/ belirginleştir

Belirgenleştir- eylemi TS’de yoktur. Bu sözcük *belirginleştir-* şeklinde yazılmalıydı.

‘Özellikle alkalen fosfataz olmak üzere karaciğer fonksiyonuna ait bazı parametreler ile ilgili dalgalanmalar, kronik enflamatuvar hastalığı olan bazı vakalarda sıklıkla görülmektedir; Relifex’in bu dalgalanmaları belirgenleştirdiğine ait herhangi bir kanıt yoktur (Relifex)’.

02. edimelidir/ edilmelidir

‘Göz içi basıncı sık sık kontrol edimelidir (Fml)’.

03. karaceğer/ karaciğer

‘... belirtileri ortaya çıkarsa, ayırıcı tanıda bir karaceğer tümörü ... (Primobolan)’.

04. olarbilir/ olabilir

‘... bağlantılı belirtiler ve semptomlar yanlış tanılara neden olarbilir (Ametik Damla)’.

05. topital/ topikal

Cümlenin akışına ve metnin diğer bölümlerine göre *topital* sözcüğünün *topikal* olması gerekir.

‘Topital uygulanan tetrasiklinlerin anne sütüne geçip geçmediği bilinmemektedir (*Terramycin*)’.

c) De bağlacı ve eklerin yazımı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde de bağlacının, tamlayan ekinin yanlış yazılımlarıyla da karşılaştık. Bunları aşağıda incelemeye çalıştık.

A) de/ da bağlacının yazımı

De/ da bağlacı sözcükten ayrı yazılır (İK, 1996: 16)

01. nadirende olsa

Nadirende olsa sözcük grubu *nadiren de olsa* şeklinde yazılmalıydı.

‘Etki şiddeti kişilere göre değişebileceği için nadirende olsa etki etmeyebilir (*X-M*)’.

02. olmasada

Olmasada sözcüğü *olmasa da* şeklinde yazılmalıydı.

‘İnsanlardaki bulgular yeterli olmasada tamoxifenin hayvanlarda karsinojenik olduğu bildirilmiştir (*Tamoxifen*)’.

B) Tamlayan ekinin yazımı

Tamlayan eki, ünsüzle biten sözcüklerin sonuna *-In*, ünlüyle biten sözcüklerin sonuna da *-nIn* şeklinde yazılır (Ergin, 1997: 230).

01. bid'nin

'Amoksilav BID'nin mental ve/veya bedensel etkileri için özel bir uyarı yoktur (Amoksilav).'

02. gliclazide'in

'Süt veren annelerde, gliclazide'in anne sütüne geçip geçmediği belirlenmemiştir (Betanorm).'

ç) Kısaltmalar

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen *mg, kg, l, IV, IM, NSAE* ... gibi çeşitli kısaltmaların yazımında da bir birlik yoktur. Bu duruma, *IV* ve *NSAE* kısaltmalarıyla aşağıda örnek verilmiştir.

A. İntravenözün Kısaltımı

Damar yolu anlamına gelen *intravenöz* sözcüğü TTS'de *IV* şeklinde (Kocatürk, 2000: 969) kısaltılmıştır.

'Bu yüzden I.V. tatbikler 10 dakikalık bir sürede, yavaş olarak yapılmalıdır. (Dekort ampul)'.

atoksilin, prednol-l

'... gereğinde oksijen ve İ.V. yoldan steroidler ... (Desefin)'.

alfasid flakon, largopen, neurogrisovit

'Novosef 1 g IV., penisiline ... (Novosef)'.

'150 mg oral veya 600 mg İV uygulanım sonrası anne sütünde ... (Klindan)'.

'... kullanımı i.v. sıvı tedavisi ile trakeal entübasyonu gerektirebilir (Lorabid)'.

aritmial, diapam, m.sülfat, raxtane, reflor

'Cerrahi ya da ivp veya iv anjio gibi ... (Glucophage)'.

'... haftasında oral veya i.v kortikosteroidler kullanılması ... (Andazol)'.

‘IV yoldan adrenalin ... (Andolor ampul)’.

desal, duobak, penicilin, remoxil, sulcid

B) Non-steroid anti-enflamatuarın kısaltımı

TTS’de *NSAID* şeklinde (Kocatürk, 2000: 971) kısaltılmıştır.

‘Uzun süre NSAE ilaç kullanan hastalarda daha önce ... (Miyadren)’.

‘NSAI ilaçlar interstisyel nefrit ... (Felden)’.

diclomec, kapnax, voltaren sr

‘... bazı NSAİ ilaçlardan farklı olarak, oral antikoagülan ... (Dolorex)’.

etol, prednol-l, raxtane, reox fort

‘... diğer NSAID-nedenli astım, ürtiker ... (Relifex)’.

tilcotil

‘NSAİD sınıfı diğer ilaçlarda olduğu gibi ... (Synax)’.

II. Büyük harflerin kullanımı

('), genellikle özel adlardan sonra gelen bazı iyelik ve hal eklerini ayırmak için kullanılır (İK, 1996: 66). Özel adlar, büyük harfle yazıldığı için (')nin kullanıldığı sözcüğün büyük harfle yazılması gerekir.

01. enalapril maleat

'Hayvan deneylerinde enalapril maleat'ın süte ve salgılara geçtiği ... (Enalap)'.

02. fenobabital

'... fenobarbital'e aşırı hassasiyeti olanlarda dikkatle kullanılmalıdır (Luminaletten)'.

03. gliclazide

'Süt veren annelerde, gliclazide'in anne sütüne geçip geçmediği belirlenmemiştir. (Betanorm)'.

04. hipopituitarizm

'... ve adrenal yetersizlik veya hipopituitarizm'li hastalar antidiyabetik ... (Diamicron)'.

05. levodopa

'Piridoksin (B6 vitamini) levodopa'nın etkilerini azaltarak dozunu artırmayı gerektirebilir (Nuritrex)'.

06. metilergobasin

'Yeni-doğanlarda metilergobasin'in eliminasyonu uzayabilir (Metiler)'.

07. pace-maker

'... hastalarda propafenon altında pace-maker'in uyarı oluşturma ... (Rytmonorm)'.

08. pamoat

'2 yaşından ufak çocuklarda pirantel pamoat'la sınırlı tecrübeye sahip ... (Kontil)'.

09. polipropilen

'Krem kendi kabında muhafaza edilmeli, kabın değiştirilmesi zorunlu ise cam veya polipropilen'den yapılmış kaplar kullanılmalıdır (Silverdin)'.

10. pripedil

'... çalışmanın olmaması sebebiyle tedbir mahiyetinde olmak üzere pripedil'in hamilelerde kullanılmaması ... (Trivastal)'.

11. rofekoksib

'Yapılan hayvan çalışmalarında rofekoksib'in süte geçtiği anlaşılmıştır. (Reox)'.

12. skotoma

'... görmede bulanıklık, skotoma'da ve renk belirlemede ... (Suprafen)'.

13. spironolakton

'Süt veren annelerde spironolakton'un bir metaboliti olan canrenone ... (Aldactone)'.

14. sulfadiazin

‘Hayvanlar üzerinde gümüş sulfadiazin'in değişik konsantrasyonları ... (Silvadiazin)’.

III. Ünsüzlerin yazım özellikleri

Bu başlık altında ünsüzlerin *tonsuzlaşma, ünsüz uyumu, yumuşama* özellikleri ele alınacak ve prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen sözcükler bu yönlerden değerlendirilecektir.

a) Tonsuzlaşma

Anlam ayırıcı olarak kullanılan birkaç örnek dışında, (*od/ ot gibi*) Türkçe sözcüklerin sonunda yumuşak ünsüzler (*b, c, d, g*) bulunmaz. Bunun yerine süreksiz sert ünsüzler (*ç, k, p, t*) bulunur. Tonsuzlaşma adı verilen bu kurala -birkaçı hariç- alıntı sözcüklerde de uyulmaktadır (İK, 1996: 9).

01. asid

Asid değil *asit* şeklinde yazılmalıydı.

‘Amoksisilin Klavulanik asid ile yapılan hayvan çalışmalarında herhangi bir teratojenik görülmemiştir (Amoklavin)’.

desal, ferro sanol, vi-fer

02. antiasid

Antiasid değil *antiasit* şeklinde yazılmalıydı.

‘Antasidlerle birlikte kullanılırsa etkisi azalabilir (Osmolak)’.

03. bakterisid

Bakterisid değil *bakterisit* şeklinde yazılmalıydı.

‘Bir bakteriyemi söz konusu olduğunda, serum seviyelerinin bakteriyemi neden olan mikroorganizmaya bakterisid etki gösterecek konsantrasyonların altına düşürülmemesi gerekir (Rif)’.

04. iyod

İyod değil *iyot* şeklinde yazılmalıydı.

‘... iyod içeren bileşikler ve salisilatlı bileşiklere ... (Levotiron)’.

05. mutad

Mutad değil *mutat* şeklinde yazılmalıydı.

‘... klidinyumun mutad dozlarına eksitasyon... (Klipaks)’.

b) Ünsüz uyumu

Dilimizde sert ünsüzle biten sözcüklere gelen ekler sert ünsüzle başlar (ağaç-dan değil, ağaç-tan ya da kitap-dan değil, kitap-tan şeklinde) (İK, 1996: 9).

01. fetusda

Fetusda değil *fetusta* şeklinde yazılmalıydı.

‘... bulunmadığından; yarar-zarar ilişkisi ve fetusda oluşabilecek zarar gözönünde bulundurularak, doktor kontrolü altında ... (Metpamid)’.

02. fetüsde

Fetüsde değil fetüste şeklinde yazılmalıydı.

'Tüm antihipertansifler gibi, beta-blokerler de fetüsde, yenidoğan ... (Beloc).'

03. temasdan

Temasdan değil temastan şeklinde yazılmalıydı.

'Yalnızca ağız içinde kullanılır, gözler ve kulaklar ile temasdan kaçınılmalıdır (Kloroben).'

c) Yumuşama (sedalılaşma)

Türkçede sözcük sonunda bulunan *ç, k, p, t* ünsüzleri iki ünlü arasında yumuşar. Sözcük sonundaki, sert ve süresiz ünsüzlerin iki ünlü arasında yumuşatılması Türkçeye geçmiş yabancı sözcüklere de uygulanır; ama Türkçe sözcüklerdeki kadar yaygın değildir (Ergin, 1997: 63-64; İK, 1996: 9).

01. asiti

Asiti değil asidi şeklinde yazılmalıydı.

'Bazı yüksek risk gruplarında yaşlılarda ve/ veya beslenme bozukluğu olanlarda ve/ veya çok sayıda ilaç alanlarda ödemi ve asiti olan sirozlu (GS) hastalarda, koroner arter hastalığı ve kalp yetmezliği olan hastalarda ... (Flupamid).'

andolor ampul

2.2.2. Ses ve Ahenk Yanlılıkları

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki ses ve ahenk yanılılıkları aşağıda verilmiştir.

A) Tekrar sıklığı

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde tekrarlarla da karşılaşılmış, bunlar, aşağıda gösterilmiştir.

01. ancak

‘Ancak, hamileler üzerinde bu tip çalışmalar olmadığından ve hayvanlar üzerinde yapılan üreme çalışmaları insan üzerinde aynı sonuçları vermediğinden, hamilelerde ancak çok gerekli olduğunda kullanılmalıdır (Silvadiazin)’.

02. asetil salisilik asit

Gerekli olsa da *olan, hasta, asetil salisilik asit* sözcükleri çok fazla kullanılmıştır.

‘Bu tür asetil salisilik asit hassasiyeti olan hastalarda, asetil salisilik asit ve diğer NSAİ ilaçlar arasında, bronkospazm dahil, çapraz duyarlılık bildirilmiş olması nedeniyle rofekoksib bu tür asetil salisilik asit hassasiyeti olan hastalara verilmemelidir ve daha önceden astımı olan hastalarda dikkatle kullanılmalıdır (Raxtane)’.

03. azalabilir

Cümle, sıralı cümle şeklinde kurulsaydı *azalabilir* sözcüğü az kullanılırdı.

‘Birlikte barbitüratlar, fenitoin veya rifampisin verilirse metabolizma hızlanarak kortikosteroidin tesiri azalabilir, antikoagülanlara cevap azalabilir (Kenacort-a ampul)’.

04. bozukluğu

Tamlama *böbrek ya da karaciğer bozukluğu* şeklinde kurulsaydı *bozukluğu* sözcüğü az kullanılırdı.

‘Dynabac, böbrek bozukluğu ya da hafif karaciğer bozukluğu olan hastalarda dozaj ayarlanmasına ihtiyaç kalmadan kullanılabilir (Dynabac)’.

05. enjeksiyon

Enjeksiyon sözcüğü çok kullanılmıştır. Cümle, ‘*Tekrarlanan enjeksiyonların yerleri mutlaka değiştirilmelidir.*’ şeklinde kurulabilirdi.

‘Tekrarlanan enjeksiyonlarda aynı bölgeye enjeksiyondan kaçınmak için enjeksiyon yerleri değiştirilmelidir (Pencain-k)’.

06. fonksiyon bozukluğu

Cümle ‘*Kalp, böbrek, karaciğer fonksiyon bozukluğu ile kalp yetmezliğinde dikkatle kullanılmalıdır.*’ şeklinde kurulsaydı, *fonksiyon bozukluğunun* sık sık kullanılmasına gerek kalmazdı.

‘Kalp yetmezliği veya fonksiyon bozukluğu, böbrek fonksiyon bozukluğu ve karaciğer fonksiyon bozukluğu olanlarda dikkatle kullanılmalıdır (Apraljin)’.

apranax, napren-s

07. günden daha uzun

Günden daha uzun sözcük grubu çok kullanılmıştır.

‘Çocuklarda 5 günden daha uzun, yetişkinlerde 10 günden daha uzun süre doktora danışılmadan kullanılmamalıdır (Medafein)’.

08. hasta

Hasta sözcüğü çok kullanılmış.

‘Tedavinin başlangıcında, kalp yetmezliği, karaciğer sirozu, nefrotik sendrom, diüretik kullanan hastalar, kronik böbrek yetmezliği olan hastalar ve özellikle yaşlı hastalarda idrar miktarı ve böbrek fonksiyonları dikkatle takip edilmelidir (Surgam)’.

‘Gastrointestinal hastalık belirtileri gösteren veya geçmişinde gastrik veya intestinal ülserasyonu düşündüren bir hikayesi olan hastalarda, ülseratif kolit veya Crohn hastalığı olan ve karaciğer fonksiyon yetmezliği olan hastalarda yakın medikal takibi zorunludur (Voltaren tablet)’.

09. hastaları

Hastaları sözcüğü çok kullanılmış. *Kalp, şeker, tiroid hastaları* şeklinde bir tamlama kurulsaydı *hastaları* sözcüğü az kullanılmış olurdu.

‘Yüksek tansiyonu olanlar, kalp hastaları, şeker hastaları, tiroid hastaları ve prostat hipertrofisi olanlar; hekim önermedikçe Nurofen Cold/Flu tableti kullanmamalıdır (Nurofen)’.

10. olanlarda

Cümle: ‘*Şiddetli alerjisi veya bronşiyal astması, folat yetersizliği, böbrek ve karaciğer fonksiyon bozukluğu olanlarda dikkatle kullanılmalıdır.*’ şeklinde kurulsaydı, olanlarda sözcüğü az kullanılırdı.

‘Böbrek ve karaciğer fonksiyonları bozuk olan hastalarda, folat yetersizliği olanlarda, şiddetli alerjisi veya bronşiyal astması olanlarda dikkatle kullanılmalıdır (Kemoprim fort tablet)’.

11. olan-hastalar

Cümle '*Astım ve kronik solunum yolları enfeksiyonlarından (...) şikayetçi ve analjezik ve antiinflamatuar ilaçlara aşırı duyarlı olan hastalar (...) avmigran film tableti kullanmadan önce doktora danışmalıdır.*' şeklinde kurulsaydı olan ve hastalar sözcüğü az kullanılırdı.

'Astım veya kronik solunum yolları enfeksiyonlarından (özellikle saman nezlesi benzeri semptomlarla ilişkili) şikayetçi olan hastalar (TS) ve analjezik ve antiinflamatuar ilaçlara aşırı duyarlılığı olan hastalar (analjezikler'in neden olduğu astım nöbeti) AVMIGRAN FILM TABLETİ kullanmadan önce doktora danışmalıdırlar (Avmigran).'

'Gastrointestinal rahatsızlıkları olan veya geçmişinde mide veya bağırsak ülseri görülen hastalarda, ülseratif kolit veya Crohn hastalığı olanlarda ve karaciğer fonksiyon bozukluğu olan hastalarda yakın tıbbi gözetim şarttır (Cataflam).'

12. olan-kişi

'Narkotiklerin solunumu deprese edici etkileri ve beyin omurilik sıvı basıncını artırma kapasiteleri, kafa yaralanması ya da zedelenmesi olan veya diğer intrakraniyal lezyonları olan kişilerde ya da daha önceden intrakraniyal basıncı artmış olan kişilerde bu belirtilerin artmasına neden olabilir (Doladamon).'

13. seviyesi

Tamlama *lityum'un terapötik ve toksik seviyesi* şeklinde kurulsaydı, *seviyesi* sözcüğü az kullanılmış olurdu.

'Lityum'un terapötik seviyesi ve toksik seviyesi arasındaki marj dar olduğundan lityum serum düzeyinin sürekli izlenmesi gereklidir (Lithuril).'

14. veya

Kısa bir cümlede *veya* bağlacının iki kez kullanılması kulağa hoş gelmemektedir.

‘Arter veya sinir içine veya yakınına enjekte edilmez (*Deposilin*)’.

‘Gastrointestinal kanama veya ülserasyon/ perforasyon tedavi sırasında herhangi bir zamanda, uyarıcı belirtilerle beraber veya olmaksızın veya daha önceki hikayesinde varsa ortaya çıkabilirler (*Cataflam*)’.

15. ya da

Ya da bağlacı tekrar edilmiş.

‘Uzun süreli kortikosteroid tedavileri, posteriyör subkapsüler katarakt ya da göz sinirinin de zedelendiği glokoma neden olabilir ya da mantar ve virüslere bağlı oküler enfeksiyonları kolaylaştırabilir (*Diprospan*)’.

16. yetmezliği

Tamlama *karaciğer ve böbrek yetmezliği* şeklinde kurulsaydı *yetmezliği* sözcüğü az kullanılmış olurdu.

‘Karaciğer yetmezliği, böbrek yetmezliği ve anemisi olanlarda dikkatle ve kısa süreli uygulanmalıdır (*Termacet süspansiyon*)’.

‘Peptik ülserli, osteoporozlu, psikoza veya ağır psikonevrozu olanlarda ancak hayat kurtarıcı olduğu zaman; konjestif kalp yetmezliği, kronik böbrek yetmezliği, diabetes mellitus, enfeksiyon haslalığı olanlarda ve yaşlı kişilerde ise dikkatle kullanılmalıdır (*Dekort ampul*)’.

prednisolon

B) Tenafür (kakafoni, kulak tırmalayıcılık)

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen bazı tıp terimlerinin seslendirilmesindeki zorluk cümlenin okunması ve anlamlandırılmasını da güçleştirmiştir.

01. dengelemeyebilirler

‘Diabetik hastalar bu durumu dengeleyemeyebilirler ve ketasidoz gelişimi bildirilmiştir (Ventolin şurup)’.

02. dekompanseasyona

‘Böbreğe gelen kan miktarı ve kan hacmi azalmış olan hastalarda bu ilaçların kullanılması, tedavinin durdurulmasından sonra tipik olarak tedavi - öncesindeki duruma dönülmesiyle sonuçlanan, klinik renal dekompanseasyona neden olabilir (Exen Fort)’.

03. hipoparatiroidizm

‘Hipoparatiroidizm gibi kemik ile önemli bir bağlantısı olmayan hastalıkların başlangıç tedavilerinde de plazma kalsiyumu, düzenli olarak izlenmelidir (One-alpha)’.

04. hiperprotrombinemide

‘Hiperprotrombinemide aspirin ve diğer NSAİ ile birlikte çok dikkatli kullanılmalıdır (Prednol-l)’.

05. inhibitörleri

‘Opipramol ile MAO inhibitörlerinin birlikte kullanımı hakkında yeterli deneyim olmadığından, bu tür bir kullanımdan kaçınılmalıdır (Opridon)’.

Değerlendirme

Prospektüslerin *uyarılar ve önlemler* bölümündeki cümleler, anlatım ve anlaşılma yönünden incelendi ve inceleme sonucunda pek çok anlatım bozukluğu bulundu. Bazı anlatım bozukluklarının tıp dilinin özelliğinden bazılarının da Türkçenin dil bilgisi, yazım kuralları ve noktalama işaretleri gibi özelliklerinin tam olarak bilinmemesinden kaynaklandığı düşünüldü.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde en fazla, yazım farklılıkları ile karşılaşmıştır. Bu durum, sözcük, kısaltma ve terimlerin yazımı konusunda bir birlik sağlanmadığını göstermektedir. Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen Türkçe sözcüklerin çoğu İK'ya dikkat edilmeden yazılırken Latince ve Grekçe ağırlıklı çoğu tıp terimi de farklı söylenişleriyle yazılmıştır. Bu da yazan kişinin İK'daki yazım özelliklerini tam olarak bilmediğini ve çoğu terimi kendi söyleyişine göre yazdığını düşündürmektedir. Prospektüslerle ilgili yönetmeliğe uyulmadaki hassasiyetin yazım konusunda gösterilmemesi dikkat çekicidir.

Uyarılar ve önlemler bölümündeki çoğu cümlenin uzun olması ve cümlelerdeki bazı sözcüklerin sıkça tekrar edilmesi cümlelerin zor anlaşılmasına, hatta bazen hiç anlaşılmasına neden olmuştur. Sözcüklerden bazılarının yanlış anlamda kullanılması da anlamlandırmayı güçleştirmiştir.

Cümlenin yapısına dikkat etmek şartıyla, sıralı cümle ve bağlaçlardan yararlanılması, anlatımın kısa ve öz olmasını sağlar. Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki cümlelerin bazılarında bu yapıya dikkat edilmemiştir. Bazı cümledeki bağlaçların da hangi öğeleri birbirine bağladığı anlaşılmamaktadır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki cümlelerde bulunan tümleç ve sıfatların çoğu, olması gereken yerlerde kullanılmamıştır. Açık, anlaşılır olması beklenen prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde karşılaşılan bu durum, cümlelerin birkaç şekilde anlaşılmasına da neden olmaktadır.

Bazı tıp terimlerinin çok uzun olması, çoğu terimin de Türkçenin yapısından farklı olması sözcüklerin söylenişini güçleştirmiş, cümlelerin ahengini bozmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM PROSPEKTÜSLERİN ANLAŞILIRLIĞI İLE İLGİLİ ANKET ÇALIŞMASI

3.1.Giriş

Prospektüsler, ile ilgili bilgiler yukarıda verilmiştir. (*bkz. Prospektüsün tanımı, özellikleri, bölümleri*)

3.2.Problem Durumu

İlaçlar hakkında bilgi vermek için hazırlanan prospektüsler, genellikle Latince, Grekçe, Arapça ve Fransızcanın ağırlıkta olduğu karma bir dille yazılmaktadır. Prospektüsler, her ne kadar doktor ve sağlık personelinin ilgilendirse de hastaları veya ilaç kullananları da ilgilendiren özellikleri bulunmaktadır. Bu araştırmada incelemeye çalıştığımız uyarılar ve önlemler bölümündeki '*Beklenmeyen bir etki görüldüğünde doktorunuza başvurunuz ve '... doktora danışmalıdır.'*' veya '*... konusunda hekime danışmadan çocuk ve gençlerde kullanılmamalıdır.'*' gibi cümleler doğrudan kullanıcıları ilgilendirmektedir.

Yönetmelikte, prospektüslerin doktor ve sağlık personeli için yazıldığı söylene de kullanıcılara yönelik ifadeler de rastlanmaktadır. Kendisine yönelik bir uyarıyı anlamayan, ona dikkat etmeyen bir kullanıcının zaman zaman hayatı da tehlikeye girmektedir. İlaç kullanan kişi ve yakınlarının bu tehlikeden kurtulması için prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünü dikkatle okuması gerekmektedir. Bu yüzden, çalışmamızda prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki dili ve özelliklerini incelemenin daha iyi olacağını düşündük. Bu bölümdeki sözcüklerin bilinme oranını ortaya koymak ve cümlelerin anlaşılabilirlik düzeyi hakkında fikir sahibi olabilmek için ilaç kullanıcılarına yönelik bir anket çalışması yaptık ve onu bu bölümde değerlendirmeye çalıştık.

3.3. Amaç

Amacımız, öncelikle prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünden seçtiğimiz sözcüklerin bilinme ve cümlelerin anlaşılma oranlarını ortaya çıkarmak ve

bunları değerlendirmektir. Çalışmamızın bu bölümünden çıkan sonuçlarını diğer bölümlerdeki bulgularla birleştirmeyi ve bununla daha sağlıklı sonuçlar elde etmeyi amaçladık.

3.4. Yöntem

Prospektüslerin *uyarılar ve önlemler bölümündeki* anlaşılabilirlik oranını belirlemek için hazırladığımız anket ‘Bilgi ve Araştırma Anketi’ olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Bilgi anketi bölümü, anketi uygulayan kişilerin, cinsiyeti, yaşı, öğrenim durumu gibi bilgilerine yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Araştırma anketimiz prospektüslerin okunup okunmadığı, okunuyorsa en çok hangi bölümlerinin okunduğu ile ilgili sorularla başlamaktadır. Bu bölümdeki diğer, sorular prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünden seçilen 14 sözcüğün ve 10 cümlenin bilinmesi ve anlaşılması ile ilgilidir (*Anket sorularının tamamı için bkz. Ek-3’e*).

Anketle ne ölçüde bilindiğini ölçtüğümüz 14 sözcüğün çoğu prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde en sık kullanılan sözcüklerdendir. Bunun yanında, bu sözcüklerin içinde unutulmaya başlamış, cenin, müstahzar gibi sözcükler de vardır.

Ankette anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemeye çalıştığımız 10 cümle de, prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde en sık geçen sözcüklere göre seçilmiştir. Bunun için de prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünün söz varlığı ile ilgili çalışmamızın verilerinden yararlanılmıştır.

Prospektüslerin incelemeye çalıştığımız bölümündeki cümleler, genellikle çok uzun ve karmaşıktır. Bu yüzden, anket için seçtiğimiz cümlelerin orta uzunlukta, anlaşılır ve kısa cümlelerden olmasına özen gösterilmiştir.

Hazırlamış olduğumuz anket, Türkiye’deki eğitim oranına (www.die.gov.tr; bkz. Ek-4).göre seçilen 135 kadın ve 165 erkek olmak üzere toplam 300 kişiye uygulanmıştır. Kişilerin seçiminde tabakalama ve random yöntemleri de kullanılmıştır.

Araştırmanın değerlendirilmesinde uygulayıcıların, cinsiyetleri, öğrenim durumları ve yaşları dikkate alınmıştır. Bilgi toplamada anket yöntemi kullanılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde *SPSS* paket programından yararlanılmıştır. Uygulama 2004 Haziran- Temmuz-Ağustos aylarında gerçekleştirilmiştir.

3.5. Bulgular

Bu çalışmadan elde edilen bulgular, sözcüklerin cinsiyete, öğrenim durumuna, yaşa göre bilinmesi; cümlelerin cinsiyete, öğrenim durumuna, yaşa göre anlaşılması şeklinde tablolara dönüştürülmüştür. Her bir sözcüğün ve cümlenin bilinmesi ve anlaşılması ile ilgili tabloların tamamı *Ek-2*'de verilmiştir. Tüm sözcük ve cümlelerin bilinme ve anlaşılma oranları şöyledir:

a) Tüm sözcüklerin bilinme oranı

Tablo 3.1: Cinsiyete Göre Sözcüklerin Bilinme Oranı

Cevaplar	Kadın		Erkek		Cinsiyete Göre Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
a	1059	56	1355	59	2414	57
b	403	21	475	21	878	21
c	133	7	146	6	279	7
d	295	16	334	14	629	15
Toplam	1890	100.0	2310	100.0	4200	100.0

a) Hiç Duymadım, b) Duydum Anlamını Bilmiyorum, c) Anlamını Biliyorum, Açıklayamıyorum, d) Anlamını Biliyorum ve Sözcüğü Kullanıyorum

Ankete katılan kadınların % 56'sı, erkeklerin % 59'u verilen sözcükleri hiç duymamıştır. Buna karşın, kadınların % 16'sı, erkeklerin % 14'ü sözcüklerin anlamını bilip cümlede kullanmaktadırlar. Verilen sözcüklerin genel duyulmama oranı % 57, bilinip cümlede kullanılma oranı da % 15'tir; yani sözcükler, çoğunlukla hiç duyulmamıştır.

Tablo 3.2: Öğrenim Durumuna Göre Sözcüklerin Bilinme Oranları

Cevaplar	İ.M		O.M		L.M		Y. ve Ü.		O.Y.D.		Öğrenim Durumuna Göre Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
a	690	70	653	65	566	53,5	504	44	1	7	2414	57
b	183	19	225	22	249	23,5	214	19	7	50	878	21
c	35	4	35	3	79	8	126	11	4	29	279	7
d	72	7	95	9	156	15	304	26	2	14	629	15
Toplam	980	100.0	1008	100.0	1050	100.0	1148	100.0	14	100.0	4200	100.0

a) Hiç Duymadım, b) Duydum Anlamını Bilmiyorum, c) Anlamını Biliyorum, Açıklayamıyorum, d) Anlamını Biliyorum ve Sözcüğü Kullanıyorum

İ.M: İlkokul Mezunları, O.M: Ortaokul Mezunları, L.M.:Lise Mezunları, Y. Ve Ü.: Yüksekokul ve Üzeri, O.Y.D.: Okur-Yazar Değil

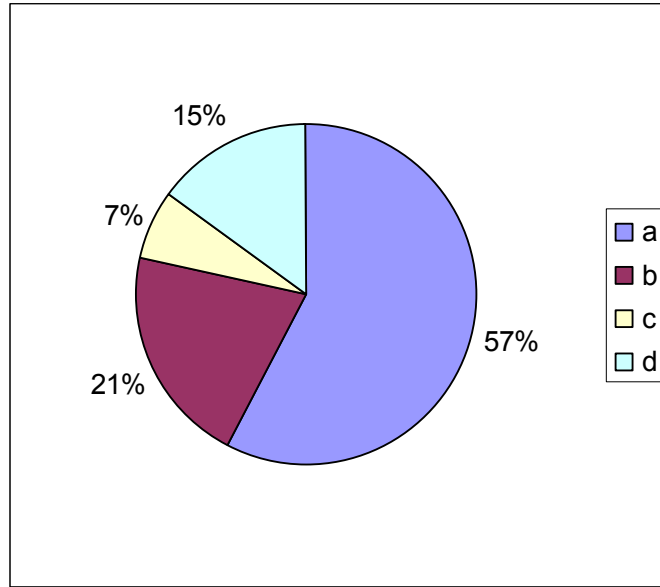
Öğrenim durumuna göre, sözcükleri en fazla ilkököl mezunları (% 70) duymamıştır. Sözcükleri en fazla bilen ve cümlede kullananlar ise yüksekokul ve üzeri mezunları olmuştur.

Tablo 3.3: Yaşa Göre Sözcüklerin Bilinme Oranı

Cevaplar	10-20		21-30		31-40		41-50		51 ve Ü.		Yaşa Göre Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
a	87	69	794	58,4	776	57,1	554	56	203	56	2414	57
b	24	19	290	21,3	301	22,1	193	19,4	70	19	878	21
c	7	6	81	6	88	6,4	64	6,2	39	11	279	7
d	8	6	193	14,2	193	14,2	183	18,4	52	14	629	15
Toplam	126	100.0	1358	100.0	1358	100.0	994	100.0	364	100.0	4200	100.0

a) Hiç Duymadım, b) Duydum Anlamını Bilmiyorum, c) Anlamını Biliyorum, Açıklayamıyorum, d) Anlamını Biliyorum ve Sözcüğü Kullanıyorum

Tablo 3.3'e göre sözcükleri, en fazla 10-20 yaş arasındakiler hiç duymamıştır. Bunun oranı yaklaşık % 69'dur. Bu sözcükleri en fazla bilen ve cümlede kullanan grup ise 41-50 yaş arasındakilerdir. Bu da yaklaşık % 18,4 oranındadır.

Şekil 3.1: Tüm Sözcüklerin Genel Bilinme Oranı

a) Hiç Duymadım, b) Duydum Anlamını Bilmiyorum, c) Anlamını Biliyorum, Açıklayamıyorum, d) Anlamını Biliyorum ve Sözcüğü Kullanıyorum

b) Tüm cümlelerin anlaşılma oranı

Tablo 3.4: Cinsiyete Göre Cümlelerin Anlaşılma Oranı

Cevaplar	Kadın		Erkek		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
a	274	20	439	27	713	24
b	421	31	440	27	861	29
c	305	23	392	24	697	23
d	292	22	324	19	616	21
e	58	4	55	3	113	3
Toplam	1350	100.0	1650	100.0	3000	100.0

a) Anladım, b) Kısmen anladım, c) Hiçbir şey anlamadım, d) Bilinmeyen sözcüklerden anlamadım, e) Cümle uzun olduğu için anlamadım.

Cümlelerin cinsiyete göre anlaşılma oranına göre, cümleleri en fazla erkekler anlamıştır. Bunun oranı % 27'dir. Kadınların anlama oranı ise % 20'dir. Hiçbir şey anlamadım diyenlerin sayısı erkeklerde % 24 kadınlarda % 23'tür.

Tablo 3.5: Öğrenim Durumuna Göre Cümlelerin Anlaşılma Oranları

Cevaplar	İ.M		O.M		L.M		Y. ve Ü.		O.Y.D.		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
a	105	15	91	13	244	32,5	273	33	-	-	713	24
b	198	28,2	234	33	187	25	240	29	2	20	861	29
c	205	29,2	173	24	178	23,5	139	17	2	20	697	23
d	157	22,4	167	23	132	18	156	19	4	40	616	20,5
e	35	5	55	7	9	1	12	2	2	20	113	3,5
Toplam	700	100.0	720	100.0	750	100.0	820	100.0	10	100.0	3000	100.0

a) Anladım, b) Kısmen anladım, c) Hiçbir şey anlamadım, d) Bilinmeyen sözcüklerden anlamadım, e) Cümle uzun olduğu için anlamadım.

İ.M: İlkokul Mezunları, O.M: Ortaokul Mezunları, L.M.:Lise Mezunları, Y. Ve Ü.: Yüksekokul ve Üzeri, O.Y.D.: Okur-Yazar Değil

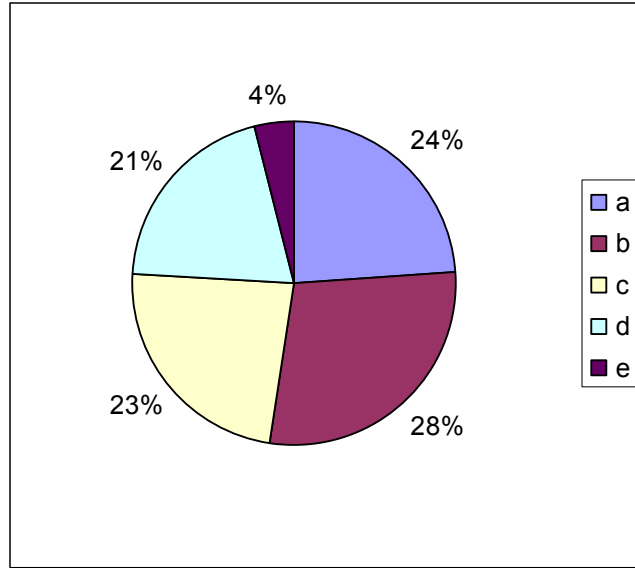
Cümleleri, öğrenim durumuna göre en az anlayanlar % 15 oranla ilkököl mezunları iken en fazla anlayanlar % 33 oranla yüksekokul ve üzeri mezunlarıdır.

Tablo 3.6: Yaşa Göre Cümlelerin Anlaşılma Oranı

Cevaplar	10-20		21-30		31-40		41-50		51 ve Ü.		Yaşa Göre Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
a	20	22,2	253	26	206	21	189	27	45	17	713	24
b	22	24,4	280	29	273	28	211	30	75	29	861	29
c	18	20	236	24,3	233	24	150	21	60	23	697	23
d	28	31	177	18,2	212	22	130	18	69	27	616	21
e	2	2,2	24	2,4	46	5	30	4	11	4	113	3
Toplam	90	100.0	970	100.0	970	100.0	710	100.0	260	100.0	3000	100.0

a) Anladım, b) Kısmen anladım, c) Hiçbir şey anlamadım, d) Bilinmeyen sözcüklerden anlamadım, e) Cümle uzun olduğu için anlamadım.

41-50 yaş arası grup cümleleri %27; 51-ü yaş grubu ise %17 oranında anlamıştır.

Şekil 3.2: Cümlelerin Genel Anlaşılma Oranı

a) Anladım, b) Kısmen anladım, c) Hiçbir şey anlamadım, d) Bilinmeyen sözcüklerden anlamadım, e) Cümle uzun olduğu için anlamadım.

Ankete aldığımız sorulardan bazıları prospektüslerin okunması, anlaşılabilirlik düzeyi ile ilgili alt problemleri içeriyordu. Prospektüslerin okunması ve anlaşılabilirlik düzeyi ile ilgili bilgi vermesi açısından bunların yalnızca cinsiyete göre dağılımları aşağıdaki tablolarda verilecektir.

Tablo 3.7: Bir İlaç Aldığımızda Prospektüsü Okur Musunuz?

Cinsiyet	Bir İlaç Aldığımızda Prospektüsü Okur Musunuz?									
	Her zaman		Genellikle		Ara sıra		Yan etkide		Hiçbir zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Kadın	93	47	23	40	8	32	6	55	5	50
Erkek	103	53	35	60	17	68	5	45	5	50
Genel	196	100.0	58	100.0	25	100.0	11	100.0	10	100.0

Tablo 3.8: Prospektüslerin Dilinin Anlaşılabilirliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

Cinsiyet	Prospektüslerin Dilinin Anlaşılabilirliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?							
	Kesinlikle Anlaşılır Değil		Kısmen Anlaşılır		Bizi İlgilendirecek Kadar Anlaşılır		Bütünüyle Anlaşılır	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Kadın	68	49	56	45	7	26	4	45
Erkek	71	51	69	55	20	74	5	55
Genel	139	100.0	125	100.0	27	100.0	9	100.0

Sonuçlar

Araştırmamızdan çıkan sonuçlara göre, verdiğimiz sözcüklerin hiç duyulmama oranı % 57'dir. Bunun yanı sıra duyulup anlamının bilinmeme oranı %21 ve anlamı bilinip açıklanamama oranı % 7'dir. Bu üç şıkka verilen cevapları birlikte değerlendirdiğimizde oran % 85 olmaktadır. Bu sonuç sözcüklerle ilgili gerçek bilinmezliği göstermektedir ve oldukça yüksek bir orandır. Buna karşılık anlamı bilinip bir cümlede kullanılma şikkının oranı ise % 15'tir.

Cümlelerin genel anlaşılma oranları ise şöyledir: % 24'ü anlaşılmiş, %29'u kısmen anlaşılmiş, % 23'ü hiç anlaşılmamış, % 21'i bilinmeyen sözcüklerden dolayı anlaşılmamış, % 4'ü de cümle uzun olduğu için anlaşılmamıştır. 'Kısmen anladım'ı bir yana bırakacak olursak, cümlelerin % 24'ünün anlaşıldığını, % 48'sinin ise anlaşılmadığını söyleyebiliriz.

Yaptığımız anket sonuçlarına göre prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen sözcüklerin büyük çoğunluğunun anlaşılmadığı görülmüştür. Aynı durumun, prospektüslerin diğer bölümleri için de geçerli olduğu düşüncesindeyiz. Yönetmeliklerde, prospektüslerin doktorlar ve sağlık personeli için hazırlandığı söylene de bunların hastaları da ilgilendiren bölümleri vardır. Özellikle bizim incelediğimiz uyarılar ve önlemler bölümünün yanında ilaçları kullanma zaman ve dozlarıyla ilgili bölümler ve ayrıca ... doktorunuza başvurunuz veya ... bir hekime danışınız gibi uyarılar, ilaçları kullanan hastaları ilgilendirmektedir ve beklenmeyen bir durum görüldüğünde hastaların doktoru haberdar etmesi, ona danışması için yazılmıştır. Şimdi bunların hastayı ilgilendirmedeğini kim ileri sürebilir? Bizce bu durum bir çelişki oluşturmaktadır.

Kaldı ki prospektüsün ilaçla birlikte hastaya verilmesi zaten yönetmelikte ileri sürülen görüşle de çelişmektedir. Bu yüzden, prospektüslerdeki bilgilerin yanlış anlaşılması ve bundan doğacak olumsuz durumların en aza indirilmesi için prospektüslerde anlaşılır bir Türkçe kullanılmasına özen gösterilmesi ya da prospektüsten ayrı olarak yalnızca hastayı ilgilendiren bir kullanıcı kılavuzunun ilaçla birlikte hastaya verilmesi gerekir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki sözcüklerin yazılışında da bir birlik yoktur (alerjik/ allerjik; infeksiyon/ enfeksiyon. gibi.). Bu durum da bilmeyenler için güçlük çıkarmaktadır.

Prospektüslerde, çoğunlukla tıp ve eczacılıkla ilgili alan bilgisine yönelik sözcükler kullanılmaktadır. Genellikle tıp çevresindeki kişilerin anladığı tıp dili, kullandığı ilaçla ilgili bilgi sahibi olmak isteyen hastaları zor durumda bırakmaktadır. Bu hastaların, yakınında danışacağı bir uzmanın olmaması onların bilgilenememesine, hatta yanlış bilgilenmesine neden olmaktadır. Tıp dilini sadeleştirme çalışmaları da bu dilin Türkçeleşmesini sağlayamamıştır. Hastaların bilgilenmesi, kullandıkları ilaçlarla ilgili bilgilerinin artması, bilinçli ilaç kullanmaları ve hatta bilgilenmek için hem eczacıları hem doktorları hem de sağlık personelinin fazla meşgul etmemeleri için Latince ve Grekçe kökenli sözcüklerin yerine Türkçe karşılıklarının kullanılması daha yararlı olacaktır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünün anlaşılabilirliğini, bu bölümdeki sözcükler de cümlelerin uzunluğu da olumsuz yönde etkilemiştir. Cümlelerde yazım

özelliklerine dikkat edilmemesi, sözcüklerin yazılışında bir birliğin olmaması, anlamlandırmada güçlük çıkarmıştır. Bu yüzden, prospektüslerdeki cümlelerin kısa ve anlaşılır olmasına özen gösterilmesi gerekir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde kullanılan bağlaçlar da cümlelerin anlaşılmasını güçleştirmiş, bazı cümlelerin birkaç şekilde yorumlanmasına neden olmuştur.

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Türkiye'deki prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümüyle ilgili yaptığımız bu incelemede 500 prospektüsten yola çıkarak çeşitli dil özelliklerini belirlemeye çalıştık.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde 4325 sözcük 64671 kez geçmiştir. Prospektüslerdeki söz varlığına göre 2229 kez kullanımla *ve* bağlacı en fazla kullanılan sözcük olmuştur. Bunu, 2092 kullanımla *ol-* eylemi, 1136 kez kullanımla *tedavi* sözcüğü izlemiştir. En sık kullanılan 100 sözcüğün çoğu, Türkçe veya Türkçeleşmiş sözcüklerdir. Bunlar çoğunlukla *ve, veya, ile, de, da gibi bağlaçlarla ol-, kullan-, al-, edil-, gerek-* gibi eylemlerdir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki Türkçe ve yabancı sözcük oranına göre sözcüklerin % 36'sını Türkçe ya da Türkçeleşmiş sözcükler oluşturmaktadır.

Prospektüslerde kullanılan dil, çoğunlukla tıp çevresinde kullanılan ortak tıp dilidir. Bu dilin içindeki Türkçe, genellikle tıp terimlerinin cümlede kullanılmasını sağlayan sözcük ve eklerden oluşmaktadır. Buna karşılık tıp terimlerinin kullanım sayısı az, ama çeşidi fazladır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki tıp terimlerinde yalnızca yabancı sözcüklerin kullanılma oranı %39'dur. Bunların içinde Yunancanın yani Grekçenin kullanılma oranı % 34'tür. Bunu % 31'lik kullanım oranı ile Latince takip etmektedir. Arapçanın kullanılma oranı % 18, Fransızcanın kullanılma oranı ise %12'dir.

Tıp terimlerini ifade etmekte kullanılan Yunanca (Grekçe), Latince, Arapça, Fransızca gibi dillerin yapısının Türkçeden farklı olması terimlerin söylenişini de zorlaştırmıştır. Bundan dolayı, çoğu kullanıcı, terimlerin birçoğunu anlayamadığı gibi okumakta ve söylemekte de güçlük çekmektedir.

Prospektüslerde kullanılan yabancı sözcüklerin oranı, yabancı sözcüklerle Türkçe eklerden oluşmuş sözcükleri de yabancı sözcük sayarsak % 64'tür. Bu oranın, söz varlığı ile ilgili çalışmalardaki verilerle karşılaştırıldığında çok yüksek olduğu görülecektir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde % 18 oranında kullanılan Arapça sözcüklerin çoğu genel olarak bilinen sözcüklerdir. Bunun yanında *cenin*, *müstahzar*, *habis*, *habaset*...gibi birkaç Arapça sözcük bugün çoğunlukla anlaşılmamaktadır. Bu durumu Türkçe sözcük kullanımının yaygınlaşmasına ve Eski sözcüklerin genel kullanımda yavaş yavaş terk edilmesine bağlayabiliriz. Unutulmaya yüz tutmuş bu sözcüklerin Türkçe karşılıklarının kullanılmaması gerçekten düşündürücüdür.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde yabancı sözcüklerin yabancı sözcüklerle kurulması sonucu oluşturulmuş birleşik sözcüklerin oranı % 4, yabancı sözcüklerin Türkçe eklerle, -özellikle -lı, -li, lu, lü addan ad yapım eki ile- kurulmuş sözcüklerin oranı % 6'dır. Bunun haricinde immünoyetmezlik gibi yabancı sözcüğün Türkçe sözcükle kurmuş olduğu bir birleşik sözcük de vardır. Bu sözcüğü ve sözcüğün kökü anlaşılmadığı için anlamlandırmada bir etkisi olmasa da addan ad yapım eki -II ile yapılan eflamasyon/ enflamasyonlu; infeksiyon/ infeksiyonlu gibi sözcükleri Latince ve Grekçe ağırlıklı tıp dilinin Türkçeye etkileşmeye başladığının belirtisi olarak yorumlamaktayız.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde geçen ilaç maddeleri, ilaç adları, kısaltmalar ve özel adların kullanımı % 15 oranındadır. Bu sözcükler ve kısaltmaların ne anlamda kullanıldığı çoğu kullanıcı tarafından anlaşılmamaktadır.

Kısaltmaların yazılışında da çoğu tıp teriminin yazılışında olduğu gibi bir birlik yoktur. Bu da kullanıcıların farklı yazılıştaki her kısaltmayı farklı şekilde algılamalarına neden olabilir.

Çoğu tıp teriminin yazımı konusunda bir birlik sağlanamamıştır. Bazı prospektüslerde anafaktik, angina, antibiotik olarak yazılan sözcükler bazılarında anafilaktik, anjin, anjina, antibiyotik şeklinde yazılmıştır. Bu durum, sözcüklerin çoğunu bilmeyen kullanıcıları yanıltacak ve bunların ayrı bir sözcük gibi algılanmasına neden olacaktır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde yalnızca tıp terimlerinde değil Türkçe ve Türkçeleşmiş sözcüklerin yazımında da bir birlik yoktur. Bir çok/ birçok, yeni doğan/ yenidoğan, ya da/ yada, barsak/ bağırsak şeklinde örneğini çoğaltabileceğimiz bu yazım farklılıkları sözlük ve yazım kılavuzu kullanma alışkanlığının olmadığını göstermektedir. Farklı prospektüsler bir yana aynı

prospektüs içinde de bu tür yazım ve noktalama özellikleriyle karşılaşmak, metinleri yazan kişilerin Türkçeyi kullanma konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ya da Türkçe kuralları önemsemediklerini düşündürmektedir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki cümlelerde gördüğümüz anlatım bozuklukları, çoğunlukla gereksiz sözcük kullanmaktan, tekrarlardan, sözcüklerin yanlış anlamda kullanılmasından, tümleç, sıfat ve zarfların doğru yerlerde kullanılmamasından kaynaklanmaktadır. Sıfat, zarf ve tümleçlerin yanlış yerlerde kullanılması cümleleri birkaç şekilde yorumlamaya da neden olmuştur. Tedaviyi kolaylaştıran, ilaç hakkında bilgi veren prospektüslerde farklı yorumlara açık cümlelerin bulunması sağlık açısından tehlikeler oluşturmaktadır.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümündeki cümlelerde değişik anlatım biçimleri de vardır. Prospektüslerin bazılarında sözcüğün Türkçesi kullanılırken bazılarında asli şekli kullanılmaktadır (Hemapoietik yerine kan yapıcı sistemler ya da fonksiyon yerine işlev gibi). Yine bazı prospektüslerde süt verme dönemi, laktasyonda, göğsünden besleme yapan annelerde, emzirenlerde gibi, benzer durumları anlatan değişik anlatımlar da vardır. Bunlar, prospektüslerin yazım ve anlatım konusunda bir birliğe sahip olmadığını bir başka açıdan göstermektedir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde kullanılan bağlaçlar, bazı cümlelerin anlaşılmasını güçleştirmiş, hatta birkaç şekilde anlaşılmasına neden olmuştur. Prospektüslerde, değişik yorumlara açık cümlelerin bulunması sağlığı da tehlikeye düşürebileceği için cümlelerin kısa ve anlaşılır olması gerekir.

Prospektüslerin uyarılar ve önlemler bölümünde uyarı ve önlem ön planda olduğu için gereklilik kipi ve bildirme çekimi sıklıkla kullanılmıştır. Bunun yanında, şimdiki zamandaki sürekliliği bildiren -mekte/ -makta, geniş zaman, duyulan geçmiş zaman çekimi de vardır. Bu bölümde geçen eylemler de genellikle edilgen şekildedir.

Prospektüslerde, çoğunlukla tıp ve eczacılıkla ilgili alan bilgisine yönelik sözcüklerin kullanılması, kullandığı ilaçla ilgili bilgi sahibi olmak isteyen hastaları zor durumda bırakmaktadır. Hastaların yakın çevresinde danışacağı bir uzmanın olmaması onların yanlış davranışlar yapmasına da neden olmaktadır. Tıp dilini sadeleştirme çalışmaları sonucunda, kimi tıbbî terimlere Türkçe karşılıklar bulunmuştur. Hastaların bilgilenmesi, kullandıkları ilaçlarla ilgili bilgilerinin artması, bilinçli ilaç kullanmaları ve hatta bilgilenmek için hem eczacıları hem doktorları hem

de sağlık personelini fazla meşgul etmemeleri için prospektüslerdeki Latince ve Grekçe kökenli sözcüklerin yerine Türkçe karşılıklarının kullanılması daha faydalı olacaktır.

Çalışmamız esnasında prospektüslerin Türkçe yazılacağı ile ilgili haberler çıkmış ve bunun hemen uygulamaya konulacağı bildirilmiştir. Bu tür çalışmaların yapılması dilimiz adına sevindiricidir. Tıp terimlerinin Türkçeleşmesinin ortak tıp diline zarar vereceğini düşünmüyoruz. Çünkü, tıp dilinin en azından hastalara yönelik bilgilerde Türkçeleştirilebileceğine inanıyoruz. Buna karşın hastalara açıklama yapılırken ya da hastalıklarla ilgili bilgi verilirken kullanılmamasının nedeni belki tıbbi bir gelenektir. Buna rağmen, uzmanların anlaşılmaz terimlerle iletişim kurmaya çalışmaları hem kendileri hem de hastalar bakımından sakıncalar ortaya çıkarmaktadır.

Latince ve Grekçe ağırlıklı tıp dilini kullanan tıp bilimi uzmanları dil çalışmalarını geriden takip etmekte, kendileri de bu dili öğrenirken zorluk çekseler de bunu zamanla unutmakta ve ortak dili rahatlıkla kullanmaktadırlar. Bu, *Türkçe karşılıklar kullanılmasının ortak dile zarar vereceği düşünüldüğü için mi yapılmıyor?* sorusuyla beraber *Acaba, tıp terimleri öğrenilirken Türkçe mi unutuluyor?* sorusunu da akla getirmektedir. Sorular her ne kadar tartışılmaya ve cevaplanmaya açık olsa da tıp dünyasının dili günden güne anlaşılmazlığa doğru gitmektedir. Türk tıp dilinde tıp terimlerinin Türkçe karşılıklarının kullanılmasının bu anlaşılmazlığı ortadan kaldıracağına inanıyor ve dilini seven ve onun önemini farkında olan herkesten bu konuda hassas olmalarını bekliyoruz. Çalışmamızın da bu konuyla ilgili yapılacak çalışmalara öncülük etmesi bizleri sevindirecektir.

KAYNAKLAR

- Açıkalm, I. (1995). *'A Linguistic Analysis of Turkish Medical Language and Doctor Patient Communication'* (Basılmamış Doktora Tezi), Hacettepe University Institute of Social Sciences, Ankara.
- Adıvar, A. (1982). *Osmanlı Türklerinde İlim: Remzi Kitabevi s. 20-21'den*, (12.09.2004). *Türk Tıp Dilinin Tarihsel Gelişimi*, www.kabatasmezun.com/turkce/182-197.htm (12.09.2004, sa:14.00)
- Akalın, K. (düz.) (1996). *İlaç ve Eczacılık Uluslar Arası Anlaşmalar, Kanunlar, Yönetmelikler, Genelgeler*, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara: İlaç Eczacılık Genel Müdürlüğü Yayını.
- Aksan, D. (1998). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*, III Cilt, Ankara: TDK Yayınları.
- Aksan, D. (1996). *Türkçenin Söz Varlığı*, Ankara: Engin Yayınevi.
- Aktaş, Ş. vd, (2002). *Yazılı ve Sözlü Anlatım/ Kompozisyon Sanatı*, 3. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Baytop, T. (1999). *Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi, Geçmişte ve Bugün*, İlaveli II. Baskı, Ankara: Nobel Tıp Kitabevi.
-, (07.05.2004). *Beşeri Tıbbi Ürünler Ambalaj ve Etiketleme Yönetmeliği*, www.saglik.gov.tr, (07.05. 2004, sa:22.00)
- Büker, A.C. (1996, Aralık). Tıp'ta Türkçe, *Çağdaş Türk Dili*, Cilt:IX, S:106, s.7-9.
- Canda, M.Ş. (Şubat 1983). Tıp Dilinin Türkçeleştirilmesi, *Türk Dili*, Cilt: XLVI, S: 374, s.95-96.
- Canda,M.Ş., (1982), Tıp Dili, *Türk Dili*, Cilt: 44, S: 362, s.113-115.
- Cankur, N.Ş. (2002). Tıp Eğitiminde Dil:I, Önemi, Gelişmesi ve Geleceği, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 1, s.29-32.
- Castiglioni, A. (1931). *Histoire de la medecine 20*, Paris'ten Turhan Baytop, (1999) *Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi, Geçmişte ve Bugün*, İlaveli II. Baskı, Ankara:Nobel Tıp Kitabevi.
- Çelebi, E. (27.10.2004). *Türkçe Prospektüs Viagrayla Geliyor*, www.arsiv.huriyetim.com.tr (27.10.2004, sa:22.00)
- Dilemre, S.A. (1945). *Hekimlik Dili Terimleri*, Ankara: TDK Yayınları.

- Eren, H. vd, (haz.) (1998). *Türkçe Sözlük*, Yeni Baskı, 2 Cilt, Ankara: TDK Yayınları.
- Ergin, M. (1997). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Yayıncılık.
- Ergun, R. (1982)., 150 Yıllık Hekimlik Dilimize Genel Bir Bakış, *Türk Tıp Derneği Dergisi*, Cilt: 48, s.77-111.
- İmer, K. (1973). Türk Yazı Dilinde Dil Devriminin Başlangıcından 1965 Yılı Sonuna Kadar Özleşme Üzerine Sayıma Dayanan Bir Araştırma, *Türkoloji Dergisi*, V/1, 175-190'dan Doğan Aksan (1996). *Türkçenin Söz Varlığı*, Ankara:Engin Yayınevi.
-, (10.03.2005). *İmlâ Kılavuzu*, <http://tdk.org.tr/imla> (10.03.2005, sa.22.00.)
-, (1996). *İmlâ Kılavuzu*, Ankara: TDK Yayınları.
- İşçil, Ş.İ. vd, (1944), *Türkçe Hekimlik Terimleri Üzerine Bir Deneme*, Bursa: TDK Yayınları.
- Kazancıgil, A. (1978). *Tıp Sözlüğü, İngilizce-Türkçe*, Ankara:Güven Kitabevi Yayınları.
- Kocatürk, U. (2000). *Açıklamalı Tıp Terimleri Sözlüğü*, Genişletilmiş Dokuzuncu Basım, Ankara: Nobel Tıp Kitabevi.
- Korkmaz, Z. vd, (1997). *Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri*, 14. Baskı, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Matbaası.
-, (07.05.2004). *Okuryazarlığa Göre Nüfus 1935-2000*, www.die.gov.tr (07.05.2004, sa:17)
- Mihçioğlu, C. (1997). *Türk Hekimlik Dili*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ommaty, R. (2003). *Vademecum, Modern İlaç Rehberi + ATC Index*, 23. Baskı, Ankara: Matsa Basımevi.
- Önen, Y. vd, (1993). *Almanca-Türkçe Sözlük*, 2 Cilt, Ankara:TDK Yayınları.
- Örs, Y. (Ekim 1972). Tıp Dili, Doktorların Dili ve Türkçe, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, Cilt:15, Sayı:4, s.317-327.
- Özçelikay, G. (2001). Akıllı İlaç Kullanımı Üzerinde Bir Pilot Çalışma, *Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi*, (Ayrı Baskı), Cilt:30, Sayı:2, s.:9-18.

- Öztürk, O., vd, (1980). *Hekimlik Terimleri Kılavuzu*, 2. Baskı, Ankara: TDK Yayınları.
- Sander, S. (2003). Yazdığımız Dil, *Pediatric Cerrahi Dergisi* 17, s. 6-11.
- Singer, C. (1928). *A Short History of Medicine, Introducing Medical Principles to Students and Non-medical Readers*, Oxford: Clarendon Pres, Düzeltmeli Basım 1944, s.360'dan Yaman Örs (Ekim 1972), Tıp Dili, Doktorların Dili ve Türkçe, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, Cilt:15, Sayı:4, s.317-327.
-, (27.10.2004). *TDK, Sağlık Terimlerine Türkçe Karşılık Buluyor*, www.zaman.com.tr (27.10.2004, sa.22.00).
-, *Tıp Terimleri Sözlüğü*, Eflexor XR Venlafaksin Yayınları. (Cd-Rom)
- Tuğlacı, P.(1978). *Tıp Sözlüğü*, 3. Baskı, İstanbul: Pars Yayınları.
- Tuğlacı, P. (1971). *Okyanus Ansiklopedik Türkçe Sözlük*, 6 Cilt, İstanbul: Pars Yayınları.
-, (12.09.2004). *Türk Tıp Dilinin Tarihsel Gelişimi*, www.kabatasmzun.com/turkce/182-197 (12.09.2004, sa:14)
-, (10.12.2004). *'Türkiye'de İlaç Endüstrisi Gelişim Projeksiyonu*, www.ieis.org.tr (10.12.2004, sa: 17.00).
- Uçak, D. (1979). *Kalp Yetersizliği*, İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları.
- Ülker, S. (2004). *Ülker Tıp Terimleri Sözlüğü, Latince-Türkçe, Türkçe-Latince, Açıklamalı* 3. Baskı, İstanbul: Erkam Matbaası.
- Ünver, A.S. (1936). Uygurlarda Tababet, *La Medecine Chez les Oigours*, No.3: Tıp Tarihi Enstitüsü'nden Süheyl Ünver (1940) *Osmanlı Tababeti ve Tanzimat Hakkında Yeni Notlar*, İstanbul: Maarif Matbaası.
- Yurdakök, M. (2002). *Pediatric Terminoloji*, Ankara: Alp Ofset Yayını.
- Zeren, Z. (1946). *Latince-Türkçe-Osmanlıca Anatomi Sözlüğü ve Türk Anatomi Terimleri*, İstanbul: Hüsnütabiat Basımevi.
- Wangler, H.H. (1972). *Physiologische Phonetik, Eine Einführung, Marburg*, s. 125'den, Doğan Aksan (1998). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*, II. Cilt, Ankara: TDK Yayınları.

Ek 1:Prospektüslerinden Yararlandığımız 500 İlacın Listesi

Tür	İlaç Adı	Tip	Firma
ANTİBİYOTİKLER	aksef	film tablet	nobel
	alfasid	tablet	fako
	alfasid	flakon	fako
	alfoxil	oral süspansiyon	abfar
	amikozit	flakon	eczacıbaşı
	amoklavın	flakon	deva
	amoksilav bid	film tablet	ilsan
	ampisid	flakon	mustafa nevzat
	ampisina	flakon	mustafa nevzat
	atoksilin	tablet	atabay
	augmentin–bid	oral süspansiyon	glaxosmithkline
	azomax	oral süspansiyon	koçak
	azro	tablet	eczacıbaşı
	bakamsilin	film tablet	koçak
	bakton	süspansiyon	ilsan
	betaksim	flakon	mustafa nevzat
	biteral	ampul	roche
	ceclor	süspansiyon	lily
	cefamezin	flakon	eczacıbaşı
	cefizox	flakon	eczacıbaşı
	cefozin	flakon	bilim
	cezol	flakon	deva
	ciflosin	film tablet	deva
	cipro	flakon	biofarma
	cleocin	kapsül	eczacıbaşı
	cliacil	film tablet	aventis
	clin	ampul	i.e. ulagay
	combicid	oral süspansiyon	bilim
	croxilex-bıd	film tablet	i.e.ulagay
	deklarit	oral süspansiyon	deva
	deposilin	ampul	i.e.ulagay
	desefin	flakon	deva
	duobak	flakon	koçak
	duobaktam	flakon	eczacıbaşı
	duocid	oral süspansiyon	pfizer
	dynabac	enterik kaplı tablet	abdi ibrahim
	eritrosif	kapsül	sifar
	exelderin	krem	abdi ibrahim
	flagyl	film tablet	eczacıbaşı
	flagyl	enjektabl	eczacıbaşı
fungostatin	oral süspansiyon	nobel	
genta 80 mg	ampul	i.e.ulagay	
genta 20 mg	ampul	i.e.ulagay	

ANTİBİYOTİKLER	gentreks	ampul	bilim
	genthaver	ampul	biosel
	helmobleu	draje	koz
	iespor	ampul	i.e. ulagay
	kemoprim fort	tablet	i.e. ulagay
	kemoprim	süspansiyon	i.e. ulagay
	ketek telitromisin	tablet	aventis
	klamoks	oral süspansiyon	bilim
	klaromin	film tablet	eczacıbaşı
	klindan	ampul	bilim
	klinoksin	kapsül	deva
	kozoksin	film tablet	biokem
	k. streptomisin sülfat	flakon	i.e. ulagay
	largopen	tablet	bilim
	laricid	film tablet	biofarma
	lorabid	kapsül	lilly
	maksiyorin	flakon	fako
	menefloks	film tablet	mustafa nevzat
	monodoks	kapsül	deva
	multisef	flakon	mustafa nevzat
	neturone	efervesan granül	liba
	nidazol	oral süspansiyon	i.e. ulagay
	novosef	flakon	eczacıbaşı
	oraceftin	oral süspansiyon	fako
	orfasil	kapsül	ordu ilaç
	ornisid fort	film tablet	abdi ibrahim
	ornitop	film tablet	toprak
	penbisin	flakon	i.e. ulagay
	pencain-k	flakon	bilim
	penicillin g potasyum	flakon	i.e. ulagay
	pen-os	oral süspansiyon	eczacıbaşı
	piyeloseptyl	oral süspansiyon	biofarma
	purinol	efervesan granüle	yeni ilaç
	remoxil	tablet	i.e. ulagay
	rif	ampul	koçak
	rifcap	kapsül	koçak
	roksolit	film tablet	eczacıbaşı
	roxin	film tablet	i.e. ulagay
	sulbaksit	flakon	tüm-ekip
	sulcid	oral süspansiyon	i.e. ulagay
sultamat	oral süspansiyon	atabay	
tavanic	film tablet	aventis	
tetradox	kapsül	fako	
tremac	film tablet	sanovel	
tienam	flakon	msd	

	urfamycin	flakon	bilim
	ürispas	film tablet	fako
	zimak	oral süspansiyon	bilim
	zinnat	flakon	glaxosmithkline
AĞRI KESİCİLER	aleve	film tablet	mecom
	algesal	pomad/ jel	dr.f.frik
	andolor	ampul	i.e. ulagay
	andorol	tablet	i.e.ulagay
	apraljin	film tablet	deva
	apranax&fort	tablet	abdi ibrahim
	aprol	film kaplı tablet	bilim
	aprowell	tablet	ali raif
	avmigran	film tablet	i.e.ulagay
	calpol	süspansiyon	glaxosmithkline
	cataflam	draje	novartis
	darvolin	tablet	eczacıbaşı
	devaljin	tablet	deva
	dicloflam	draje	santa farma
	difenak	enterik tablet	terra
	dikloron	tablet	deva
	dispril	efervesan tablet	ali raif
	dolphin	film tablet	sanovel
	dolven	pediatrik şurup	eczacıbaşı
	dolorex	draje	mecom
	dorsilon	tablet	ilsan
	effergalgen	efervesan tablet	bristol myers
	enter-sal	draje	mustafa nevzat
	felden	tablet	pfizer
	felden	jel	pfizer
	geralgine-p	tablet	münir şahin
	ibufen	pediatrik şurup	knoll/abdoft
	kalidren	film tablet	fako
	kapnax fort	tablet	koz
	medafein	tablet	koçak
	minoset	tablet	roche
	miyadren	ampul	fako
	miyadren retard	film tablet	fako
	miyorel	tablet	sanofi
molit plus	tablet	adeka	
muskazon	tablet	kurtsan	
napren-s fort	film tablet	ilsan	
noral	pediatrik şurup	i.e.ulagay	
novalgin	tablet	aventis	
novopyrine	ampul	biosel	

AĞRI KESİCİLER	nurofen	draje	abdi ibrahim
	panadol	film tablet	glaxosmithkline
	panalgine	tablet	atabay
	parol	tablet	atabay
	pirofen	suppozituar	deva
	profenid	jel	eczacıbaşı
	pedifen	pediatrik şurup	atabay
	parafon	tablet	santa farma
	relifex	film tablet	glaxosmithkline
	rolan fort	kapsül	nobel
	sibelium	kapsül	janssen-cılag
	spalt	tablet	santa farma
	termacet plus	süspansiyon	toprak
	tylol plus	tablet	nobel
	vermidon	tablet	ilsan
	volpan	tablet	hüsnü arsan
	viox	tablet	msd
zomig	film tablet	astra zenega	
ROMATİZMA İLAÇLARI	artil	je	eczacıbaşı
	aspirin	tablet	bayer
	cabral	draje	dr.f.frik
	cycladol	tablet	i.e. ulagay
	dekort	ampul	deva
	depo-medrol	flakon	eczacıbaşı
	diclomec l	ampul	mecom
	diclomec	jel	mecom
	diclomec	tablet	mecom
	diprosan	ampul	schering ploughe
	endol	suppozituar	deva
	etol 300 mg	tablet	nobel
	exen fort	tablet	sanovel
	gamaflex	tablet	abdi ibrahim
	kenacort	ampul	bristol myers
	kuiflex	draje	abdi ibrahim
	majezik	tablet	sanovel
	mobic	tablet	boehringer ingelheim
	naprosyn	jel	abdi ibrahim
	naprosyn cr	tablet	abdi ibrahim
	oksamen	tablet	mustafa nevzat
	oksamen-l	ampul	mustafa nevzat
	penadur l-a	flakon	wyeth
	prednisolon	ampul	fako
	prednol-l	ampu	mustafa nevzat
rantudil retard	kapsül	bayer	

ROMATİZMA İLAÇLARI	raxtane	tablet	sanovel
	reox fort	tablet	nobel
	rheumon	ampul	bayer
	suprafen	draje	atabay
	salazopyrin	tablet	eczacıbaşı
	surgam	tablet	aventis
	synax	tablet	biofarma
	tenoksan	kapsül	drogsan
	termalgine plus	tablet	novartis
	thermoflex	krem	santa farma
	tilcotil	suppozituar	roche
	ultralan	tablet	schering
	voltaren	emulgel	novartis
	voltaren sr 75	tablet	novartis
	xefo	tablet	abdi ibrahim
zeloxim	tablet	bilim	
SOĞUK ALGINLIĞI VE ÖKSÜRÜK İLAÇLARI	actidem	şurup	glaxosmithkline
	a-ferin	film tablet	hüsnü arsan
	a-ferin	pediyatrik şurup	hüsnü arsan
	ambrol	pediyatrik şurup	deva
	asist	şurup	hüsnü arsan
	asist	kapsül	hüsnü arsan
	aspirin c plus	efervesan tablet	bayer
	benical cold	tablet	roche
	benylin	ekspektoran şurup	pfizer warner
	buğumentol	buğu	drogsan
	corsal	şurup	i.e. ulagay
	corsal	kapsül	i.e. ulagay
	eksofed	ekspektoran şurup	hüsnü arsan
	fluibron	pediyatrik şurup	santa farma
	forza	tablet	ali raif
	gayaben	şurup	ilsan
	gerakon	tablet	münir şahin
	kalamın	şurup	ilsan
	katarin	kapsül	biofarma
	kloroben	gargara	drogsan
	levopront	öksürük şurubu	abdi ibrahim
	mukoral	şurup	biofarma
	mukotik	şurup	koçak
	nurofen cold flu	tablet	abdi ibrahim
	oksabron hot	öksürük şurubu	deva
	oledro hot	efervesan granül	drog-san
	oxxa	granül	toprak
peditus	şurup	ilsan	

	rhinopront	süspansiyon	abdi ibrahim
	sekrol	şurup	bilim
	therafluc	draje	novartis
	toclase	şurup	ucb
	tusilin	şurup	mecom
	tylol hot	granül	nobel
	tylol cold	şurup	nobel
	wintus draje	draje	ilsan
VİTAMİN, MINERAL, KAN YAPICI İLAÇLAR	avicap	yumuşak kapsül	koçak
	bemiks	draje	eczacıbaşı
	bioelectra	efervesan tablet	sentez
	calcia	çiğneme tableti	assos
	calcium sandoz	tablet	novartis
	cal-d-vita	efervesan tablet	roche
	devit-3	oral damla	deva
	dodex	ampul	deva
	epargriseovit	ampul	deva
	ester-vit	tablet	bilim
	ferro-sanol	kapsül	adeka
	ferrum	şurup	fıratlar
	gyno-tardyferon	depo draje	pierre fabre
	histogenol	şurup	biofarma
	libavit b6 fort	ampul	liba
	magnesium diasporal	pastil	med
	magnezyum sülfat	ampul	haver
	maltofer fol	çiğneme tableti	abdi ibrahim
	megadyn	çiğneme tableti	mecon
	natabec	kapsül	parke-davis
	nature made calcium	film tablet	abdi ibrahim
	nerox-b	film tablet	abdi ibrahim
	neurogriseovit	ampul	deva
	nuritrex	ampul	organon
	oroferon	depo draje	koçak farma
	one-alpha	ampul	abdi ibrahim
	pharmaton	kapsül	abdi ibrahim
	polivit	şurup	abdi ibrahim
	redoxon	ampul	roche
	supradyn	draje	roche
	unicap therapeutic	draje	eczacıbaşı
	vi-fer	kapsül	deva
	vitabioc	ampul	i.e. ulagay
vitadyn	draje	bilim	
zinco	kapsül	berko	

DERİ HASTALIKLARI İLAÇLARI	avil	deri merhemi	hoechst
	beklazon	losyon	bilim
	bactrobam	pomad	glaxosmithkline
	bepanthe plus	krem	roche
	bepanthe	merhem	roche
	canesten	krem	bayer
	clozol	pomad	ilsan
	dermatop	solüsyon	hoechst
	fucidin	pomad	abdi ibrahim
	furacin	pomad	eczacıbaşı
	furaderm	pomad	toprak
	fitokrem	krem	abdi ibrahim
	hametan	pomad	abdi ibrahim
	kenacort-a	pomad	bristol mayers
	lasonil	pomad	bayer
	mikoderm	solüsyon	adeka
	nerisona	krem	schering
	psovate	merhem	kurtsan
	silverdin	krem	deva
	silvadiazin	krem	toprak
	stafine	pomad	koçak
	terramycin	deri merhemi	bilim
	tigal	tablet	sanovel
	travazol	deri kremi	bilim
	travocort	krem	schering
	tuba nasır yakısı	yakı	kurtsan
undo-pate	pomad	ilsan	
ürederm lipo	emülsiyon	orva	
wilkinson	pomad	mega-farma	
SİNDİRİM SİSTEMİ İLAÇLARI	antepsin	süspansiyon	bilim
	aprazol	mikropellet kapsül	hüsnü arsan
	asidopan plus	çiğneme tableti	wyeth
	cytotec	tablet	ali raif
	debridat fort	tablet	abdi ibrahim
	degastrol	mikropellet kapsül	deva
	eucarbon	tablet	santa farma
	famoser	film tablet	biofarma
	flaton	enterik kaplı tablet	bilim
	gastrofam 40 mg	film tablet	atabay
	gaviscon	liquid	ali raif
	hazmolin	film tablet	münir şahin
	helicol	mikropellet kapsül	eczacıbaşı

SİNDİRİM SİSTEMİ İLAÇLARI	kontil	süspansiyon	hüsnü arsan
	magnezi kalsine	toz	istanbul ilaç
	magnokal	toz	saba
	metsil	çiğneme tableti	hüsnü arsan
	nevofam-l	ampul	mustafa nevzat
	ogastro	mikropellet kapsül	abbot
	pankroeflat	granül	dr. f. frik
	piptalin	pediatrik oral damla	deva
	primeran	ampul	biofarma
	prosek	mikropellet kapsül	eczacıbaşı
	ranitab	ampul	deva
	rennie duo	süspansiyon	roche
	rennie	çiğneme tablet	roche
	salofalk	enterik tablet	ali raif
	talcid	süspansiyon	bayer
	ulcuran	ampul	abfar
	zandid	film tablet	koçak
zoprol	mikropellet kapsül	toprak	
KALP VE DAMAR HASTALIKLARI İLAÇLARI	altizem	mikropellet kapsül	nobel
	angiodel	ampul	organon
	aritmial	ampul	biosel
	daflon	film kaplı tablet	servier
	danitrin	tablet	deva
	diltizem-l	ampul	mustafa nevzat
	drisentin	tablet	sanovel
	ecopirin	enterik tablet	abdi ibrahim
	enalap 10 mg	tablet	saba
	isoptin	ampul	knoll
	isordil sublingual	tablet	fako
	kaptoril	tablet	deva
	kardisentin	draje	koz
	mexitil	kapsül	eczacıbaşı
	monoket	tablet	adeka
	monolong	mikropellet kapsül	ali raif
	rilace	tablet	sanovel
	rytmonorm	film kaplı tablet	knoll
	seremaks	film tablet	hüsnü arsan
	talozin	tablet	adeka
	tebokan	film tablet	abdi ibrahim
	trental	draje	aventis
	trentilin retard	film tablet	berksam
	tromboliz	draje	koçak
vasoplan	ampul	mustafa nevzat	

HORMONLAR	depo provera	flakon	eczacıbaşı
	di-pro	ampul	organon
	divina	tablet	abdi ibrahim
	estandron prolongatum	ampul	organon
	farlutal	tablet	deva
	levotiron	tablet	abdi ibrahim
	livial	tablet	organon
	lo/ovral	draje	wyeth
	minulet	draje	wyeth
	myralon	tablet	organon
	orgametril	tablet	organon
	parlodel	tablet	novartis
	premarin	tablet	wyeth
	primobolan	depot ampul	schering
	primolut-n	tablet	schering
	proluton-depot	ampul	schering
	steocin	nasal sprej	drogsan
	triquilar	draje	schering
KULAK, BURUN, BOĞAZ VE GÖZ HASTALIKLARI	benoxinate	göz damlası	liba
	blephamide	damla	abdi ibrahim
	cebedex	göz/ kulak damlası	abdi ibrahim
	dequadin	pastil	glaxosmithkline
	efemoline	göz damlası	novartis
	fml	damla	abdi ibrahim
	genta	göz/ kulak damlası	i.e.ulagay
	gentagut	göz/kulak damlası	bilim
	indocolir	göz damlası	abdi ibrahim
	klorhex	oral sprej	drogsan
	naaxia	göz damlası	novartis
	onadron	göz/kulak damlası	i.e.ulagay
	physiologica gifrer	damla	abdi ibrahim
	sikloplejin	göz damlası	abdi ibrahim
	siprogut	göz damlası	bilim
	strepsils c	pastil.	abdi ibrahim
	tanflex	oral sprej	abdi ibrahim
	tanflex	gargara	abdi ibrahim
	thilomide	göz damlası	liba
	thiocilline	göz pomad	abdi ibrahim
	timosol	göz damlası	bilim
	tobrased	göz merhemi	bilim
	tropamid	göz damlası	bilim
	viscotears	oftalmik solüsyonu	novartis

	visine	göz damlası	pfizer
SINIR SİSTEMİ İLAÇLARI	akineton	tablet	knoll
	desyrel	tablet	santa farma
	diapam	ampul	biosel
	insomin	draje	tripharma
	ixel	kapsül	pierre fabre
	karazepin	tablet	terra
	lamictal	çiğneme tableti	glaxosmithkline
	largactill	ampul	eczacıbaşı
	lioresal	tablet	novartis
	lithuril	kapsül	koçak
	luminaletten	tablet	bayer
	meresa	kapsül	dologriet
	norodol	ampul	ali raif
	opridon	film tablet	deva
	permax	tablet	lilly
	risperdal	film tablet	janssen-cilag
	sedaperidol	ampul	biosel
stilizan	draje	dr.f.frik	
tofranil	draje	novartis	
SPAZM ÇÖZÜCÜLER	doladamon p	draje	i.e.ulagay
	duspaverin	draje	bio-kem
	epidosin	ampul	dr.f.frik
	klipaks	draje	i.e. ulagay
	meteospasmyl	kapsül	ali raif
	spazmol	ampul	deva
	spazmotek	ampul	bilim
	üropan	şurup	koçak
ASTIM İLAÇLARI	bricanyl	şurup	astra zeneca
	bricanyl turbuhaler	turbuhaler inhalatör	astra zeneca
	bronkolin	tablet	adeka
	combivent	aerosol	boehringer
	salbutal	tablet	ilsan
	teokap sr	mikropellet kapsül	nobel
	ventolin	şurup	glaxosmithkline
	ventolin	nebules	glaxosmithkline

ANTİHİSTAMİNİKLER	dekort	tablet	deva
	fenistil	jel	novartis
	fexofen	film tablet	sanovel
	flixonase aqueous	nasal spray	glaxosmithkline
	hitrizin	oral damla	deva
	hitrizin	film tablet	deva
	kalmosan	cilt losyonu	kurtsan ilaçları
	ressital	film tablet	biofarma
	ovadril	losyon	toprak
	semprex	kapsül	glaxosmithkline
	sistral	ampul	i.e.ulagay
	stilex	jel	abdi ibrahim
LAKSATİFLER	fleet enema	lavman	--
	laksafenol	tablet	liba
	libalaks	lavman	liba
	osmolak	solüsyon	biofarma
	pursennid	draje	novartis
	ricilaks	emülsiyon	yeni ilaç
	x-m	solüsyon	yenişehir
TANSİYON DÜŞÜRÜCÜ VE DİÜRETİK İLAÇLAR	accuzide	film tablet	pfizer
	aldactone	tablet	ali raif
	amlodis 10	tablet	eczacıbaşı
	amlokard	tablet	sanovel
	beloc	film tablet	astra zeneca
	cozaar	film tablet	msd
	desal	tablet	biofarma
	desal	ampul	biofarma
	dilopin	tablet	münir şahin
	fludex	draje	servier
	flupamid sr	tablet	sanovel
	hyperium	tablet	servier
	lercadip	film tablet	fako
	pitor	tablet	glaxosmithkline
	vasocard	tablet	abfar
ANTİDİABE TİKLER	betanorm	tablet	ali raif
	diamicron	tablet	servier
	glukofen&retard	tablet	koz
	glucobay	tablet	bayer
	glucophage	tablet	msd

PARAZİT	andazol	film tablet	biofarma
	anti-bit	şampuanı	eczacıbaşı
	sitraks	draje	sanofi
	vermazol	çiğneme tableti	i.e.ulagay
	yomesan	tenya ilacı	bayer
DİĞER	ator 20 mg	film tablet	sanovel
	ametik	damla	kurtsan
	arcalion	draje	servier
	aromer	solüsyon	aroma
	asiviral	krem	terra
	biokadin	solüsyon	kansuk
	burnil	burun damlası	kurtsan
	canderel	ali raif	tablet
	coraspin	enterik kaplı tablet	bayer
	diafuryl	kapsül	abdi ibrahim
	dramamine	tablet	ali raif
	duoderm	solüsyon	orva
	erdostin	kapsül	ilsan
	flomax mr	kapsül	boehringer
	kursept	krem	orva
	lipofen sr	kapsül	nobel
	lipitor	film tablet	pfizer
	lomotil	tablet	ali raif
	metiler	ampul	adeka
	metpamid	tablet	sifar
	muscoril	ampul	sanofi
	nutraplus	losyon	liba
	pre-par	ampul	solvay
	postadoxine	tablet	ucb
	reflor	kapsül	sanofi
	rinizol	burun damlası	bio-kem
	streptomagma	tablet	wyeth
	tantum verde	gargara	santa farma
	tamoxifen	tablet	med
	transamine	kapsül	fako
	trivastal retard	tablet	servier
ürkoliz	tablet	ilsan	
vasoserc	tablet	mecom	

Ek-2: Anket Sonuçlarına Göre Prospektüslerin Uyarılar ve Önlemler Bölümünde Geçen Sözcüklerin Bilinme ve Cümlelerin Anlaşılma Oranları

Tablo-1: Cinsiyete Göre Sözcüklerin Dağılımı

		01		02		03		04		05		06		07		08		09		10		11		12		13		14		Toplam	
		GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O
K a d ı n	A	91	67,4	49	36,3	106	78,5	39	28,9	98	72,6	71	52,6	2	1,5	56	41,5	63	46,7	99	73,3	110	81,5	97	71,9	76	56,3	102	75,6	1059	25
	B	30	22,2	55	40,7	19	14,1	24	17,8	24	17,8	45	33,3	22	16,3	44	32,6	36	26,7	19	14,1	11	8,1	17	12,6	38	28,1	19	14,1	403	10
	C	5	3,7	15	11,1	5	3,7	10	7,4	5	3,7	5	3,7	26	19,3	8	5,9	16	11,9	6	4,4	7	5,2	6	4,4	9	6,7	10	7,4	133	3
	D	9	6,7	16	11,9	5	3,7	62	45,9	8	5,9	14	10,4	85	63,0	27	20,0	20	14,8	11	8,1	7	5,2	15	11,1	12	8,9	4	3,0	295	7
	T	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	1890	45
E r k e k	A	114	69,1	61	37,0	124	75,2	67	40,6	122	73,9	86	52,1	25	15,2	87	52,7	89	53,9	123	74,5	128	77,6	113	68,5	98	59,4	118	71,5	1355	32
	B	36	21,8	71	43,0	29	17,6	23	13,9	25	15,2	48	29,1	18	10,9	48	29,1	36	21,8	23	13,9	24	14,5	29	17,6	42	25,5	23	13,9	475	11
	C	7	4,2	15	9,1	4	2,4	10	6,1	5	3,0	9	5,5	25	15,2	11	6,7	18	10,9	8	4,8	5	3,0	9	5,5	11	6,7	9	5,5	146	4
	D	8	4,8	18	10,9	8	4,8	65	39,4	13	7,9	22	13,3	97	58,8	19	11,5	22	13,3	11	6,7	8	4,8	14	8,5	14	8,5	15	9,1	334	7
	T	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	2310	55
G e n e l	A	205	68,3	11	36,7	230	76,7	106	35,3	220	73,3	157	52,3	27	9,0	143	47,7	152	50,7	222	74,0	238	79,3	210	70,0	174	58,0	220	73,3	2414	58
	B	66	22,0	12	42,0	48	16,0	47	15,7	49	16,3	93	31,0	40	13,3	92	30,7	72	24,0	42	14,0	35	11,7	46	15,3	80	26,7	42	14,0	878	21
	C	12	4,0	6	10,0	9	3,0	20	6,7	10	3,3	14	4,7	51	17,0	19	6,3	34	11,3	14	4,7	12	4,0	15	5,0	20	6,7	19	6,3	279	7
	D	17	5,7	30	11,3	13	4,3	127	42,3	21	7,0	36	12,0	182	60,7	46	15,3	42	14,0	22	7,3	15	5,0	29	9,7	26	8,7	19	6,3	629	15
	T	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	4200	100

Açıklama: A, Hiç duymadım; B, Duydum anlamını bilmiyorum; C, Anlamını biliyorum ama açıklayamıyorum; D, Anlamını biliyor ve kullanıyorum.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Sözcükler : 01. Advers, 02: Analjezik, 03: Anafilaktik, 04: Dehidratasyon, 05: Diyare, 06: Enjeksiyon, 07: Fetus, 08: Gastrointestinal, 09: Kontrendike, 10: Laktasyon, 11: Cenin, 12: Habaset, 13: Müstahzar, 14: İmmünoyetmezlik.

Tablo 2: Cinsiyete Göre Cümlelerin Dağılımı

197

		1. Cümle		2. Cümle		3.Cümle		4.Cümle		5. Cümle		6. Cümle		7. Cümle		8.Cümle		9. Cümle		10.Cümle		Toplam	
		GS	%	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O
K	a	16	11,9	55	40,7	44	32,6	38	28,1	18	13,3	17	12,6	26	19,3	24	17,8	13	9,6	23	17,0	274	20
	b	50	37,0	59	43,7	43	31,9	24	17,8	42	31,1	29	21,5	44	32,6	44	32,6	21	15,6	65	48,1	421	31
	c	28	20,7	13	9,6	15	11,1	44	32,6	43	31,9	43	31,9	29	21,5	29	21,5	43	31,9	18	13,3	305	23
	d	19	14,1	6	4,4	30	22,2	19	14,1	30	22,2	44	32,6	35	25,9	32	23,7	52	38,5	25	18,5	292	22
	e	22	16,3	2	1,5	3	2,2	10	7,4	2	1,5	2	1,5	1	,7	6	4,4	6	4,4	4	3,0	58	4
Toplam		135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	1350	100,0
E	a	34	20,6	73	44,2	74	44,8	39	23,6	30	18,2	30	18,2	48	29,1	46	27,9	29	17,6	36	21,8	439	27
	b	44	26,7	58	35,2	34	20,6	31	18,8	49	29,7	29	17,6	54	32,7	45	27,3	33	20,0	63	38,2	440	27
	c	42	25,5	15	9,1	14	8,5	62	37,6	51	30,9	60	36,4	28	17,0	38	23,0	45	27,3	37	22,4	392	24
	d	18	10,9	17	10,3	43	26,1	22	13,3	33	20,0	43	26,1	33	20,0	34	20,6	54	32,7	27	16,4	324	20
	e	27	16,4	2	1,2	-	-	11	6,7	2	1,2	3	1,8	2	1,2	2	1,2	4	2,4	2	1,2	55	3
Toplam		165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	1650	100,0
G	a	50	16,7	128	42,7	118	39,3	77	25,7	48	16,0	47	15,7	74	24,7	70	23,3	42	14,0	59	19,7	713	24
	b	94	31,3	117	39,0	77	25,7	55	18,3	91	30,3	58	19,3	98	32,7	89	29,7	54	18,0	128	42,7	861	29
	c	70	23,3	28	9,3	29	9,7	106	35,3	94	31,3	103	34,3	57	19,0	67	22,3	88	29,3	55	18,3	697	23
	ç	37	12,3	23	7,7	73	24,3	41	13,7	63	21,0	87	29,0	68	22,7	66	22,0	106	35,3	52	17,3	616	20
	d	49	16,3	4	1,3	3	1,0	21	7,0	4	1,3	5	1,7	3	1,0	8	2,7	10	3,3	6	2,0	113	4
Toplam		300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	3000	100,0

Açıklama: Cümleler için *bkz. Ek-3'e*.

Tablo 3a: Sözcüklerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı (Kadın)

198

Kadın	01		02		03		04		05		06		07		08		09		10		11		12		13		14		Toplam			
	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	G S	%	GS	%	G S	%	G S	%	G S	%	GS	%	GS	%	G S	%	G S	%	GS	%		
a	A	24	77,4	17	54,8	28	90,3	13	41,9	26	83,9	16	51,6	1	3,2	18	58,1	17	54,8	25	80,6	29	93,5	27	87,1	20	64,5	26	83,9	287	66	
	B	5	16,1	12	38,7	1	3,2	9	29,0	3	9,7	13	41,9	7	22,6	9	29,0	3	9,7	-	-	1	3,2	9	29,0	1	3,2	82	19			
	C	1	3,2	-	-	1	3,2	3	9,7	1	3,2	-	-	7	22,6	-	-	-	-	-	-	1	3,2	1	3,2	1	3,2	3	9,7	19	4	
	D	1	3,2	2	6,5	1	3,2	6	19,4	1	3,2	2	6,5	16	51,6	4	12,9	5	16,1	3	9,7	1	3,2	2	6,5	1	3,2	1	3,2	46	11	
T	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	434	100,0
b	A	26	78,8	9	27,3	26	78,8	20	60,6	23	69,7	15	45,5	1	3,0	12	36,4	19	57,6	27	81,8	30	90,9	26	78,8	17	51,5	28	84,8	279	60	
	B	5	15,2	21	63,6	6	18,2	4	12,1	9	27,3	15	45,5	4	12,1	18	54,5	9	27,3	4	12,1	2	6,1	3	9,1	13	39,4	4	12,1	117	25	
	C	-	-	-	-	-	-	1	3,0	-	-	-	-	8	24,2	1	3,0	2	6,1	1	3,0	-	-	2	6,1	1	3,0	-	-	16	3	
	D	2	6,1	3	9,1	1	3,0	8	24,2	1	3,0	3	9,1	20	60,6	2	6,1	3	9,1	1	3,0	1	3,0	2	6,1	2	6,1	1	3,0	50	11	
T	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	462	100,0
c	A	20	60,6	12	36,4	23	69,7	2	6,1	24	72,7	17	51,5	-	-	15	45,5	13	39,4	24	72,7	26	78,8	23	69,7	21	63,6	22	66,7	242	52	
	B	11	33,3	9	27,3	8	24,2	7	21,2	8	24,2	11	33,3	7	21,2	9	27,3	8	24,2	8	24,2	5	15,2	7	21,2	9	27,3	8	24,2	115	25	
	C	-	-	6	18,2	1	3,0	2	6,1	-	-	2	6,1	4	12,1	3	9,1	7	21,2	-	-	1	3,0	1	3,0	2	6,1	2	6,1	31	7	
	D	2	6,1	6	18,2	1	3,0	22	66,7	1	3,0	3	9,1	22	66,7	6	18,2	5	15,2	1	3,0	1	3,0	2	6,1	1	3,0	1	3,0	74	16	
T	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	462	100,0
d	A	21	55,3	11	28,9	29	76,3	4	10,5	25	65,8	23	60,5	-	-	11	28,9	14	36,8	23	60,5	25	65,8	21	55,3	18	47,4	26	68,4	251	47	
	B	9	23,7	13	34,2	4	10,5	4	10,5	4	10,5	6	15,8	4	10,5	8	21,1	10	26,3	4	10,5	4	10,5	6	15,8	7	18,4	6	15,8	89	17	
	C	4	10,5	9	23,7	3	7,9	4	10,5	4	10,5	3	7,9	7	18,4	4	10,5	7	18,4	5	13,2	5	13,2	2	5,3	5	13,2	5	13,2	67	13	
	D	4	10,5	5	13,2	2	5,3	26	68,4	5	13,2	6	15,8	27	71,1	15	39,5	7	18,4	6	15,8	4	10,5	9	23,7	8	21,1	1	2,6	125	23	
T	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	532	100,0
T o p .	A	91	67,4	49	36,3	106	78,5	39	28,9	98	72,6	71	52,6	2	1,5	56	41,5	63	46,7	99	73,3	110	81,5	97	71,9	76	56,3	102	75,6	1059	56	
	B	30	22,2	55	40,7	19	14,1	24	17,8	24	17,8	45	33,3	22	16,3	44	32,6	36	26,7	19	14,1	11	8,1	17	12,6	38	28,1	19	14,1	403	21	
	C	5	3,7	15	11,1	5	3,7	10	7,4	5	3,7	5	3,7	26	19,3	8	5,9	16	11,9	6	4,4	7	5,2	6	4,4	9	6,7	10	7,4	133	7	
	D	9	6,7	16	11,9	5	3,7	62	45,9	8	5,9	14	10,4	85	63,0	27	20,0	20	14,8	11	8,1	7	5,2	15	11,1	12	8,9	4	3,0	295	16	
T	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	1890	100,0

Açıklama: A, Hiç duymadım; B, Duydum anlamını bilmiyorum; C, Anlamını biliyorum ama açıklayamıyorum; D, Anlamını biliyor ve kullanıyorum.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Sözcükler : 01. Advers, 02: Analjezik, 03: Anafilaktik, 04: Dehidratasyon, 05: Diyare, 06: Enjeksiyon, 07: Fetus, 08: Gastrointestinal, 09: Kontrendike, 10: Laktasyon, 11: Cenin, 12: Habaset, 13: Müstahzar, 14: İmmünöyetzmezlik.

Tablo 4a: Cümlelerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı (Kadın)

201

Kadın		1. Cümle		2. Cümle		3. Cümle		4. Cümle		5. Cümle		6. Cümle		7. Cümle		8. Cümle		9. Cümle		10. Cümle		Toplam	
		GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O
a	a	3	9,7	8	25,8	7	22,6	4	12,9	2	6,5	2	6,5	2	6,5	2	6,5	2	6,5	4	12,9	36	12
	b	9	29,0	16	51,6	9	29,0	5	16,1	9	29,0	8	25,8	10	32,3	10	32,3	5	16,1	22	71,0	103	33
	c	7	22,6	5	16,1	4	12,9	12	38,7	14	45,2	13	41,9	11	35,5	11	35,5	10	32,3	1	3,2	88	28
	d	4	12,9	2	6,5	10	32,3	6	19,4	6	19,4	8	25,8	11	35,5	6	19,4	14	45,2	3	9,7	67	22
	e	8	25,8	-	-	1	3,2	4	12,9	-	-	-	-	8	25,8	2	6,5	-	-	1	3,2	16	5
T		31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	31	100,0	310	100,0
b	a	2	6,1	5	15,2	6	18,2	3	9,1	5	15,2	1	3,0	4	12,1	2	6,1	1	3,0	2	6,1	31	9,2
	b	4	12,1	23	69,7	7	21,2	4	12,1	13	39,4	5	15,2	17	51,5	17	51,5	7	21,2	20	60,6	117	35,4
	c	12	36,4	3	9,1	4	12,1	20	60,6	9	27,3	13	39,4	4	12,1	6	18,2	8	24,2	5	15,2	84	25,4
	d	3	9,1	1	3,0	15	45,5	2	6,1	5	15,2	13	39,4	7	21,2	6	18,2	15	45,5	4	12,1	71	22
	e	12	36,4	1	3,0	1	3,0	4	12,1	1	3,0	1	3,0	1	3,0	2	6,1	2	6,1	2	6,1	27	8
T		33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	330	100,0
c	a	5	15,2	21	63,6	17	51,5	13	39,4	5	15,2	6	18,2	12	36,4	6	18,2	7	21,2	8	24,2	100	30
	b	15	45,5	8	24,2	11	33,3	9	27,3	8	24,2	7	21,2	9	27,3	9	27,3	2	6,1	9	27,3	87	26
	c	5	15,2	1	3,0	4	12,1	8	24,2	13	39,4	10	30,3	6	18,2	9	27,3	13	39,4	7	21,2	76	23
	d	7	21,2	2	6,1	1	3,0	3	9,1	7	21,2	10	30,3	6	18,2	8	24,2	9	27,3	9	27,3	62	19
	e	1	3,0	1	3,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3,0	2	6,1	-	-	5	2
T		33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	33	100,0	330	100,0
d	a	6	15,8	21	55,3	14	36,8	18	47,4	6	15,8	8	21,1	8	21,1	14	36,8	3	7,9	9	23,7	107	28
	b	22	57,9	12	31,6	16	42,1	6	15,8	12	31,6	9	23,7	8	21,1	8	21,1	7	18,4	14	36,8	114	30
	c	4	10,5	4	10,5	3	7,9	4	10,5	7	18,4	7	18,4	8	21,1	3	7,9	12	31,6	5	13,2	57	15
	d	5	13,2	1	2,6	4	10,5	8	21,1	12	31,6	13	34,2	14	36,8	12	31,6	14	36,8	9	23,7	92	24
	e	1	2,6	-	-	1	2,6	2	5,3	1	2,6	1	2,6	-	-	1	2,6	2	5,3	1	2,6	10	3
T		38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	38	100,0	380	100,0
Top.	a	16	11,9	55	40,7	44	32,6	38	28,1	18	13,3	17	12,6	26	19,3	24	17,8	13	9,6	23	17,0	274	20
	b	50	37,0	59	43,7	43	31,9	24	17,8	42	31,1	29	21,5	44	32,6	44	32,6	21	15,6	65	48,1	421	31
	c	28	20,7	13	9,6	15	11,1	44	32,6	43	31,9	43	31,9	29	21,5	29	21,5	43	31,9	18	13,3	305	23
	d	19	14,1	6	4,4	30	22,2	19	14,1	30	22,2	44	32,6	35	25,9	32	23,7	52	38,5	25	18,5	292	22
	e	22	16,3	2	1,5	3	2,2	10	7,4	2	1,5	2	1,5	1	0,7	6	4,4	6	4,4	4	3,0	58	4
T		135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	1350	100,0

Açıklama: Cümleler için bkz. Ek-3'e.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Tablo 4b: Cümlelerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı (Erkek)

202

Erkek		1. Cümle		2. Cümle		3. Cümle		4. Cümle		5. Cümle		6. Cümle		7. Cümle		8. Cümle		9. Cümle		10. Cümle		Toplam		
		GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	
a	a	3	7,7	11	28,2	13	33,3	5	12,8	2	5,1	5	12,8	8	20,5	9	23,1	5	12,8	8	20,5	69	18	
	b	5	12,8	15	38,5	10	25,6	3	7,7	11	28,2	4	10,3	12	30,8	12	30,8	6	15,4	17	43,6	95	24	
	c	18	46,2	5	12,8	5	12,8	20	51,3	16	41,0	14	35,9	7	17,9	10	25,6	13	33,3	9	23,1	117	30	
	d	6	15,4	6	15,4	11	28,2	11	28,2	8	20,5	14	35,9	11	28,2	7	17,9	13	33,3	3	7,7	90	23	
	e	7	17,9	2	5,1	-	-	-	-	-	-	2	5,1	2	5,1	1	2,6	1	2,6	2	5,1	2	5,1	19
	T	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	390		
b	a	6	15,4	9	23,1	10	25,6	5	12,8	4	10,3	5	12,8	7	17,9	5	12,8	3	7,7	6	15,4	60	15	
	b	4	10,3	21	53,8	4	10,3	4	10,3	15	38,5	9	23,1	15	38,5	11	28,2	10	25,6	24	61,5	117	30	
	c	7	17,9	6	15,4	2	5,1	23	59,0	12	30,8	10	25,6	8	20,5	9	23,1	6	15,4	6	15,4	89	23	
	d	2	5,1	3	7,7	23	59,0	2	5,1	8	20,5	15	38,5	8	20,5	13	33,3	19	48,7	3	7,7	96	25	
	e	20	51,3	-	-	-	-	5	12,8	-	-	-	-	1	2,6	1	2,6	1	2,6	-	-	28	7	
	T	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	39	100,0	390		
c	a	11	26,2	23	54,8	29	69,0	10	23,8	8	19,0	10	23,8	15	35,7	13	31,0	14	33,3	11	26,2	144	34	
	b	15	35,7	12	28,6	6	14,3	13	31,0	11	26,2	7	16,7	13	31,0	11	26,2	3	7,7	9	21,4	100	24	
	c	11	26,2	2	4,8	5	11,9	11	26,2	13	31,0	17	40,5	6	14,3	10	23,8	14	33,3	13	31,0	102	24	
	d	5	11,9	5	11,9	2	4,8	4	9,5	10	23,8	8	19,0	8	19,0	8	19,0	11	26,2	9	21,4	70	17	
	e	-	-	-	-	-	-	4	9,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	
	T	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0	420		
d	a	14	31,8	30	68,2	22	50,0	19	43,2	16	36,4	10	22,7	18	40,9	19	43,2	7	15,9	11	25,0	166	37	
	b	20	45,5	10	22,7	14	31,8	11	25,0	12	27,3	9	20,5	13	29,5	10	22,7	14	31,8	13	29,5	126	29	
	c	5	11,4	2	4,5	2	4,5	8	18,2	10	22,7	19	43,2	7	15,9	9	20,5	11	25,0	9	20,5	82	18	
	d	5	11,4	2	4,5	6	13,6	5	11,4	6	13,6	6	13,6	6	13,6	6	13,6	11	25,0	11	25,0	64	15	
	e	-	-	-	-	-	-	1	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,3	-	-	2	1	
	T	44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0	440		
e	a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	100,0	-	-	-	-	2	20	
	b	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	2	20	
	c	-	-	1	100,0	1	100,0	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	2	40	
	d	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	2	20	
	e	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	T	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	10		
Top.	a	34	20,6	73	44,2	74	44,8	39	23,6	30	18,2	30	18,2	48	29,1	46	27,9	29	17,6	36	21,8	439	27	
	b	44	26,7	58	35,2	34	20,6	31	18,8	49	29,7	29	17,6	54	32,7	45	27,3	33	20,0	63	38,2	440	27	
	c	42	25,5	15	9,1	14	8,5	62	37,6	51	30,9	60	36,4	28	17,0	38	23,0	45	27,3	37	22,4	392	23	
	d	18	10,9	17	10,3	43	26,1	22	13,3	33	20,0	43	26,1	33	20,0	34	20,6	54	32,7	27	16,4	324	20	
	e	27	16,4	2	1,2	-	-	11	6,7	2	1,2	3	1,8	2	1,2	2	1,2	4	2,4	2	1,2	55	3	
	T	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	1650	100,0	

Açıklama: Cümleler için bkz. Ek-3'e.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Tablo 4c: Cümlelerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı (Genel)

203

		1. Cümle		2. Cümle		3. Cümle		4. Cümle		5. Cümle		6. Cümle		7. Cümle		8. Cümle		9. Cümle		10. Cümle		G.Toplam	
		GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O
a	a	6	8,6	19	27,1	20	28,6	9	12,9	4	5,7	7	10,0	10	14,3	11	15,7	7	10,0	12	17,1	105	15,2
	b	14	20,0	31	44,3	19	27,1	8	11,4	20	28,6	12	17,1	22	31,4	22	31,4	11	15,7	39	55,7	198	28,2
	c	25	35,7	10	14,3	9	12,9	32	45,7	30	42,9	27	38,6	18	25,7	21	30,0	23	32,9	10	14,3	205	29,2
	d	10	14,3	8	11,4	21	30,0	17	24,3	14	20,0	22	31,4	19	27,1	13	18,6	27	38,6	6	8,6	157	22,4
	e	15	21,4	2	2,9	1	1,4	4	5,7	2	2,9	2	2,9	1	1,4	3	4,3	2	2,9	3	4,3	35	5
		70	100,0	70	100,0	70	100,0	70	100,0	70	100,0	70	100,0	70	100,0	70	100,0	70	100,0	70	100,0	700	
b	a	8	11,1	14	19,4	16	22,2	8	11,1	9	12,5	6	8,3	11	15,3	7	9,7	4	5,6	8	11,1	91	12,5
	b	8	11,1	44	61,1	11	15,3	8	11,1	28	38,9	14	19,4	32	44,4	28	38,9	17	23,6	44	61,1	234	32,5
	c	19	26,4	9	12,5	6	8,3	43	59,7	21	29,2	23	31,9	12	16,7	15	20,8	14	19,4	11	15,3	173	24
	d	5	6,9	4	5,6	38	52,8	4	5,6	13	18,1	28	38,9	15	20,8	19	26,4	34	47,2	7	9,7	167	23
	e	32	44,4	1	1,4	1	1,4	9	12,5	1	1,4	1	1,4	2	2,8	3	4,2	3	4,2	2	2,8	55	8
		72	100,0	72	100,0	72	100,0	72	100,0	72	100,0	72	100,0	72	100,0	72	100,0	72	100,0	72	100,0	720	
c	a	16	21,3	44	58,7	46	61,3	23	30,7	13	17,3	16	21,3	27	36,0	19	25,3	21	28,0	19	25,3	244	33
	b	30	40,0	20	26,7	17	22,7	22	29,3	19	25,3	14	18,7	22	29,3	20	26,7	5	6,7	18	24,0	187	25
	c	16	21,3	3	4,0	9	12,0	19	25,3	26	34,7	27	36,0	12	16,0	19	25,3	27	36,0	20	26,7	178	24
	d	12	16,0	7	9,3	3	4,0	7	9,3	17	22,7	18	24,0	14	18,7	16	21,3	20	26,7	18	24,0	132	17
	e	1	1,3	1	1,3	-	-	4	5,3	-	-	-	-	-	-	1	1,3	2	2,7	-	-	9	1
		75	100,0	75	100,0	75	100,0	75	100,0	75	100,0	75	100,0	75	100,0	75	100,0	75	100,0	75	100,0	750	
d	a	20	24,4	51	62,2	36	43,9	37	45,1	22	26,8	18	22,0	26	31,7	33	40,2	10	12,2	20	24,4	273	33,2
	b	42	51,2	22	26,8	30	36,6	17	20,7	24	29,3	18	22,0	21	25,6	18	22,0	21	25,6	27	32,9	240	29,2
	c	9	11,0	6	7,3	5	6,1	12	14,6	17	20,7	26	31,7	15	18,3	12	14,6	23	28,0	14	17,1	139	17
	d	10	12,2	3	3,7	10	12,2	13	15,9	18	22,0	19	23,2	20	24,4	18	22,0	25	30,5	20	24,4	156	19
	e	1	1,2	-	-	1	1,2	3	3,7	1	1,2	1	1,2	-	-	1	1,2	3	3,7	1	1,2	12	1,4
		82	100,0	82	100,0	82	100,0	82	100,0	82	100,0	82	100,0	82	100,0	82	100,0	82	100,0	82	100,0	820	
e	a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	b	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	2	20
	c	-	-	1	100,0	1	100,0	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	20
	d	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	4	40
	e	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	20
		1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	10	
Top.	a	50	16,7	128	42,7	118	39,3	77	25,7	48	16,0	47	15,7	74	24,7	70	23,3	42	14,0	59	19,7	713	23
	b	94	31,3	117	39,0	77	25,7	55	18,3	91	30,3	58	19,3	98	32,7	89	29,7	54	18,0	128	42,7	861	29
	c	70	23,3	28	9,3	29	9,7	106	35,3	94	31,3	103	34,3	57	19,0	67	22,3	88	29,3	55	18,3	697	23
	d	37	12,3	23	7,7	73	24,3	41	13,7	63	21,0	87	29,0	68	22,7	66	22,0	106	35,3	52	17,3	616	21
	e	49	16,3	4	1,3	3	1,0	21	7,0	4	1,3	5	1,7	3	1,0	8	2,7	10	3,3	6	2,0	113	4
		300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	3000	

Açıklama: Cümleler için *bkz. Ek-3'e*.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Tablo 5a: Yaşa Göre Sözcüklerin Dağılımı (Kadın)

204

Kadın	01		02		03		04		05		06		07		08		09		10		11		12		13		14		Toplam		
	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O			
a	A	4	100	-	-	4	100	3	75,0	2	50,0	2	50,0	-	-	2	50,0	1	25,0	2	50,0	2	50,0	3	75,0	3	75,0	4	100	32	57
	B	-	-	3	75,0	-	-	-	-	2	50,0	2	50,0	-	-	3	75,0	2	50,0	2	50,0	1	25,0	1	25,0	-	-	-	-	16	29
	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	75,0	1	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	7
	D	-	-	1	25,0	-	-	1	25,0	-	-	-	-	-	1	25,0	1	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	7
T	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	56	100,0	
b	A	34	60,7	19	33,9	42	75,0	13	23,2	40	71,4	33	58,9	1	1,8	26	46,4	24	42,9	42	75,0	44	78,6	36	64,3	31	55,4	41	73,2	426	54,3
	B	15	26,8	19	33,9	9	16,1	10	17,9	9	16,1	13	23,2	8	14,3	16	28,6	14	25,0	6	10,7	5	8,9	8	14,3	13	23,2	10	17,9	155	20
	C	-	-	10	17,9	2	3,6	4	7,1	1	1,8	1	1,8	12	21,4	2	3,6	7	12,5	4	7,1	2	3,6	4	7,1	5	8,9	4	7,1	58	7,3
	D	7	12,5	8	14,3	3	5,4	29	51,8	6	10,7	9	16,1	35	62,5	12	21,4	11	19,6	4	7,1	5	8,9	8	14,3	7	12,5	1	1,8	145	18,4
T	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	784	100,0	
c	A	31	66,0	18	38,3	38	80,9	14	29,8	34	72,3	22	46,8	-	-	13	27,7	20	42,6	31	66,0	37	78,7	33	70,2	21	44,7	33	70,2	345	52,4
	B	10	21,3	21	44,7	5	10,6	10	21,3	8	17,0	18	38,3	10	21,3	19	40,4	15	31,9	9	19,1	4	8,5	7	14,9	20	42,6	7	14,9	163	24,7
	C	4	8,5	2	4,3	2	4,3	4	8,5	3	6,4	4	8,5	6	12,8	4	8,5	6	12,8	2	4,3	4	8,5	1	2,1	3	6,4	4	8,5	49	7,4
	D	2	4,3	6	12,8	2	4,3	19	40,4	2	4,3	3	6,4	31	66,0	11	23,4	6	12,8	5	10,6	2	4,3	6	12,8	3	6,4	3	6,4	101	15,2
T	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	658	100,0	
d	A	18	78,3	10	43,5	17	73,9	11	47,8	17	73,9	11	47,8	1	4,3	10	43,5	15	65,2	20	87,0	22	95,7	21	91,3	17	73,9	20	87,0	210	65
	B	4	17,4	10	43,5	5	21,7	1	4,3	5	21,7	10	43,5	4	17,4	9	39,1	3	13,0	2	8,7	-	-	1	4,3	3	13,0	1	4,3	58	18
	C	1	4,3	2	8,7	1	4,3	1	4,3	1	4,3	-	-	4	17,4	1	4,3	3	13,0	-	-	-	-	-	1	4,3	2	8,7	17	5	
	D	-	-	1	4,3	-	-	10	43,5	-	-	2	8,7	14	60,9	3	13,0	2	8,7	1	4,3	1	4,3	1	4,3	2	8,7	-	-	37	12
T	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	23	100	322	100,0	
e	A	4	80,0	2	40,0	5	100	1	20,0	5	100	3	60,0	-	-	5	100	3	60,0	4	80,0	5	100	4	80,0	4	80,0	4	80,0	49	70
	B	1	20,0	2	40,0	-	-	-	-	-	-	2	40,0	-	-	-	-	1	20,0	-	-	-	-	-	-	1	20,0	1	20,0	8	11
	C	-	-	1	20,0	-	-	1	20,0	-	-	-	-	1	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20,0	-	-	-	-	4	6
	D	-	-	-	-	-	-	3	60,0	-	-	-	-	4	80,0	-	-	1	20,0	1	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	9	13
T	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	70	100,0	
T	A	91	67,4	49	36,3	106	78,5	39	28,9	98	72,6	71	52,6	2	1,5	56	41,5	63	46,7	99	73,3	110	81,5	97	71,9	76	56,3	102	75,6	1059	56
	B	30	22,2	55	40,7	19	14,1	24	17,8	24	17,8	45	33,3	22	16,3	44	32,6	36	26,7	19	14,1	11	8,1	17	12,6	38	28,1	19	14,1	403	21
	C	5	3,7	15	11,1	5	3,7	10	7,4	5	3,7	5	3,7	26	19,3	8	5,9	16	11,9	6	4,4	7	5,2	6	4,4	9	6,7	10	7,4	133	7
	D	9	6,7	16	11,9	5	3,7	62	45,9	8	5,9	14	10,4	85	63,0	27	20,0	20	14,8	11	8,1	7	5,2	15	11,1	12	8,9	4	3,0	295	16
T	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	1890	100,0	

Açıklama: A, Hiç duymadım; B, Duydum anlamını bilmiyorum; C, Anlamını biliyorum ama açıklayamıyorum; D, Anlamını biliyor ve kullanıyorum.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Sözcükler : 01. Advers, 02: Analjezik, 03: Anafilaktik, 04: Dehidratasyon, 05: Diyare, 06: Enjeksiyon, 07: Fetus, 08: Gastrointestinal, 09: Kontrendike, 10: Laktasyon, 11: Cenin, 12: Habaset, 13: Müstahzar, 14: İmmünöyetmezlik.

Tablo 5b: Yaş'a Göre Sözcüklerin Dağılımı (Erkek)

205

Genel		01		02		03		04		05		06		07		08		09		10		11		12		13		14		Toplam	
		GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O		
a	A	5	100	2	40,0	5	100	3	60,0	4	80,0	5	100	-	-	5	100	5	100	5	100	5	100	5	100	4	80,0	5	100	58	83
	B	-	-	2	40,0	-	-	1	20,0	1	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20,0	-	-	5	7	
	C	-	-	1	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	2	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	
	D	-	-	-	-	-	-	1	20,0	-	-	-	-	3	60,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	
	T	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	70	100,0
b	A	31	75,6	17	41,5	34	82,9	15	36,6	34	82,9	28	68,3	5	12,2	23	56,1	24	58,5	32	78,0	32	78,0	31	75,6	27	65,9	35	85,4	368	64
	B	7	17,1	21	51,2	7	17,1	10	24,4	6	14,6	12	29,3	8	19,5	14	34,1	12	29,3	5	12,2	8	19,5	9	22,0	11	26,8	5	12,2	135	24
	C	1	2,4	1	2,4	-	-	2	4,9	1	2,4	-	-	7	17,1	2	4,9	4	9,8	2	4,9	1	2,4	1	2,4	1	2,4	-	-	23	4
	D	2	4,9	2	4,9	-	-	14	34,1	-	-	1	2,4	21	51,2	2	4,9	1	2,4	2	4,9	-	-	-	-	2	4,9	1	2,4	48	8
	T	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	574	100,0
c	A	37	74,0	21	42,0	37	74,0	22	44,0	38	76,0	25	50,0	10	20,0	27	54,0	28	56,0	41	82,0	43	86,0	33	66,0	30	60,0	39	78,0	431	61,5
	B	10	20,0	22	44,0	10	20,0	5	10,0	7	14,0	15	30,0	6	12,0	16	32,0	9	18,0	6	12,0	4	8,0	10	20,0	12	24,0	6	12,0	138	20
	C	2	4,0	4	8,0	-	-	3	6,0	1	2,0	4	8,0	8	16,0	3	6,0	5	10,0	-	-	1	2,0	3	6,0	3	6,0	2	4,0	39	5,5
	D	1	2,0	3	6,0	3	6,0	20	40,0	4	8,0	6	12,0	26	52,0	4	8,0	8	16,0	3	6,0	2	4,0	4	8,0	5	10,0	3	6,0	92	13
	T	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	700	100,0
d	A	29	60,4	16	33,3	32	66,7	20	41,7	30	62,5	17	35,4	10	20,8	19	39,6	23	47,9	33	68,8	32	66,7	30	62,5	25	52,1	28	58,3	344	51
	B	12	25,0	18	37,5	9	18,8	4	8,3	8	16,7	15	31,3	2	4,2	13	27,1	11	22,9	8	16,7	9	18,8	6	12,5	12	25,0	8	16,7	135	20
	C	3	6,3	5	10,4	2	4,2	1	2,1	3	6,3	3	6,3	3	6,3	4	8,3	5	10,4	3	6,3	2	4,2	4	8,3	5	10,4	3	6,3	46	7
	D	4	8,3	9	18,8	5	10,4	23	47,9	7	14,6	13	27,1	33	68,8	12	25,0	9	18,8	4	8,3	5	10,4	8	16,7	6	12,5	9	18,8	147	22
	T	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	672	100,0
e	A	12	57,1	5	23,8	16	76,2	7	33,3	16	76,2	11	52,4	-	-	13	61,9	9	42,9	12	57,1	16	76,2	14	66,7	12	57,1	11	52,4	154	52
	B	7	33,3	8	38,1	3	14,3	3	14,3	3	14,3	6	28,6	2	9,5	5	23,8	4	19,0	4	19,0	3	14,3	4	19,0	6	28,6	4	19,0	62	21
	C	1	4,8	4	19,0	2	9,5	4	19,0	-	-	2	9,5	5	23,8	2	9,5	4	19,0	3	14,3	1	4,8	1	4,8	2	9,5	4	19,0	35	12
	D	1	4,8	4	19,0	-	-	7	33,3	2	9,5	2	9,5	14	66,7	1	4,8	4	19,0	2	9,5	1	4,8	2	9,5	1	4,8	2	9,5	43	15
	T	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	294	100,0
T	A	114	69,1	61	37,0	124	75,2	67	40,6	122	73,9	86	52,1	25	15,2	87	52,7	89	53,9	123	74,5	128	77,6	113	68,5	98	59,4	118	71,5	1355	59
	B	36	21,8	71	43,0	29	17,6	23	13,9	25	15,2	48	29,1	18	10,9	48	29,1	36	21,8	23	13,9	24	14,5	29	17,6	42	25,5	23	13,9	475	21
	C	7	4,2	15	9,1	4	2,4	10	6,1	5	3,0	9	5,5	25	15,2	11	6,7	18	10,9	8	4,8	5	3,0	9	5,5	11	6,7	9	5,5	146	6
	D	8	4,8	18	10,9	8	4,8	65	39,4	13	7,9	22	13,3	97	58,8	19	11,5	22	13,3	11	6,7	8	4,8	14	8,5	14	8,5	15	9,1	334	14
	T	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	2310	100,0

Açıklama: A, Hiç duymadım; B, Duydum anlamını bilmiyorum; C, Anlamını biliyorum ama açıklayamıyorum; D, Anlamını biliyor ve kullanıyorum.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Sözcükler : 01. Advers, 02: Analjezik, 03: Anafilaktik, 04: Dehidratasyon, 05: Diyare, 06: Enjeksiyon, 07: Fetus, 08: Gastrointestinal, 09: Kontrendike, 10: Laktasyon, 11: Cenin, 12: Habaset, 13: Müstahzar, 14: İmmünoyetmezlik.

Tablo 5c: Yaşa Göre Sözcüklerin Dağılımı (Genel)

206

Genel	01		02		03		04		05		06		07		08		09		10		11		12		13		14		Toplam		
	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	%	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O			
a	A	9	100	2	22,2	9	100	3	33,3	6	66,7	7	77,8	-	-	7	77,8	6	66,7	7	77,8	7	77,8	8	88,9	7	77,8	9	100	87	69
	B	-	-	5	55,6	-	-	4	44,4	3	33,3	2	22,2	-	-	-	-	3	33,3	2	22,2	2	22,2	1	11,1	2	22,2	-	-	24	19
	C	-	-	1	11,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	55,6	1	11,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	6
	D	-	-	1	11,1	-	-	2	22,2	-	-	-	-	-	4	44,4	1	11,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	6
T	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	126	100,0	
b	A	65	67,0	36	37,1	76	78,4	28	28,9	74	76,3	61	62,9	6	6,2	49	50,5	48	49,5	74	76,3	76	78,4	67	69,1	58	59,8	76	78,4	794	58,4
	B	22	22,7	40	41,2	16	16,5	20	20,6	15	15,5	25	25,8	16	16,5	30	30,9	26	26,8	11	11,3	13	13,4	17	17,5	24	24,7	15	15,5	290	21,3
	C	1	1,0	11	11,3	2	2,1	6	6,2	2	2,1	1	1,0	19	19,6	4	4,1	11	11,3	6	6,2	3	3,1	5	5,2	6	6,2	4	4,1	81	6
	D	9	9,3	10	10,3	3	3,1	43	44,3	6	6,2	10	10,3	56	57,7	14	14,4	12	12,4	6	6,2	5	5,2	8	8,2	9	9,3	2	2,1	193	14,3
T	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	1358	100,0	
c	A	68	70,1	39	40,2	75	77,3	36	37,1	72	74,2	47	48,5	10	10,3	40	41,2	48	49,5	72	74,2	80	82,5	66	68,0	51	52,6	72	74,2	776	57,2
	B	20	20,6	43	44,3	15	15,5	15	15,5	15	15,5	33	34,0	16	16,5	35	36,1	24	24,7	15	15,5	8	8,2	17	17,5	32	33,0	13	13,4	301	22,2
	C	6	6,2	6	6,2	2	2,1	7	7,2	4	4,1	8	8,2	14	14,4	7	7,2	11	11,3	2	2,1	5	5,2	4	4,1	6	6,2	6	6,2	88	6,4
	D	3	3,1	9	9,3	5	5,2	39	40,2	6	6,2	9	9,3	57	58,8	15	15,5	14	14,4	8	8,2	4	4,1	10	10,3	8	8,2	6	6,2	193	14,2
T	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	1358	100,0	
d	A	47	66,2	26	36,6	49	69,0	31	43,7	47	66,2	28	39,4	11	15,5	29	40,8	38	53,5	53	74,6	54	76,1	51	71,8	42	59,2	48	67,6	554	56
	B	16	22,5	28	39,4	14	19,7	5	7,0	13	18,3	25	35,2	6	8,5	22	31,0	14	19,7	10	14,1	9	12,7	7	9,9	15	21,1	9	12,7	193	19,4
	C	4	5,6	7	9,9	3	4,2	2	2,8	4	5,6	3	4,2	7	9,9	5	7,0	8	11,3	3	4,2	3	4,2	4	5,6	6	8,5	5	7,0	64	6,2
	D	4	5,6	10	14,1	5	7,0	33	46,5	7	9,9	15	21,1	47	66,2	15	21,1	11	15,5	5	7,0	5	7,0	9	12,7	8	11,3	9	12,7	183	18,4
T	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	994	100,0	
e	A	16	61,5	7	26,9	21	80,8	8	30,8	21	80,8	14	53,8	-	-	18	69,2	12	46,2	16	61,5	21	80,8	18	69,2	16	61,5	15	57,7	203	56
	B	8	30,8	10	38,5	3	11,5	3	11,5	3	11,5	8	30,8	2	7,7	5	19,2	5	19,2	4	15,4	3	11,5	4	15,4	7	26,9	5	19,2	70	19
	C	1	3,8	5	19,2	2	7,7	5	19,2	-	-	2	7,7	6	23,1	2	7,7	4	15,4	3	11,5	1	3,8	2	7,7	2	7,7	4	15,4	39	11
	D	1	3,8	4	15,4	-	-	10	38,5	2	7,7	2	7,7	18	69,2	1	3,8	5	19,2	3	11,5	1	3,8	2	7,7	1	3,8	2	7,7	52	14
T	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	364	100,0	
T	A	205	68,3	110	36,7	230	76,7	106	35,3	220	73,3	157	52,3	27	9,0	143	47,7	152	50,7	222	74,0	238	79,3	210	70,0	174	58,0	220	73,3	2414	57
	B	66	22,0	126	42,0	48	16,0	47	15,7	49	16,3	93	31,0	40	13,3	92	30,7	72	24,0	42	14,0	35	11,7	46	15,3	80	26,7	42	14,0	878	21
	C	12	4,0	30	10,0	9	3,0	20	6,7	10	3,3	14	4,7	51	17,0	19	6,3	34	11,3	14	4,7	12	4,0	15	5,0	20	6,7	19	6,3	279	7
	D	17	5,7	34	11,3	13	4,3	127	42,3	21	7,0	36	12,0	182	60,7	46	15,3	42	14,0	22	7,3	15	5,0	29	9,7	26	8,7	19	6,3	629	15
T	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	4200	100,0	

Açıklama: A, Hiç duymadım; B, Duydum anlamını bilmiyorum; C, Anlamını biliyorum ama açıklayamıyorum; D, Anlamını biliyor ve kullanıyorum.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Sözcükler : 01. Advers, 02: Analjezik, 03: Anafilaktik, 04: Dehidratasyon, 05: Diyare, 06: Enjeksiyon, 07: Fetus, 08: Gastrointestinal, 09: Kontrendike, 10: Laktasyon, 11: Cenin, 12: Habaset, 13: Müstahzar, 14: İmmünoyetmezlik.

Tablo 6a: Yaş'a Göre Cümlelerin Dağılımı (Kadın)

207

		1. Cümle		2. Cümle		3. Cümle		4. Cümle		5. Cümle		6. Cümle		7. Cümle		8. Cümle		9. Cümle		10. Cümle		G. Toplam	
		GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O
a	a	1	25,0	4	100	1	25,0	1	25,0	1	25,0	-	-	1	25,0	1	25,0	1	25,0	1	25,0	12	30
	b	1	25,0	-	-	2	50,0	1	25,0	-	-	1	25,0	1	25,0	-	-	1	25,0	-	-	7	17,5
	c	1	25,0	-	-	-	-	1	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25,0	-	-	3	7,5
	d	1	25,0	-	-	1	25,0	-	-	3	75,0	3	75,0	2	50,0	3	75,0	1	25,0	3	75,0	17	42,5
	e	-	-	-	-	-	-	-	1	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,5
		4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	4	100,0	40	
b	a	7	12,5	26	46,4	20	35,7	23	41,1	7	12,5	11	19,6	10	17,9	11	19,6	6	10,7	10	17,9	131	23
	b	25	44,6	22	39,3	26	46,4	11	19,6	16	28,6	13	23,2	20	35,7	16	28,6	10	17,9	26	46,4	185	33
	c	10	17,9	6	10,7	7	12,5	13	23,2	24	42,9	23	41,1	11	19,6	15	26,8	21	37,5	7	12,5	137	24
	d	10	17,9	2	3,6	3	5,4	7	12,5	9	16,1	9	16,1	15	26,8	13	23,2	16	28,6	12	21,4	96	17
	e	4	7,1	-	-	-	-	2	3,6	-	-	-	-	-	-	1	1,8	3	5,4	1	1,8	11	2
		56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	56	100,0	560	
c	a	4	8,5	19	40,4	13	27,7	12	25,5	7	14,9	5	10,6	9	19,1	7	14,9	3	6,4	7	14,9	86	18
	b	19	40,4	23	48,9	11	23,4	7	14,9	14	29,8	9	19,1	14	29,8	14	29,8	5	10,6	23	48,9	139	30
	c	7	14,9	3	6,4	5	10,6	17	36,2	11	23,4	11	23,4	12	25,5	10	21,3	16	34,0	7	14,9	99	21
	d	4	8,5	-	-	16	34,0	7	14,9	14	29,8	20	42,6	11	23,4	11	23,4	20	42,6	7	14,9	110	23
	e	13	27,7	2	4,3	2	4,3	4	8,5	1	2,1	2	4,3	1	2,1	5	10,6	3	6,4	3	6,4	36	8
		47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	47	100,0	470	
d	a	4	17,4	5	21,7	8	34,8	2	8,7	3	13,0	1	4,3	6	26,1	5	21,7	3	13,0	5	21,7	42	18
	b	3	13,0	12	52,2	4	17,4	4	17,4	11	47,8	5	21,7	7	30,4	11	47,8	4	17,4	14	60,9	75	33
	c	10	43,5	3	13,0	3	13,0	12	52,2	6	26,1	8	34,8	5	21,7	4	17,4	4	17,4	3	13,0	58	25
	d	2	8,7	3	13,0	8	34,8	4	17,4	3	13,0	9	39,1	5	21,7	3	13,0	12	52,2	1	4,3	50	22
	e	4	17,4	-	-	-	-	1	4,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2
		23	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0	230	
e	a	-	-	1	20,0	2	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6
	b	2	40,0	2	40,0	-	-	1	20,0	1	20,0	1	20,0	2	40,0	3	60,0	1	20,0	2	40,0	15	30
	c	-	-	1	20,0	-	-	1	20,0	2	40,0	1	20,0	1	20,0	-	-	1	20,0	1	20,0	8	16
	d	2	40,0	1	20,0	2	40,0	1	20,0	1	20,0	3	60,0	2	40,0	2	40,0	3	60,0	2	40,0	19	38
	e	1	20,0	-	-	1	20,0	2	40,0	1	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	10
		5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	50	
Top.	a	16	11,9	55	40,7	44	32,6	38	28,1	18	13,3	17	12,6	26	19,3	24	17,8	13	9,6	23	17,0	274	20
	b	50	37,0	59	43,7	43	31,9	24	17,8	42	31,1	29	21,5	44	32,6	44	32,6	21	15,6	65	48,1	421	31
	c	28	20,7	13	9,6	15	11,1	44	32,6	43	31,9	43	31,9	29	21,5	29	21,5	43	31,9	18	13,3	305	23
	d	19	14,1	6	4,4	30	22,2	19	14,1	30	22,2	44	32,6	35	25,9	32	23,7	52	38,5	25	18,5	292	22
	e	22	16,3	2	1,5	3	2,2	10	7,4	2	1,5	2	1,5	1	0,7	6	4,4	6	4,4	4	3,0	58	4
		135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	135	100,0	1350	

Açıklama: Cümleler için *bkz. Ek-3'e*.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Tablo 6b: Yaş'a Göre Cümlelerin Dağılımı (Erkek)

208

		1. Cümle		2. Cümle		3. Cümle		4. Cümle		5. Cümle		6. Cümle		7. Cümle		8. Cümle		9. Cümle		10. Cümle		G.Toplam	
		GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O
a	a	1	20,0	2	40,0	5	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	16
	b	4	80,0	3	60,0	-	-	2	40,0	1	20,0	-	-	2	40,0	1	20,0	1	20,0	1	20,0	15	30
	c	-	-	-	-	-	-	2	40,0	1	20,0	3	60,0	1	20,0	2	40,0	2	40,0	4	80,0	15	30
	d	-	-	-	-	-	-	-	-	3	60,0	2	40,0	2	40,0	2	40,0	2	40,0	-	-	11	22
	e	-	-	-	-	-	-	1	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
		5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	5	100,0	50	
b	a	9	22,0	21	51,2	21	51,2	10	24,4	9	22,0	9	22,0	12	29,3	12	29,3	8	19,5	14	34,1	122	30
	b	14	34,1	11	26,8	5	12,2	7	17,1	14	34,1	6	14,6	12	29,3	10	24,4	7	17,1	9	22,0	95	23
	c	11	26,8	5	12,2	5	12,2	15	36,6	11	26,8	15	36,6	8	19,5	11	26,8	11	26,8	7	17,1	99	24
	d	2	4,9	3	7,3	10	24,4	6	14,6	6	14,6	11	26,8	11	26,8	7	17,1	14	34,1	11	26,8	81	20
	e	5	12,2	1	2,4	-	-	3	7,3	1	2,4	-	-	1	2,4	1	2,4	1	2,4	-	-	13	3
		41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	41	100,0	410	
c	a	11	22,0	20	40,0	22	44,0	13	26,0	6	12,0	10	20,0	17	34,0	10	20,0	4	8,0	7	14,0	120	24
	b	13	26,0	20	40,0	12	24,0	8	16,0	13	26,0	5	10,0	11	22,0	14	28,0	14	28,0	24	48,0	134	27
	c	14	28,0	6	12,0	2	4,0	20	40,0	19	38,0	21	42,0	12	24,0	14	28,0	13	26,0	13	26,0	134	27
	d	4	8,0	4	8,0	14	28,0	7	14,0	12	24,0	14	28,0	10	20,0	12	24,0	19	38,0	6	12,0	102	20
	e	8	16,0	-	-	-	-	2	4,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	2
		50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	50	100,0	500	
d	a	9	18,8	22	45,8	19	39,6	13	27,1	13	27,1	10	20,8	16	33,3	18	37,5	14	29,2	13	27,1	147	31
	b	11	22,9	17	35,4	13	27,1	8	16,7	16	33,3	10	20,8	20	41,7	14	29,2	8	16,7	19	39,6	136	28
	c	12	25,0	2	4,2	5	10,4	18	37,5	12	25,0	14	29,2	4	8,3	8	16,7	10	20,8	7	14,6	92	19
	d	6	12,5	6	12,5	11	22,9	5	10,4	6	12,5	12	25,0	7	14,6	7	14,6	13	27,1	7	14,6	80	17
	e	10	20,8	1	2,1	-	-	4	8,3	1	2,1	2	4,2	1	2,1	1	2,1	3	6,3	2	4,2	25	5
		48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	48	100,0	480	
e	a	4	19,0	8	38,1	7	33,3	3	14,3	2	9,5	1	4,8	6	28,6	6	28,6	3	14,3	2	9,5	42	20
	b	2	9,5	7	33,3	4	19,0	6	28,6	5	23,8	8	38,1	9	42,9	6	28,6	3	14,3	10	47,6	60	28,5
	c	5	23,8	2	9,5	2	9,5	7	33,3	8	38,1	7	33,3	3	14,3	3	14,3	9	42,9	6	28,6	52	25
	d	6	28,6	4	19,0	2	9,5	4	19,0	6	28,6	4	19,0	3	14,3	6	28,6	6	28,6	3	14,3	50	23,5
	e	4	19,0	-	-	8	38,1	1	4,8	-	-	1	4,8	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3
		21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	21	100,0	210	
Top.	a	34	20,6	73	44,2	74	44,8	39	23,6	30	18,2	30	18,2	48	29,1	46	27,9	29	17,6	36	21,8	439	26,5
	b	44	26,7	58	35,2	34	20,6	31	18,8	49	29,7	29	17,6	54	32,7	45	27,3	33	20,0	63	38,2	440	26,5
	c	42	25,5	15	9,1	14	8,5	62	37,6	51	30,9	60	36,4	28	17,0	38	23,0	45	27,3	37	22,4	392	24
	d	18	10,9	17	10,3	43	26,1	22	13,3	33	20,0	43	26,1	33	20,0	34	20,6	54	32,7	27	16,4	324	20
	e	27	16,4	2	1,2	-	-	11	6,7	2	1,2	3	1,8	2	1,2	2	1,2	4	2,4	2	1,2	55	3
		165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	165	100,0	1650	

Açıklama: Cümleler için *bkz. Ek-3'e*.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

Tablo 6c: Yaş'a Göre Cümlelerin Dağılımı (Genel)

209

		1. Cümle		2. Cümle		3. Cümle		4. Cümle		5. Cümle		6. Cümle		7. Cümle		8. Cümle		9. Cümle		10. Cümle		G. Toplam	
		GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O	GS	O
a	a	2	22,2	6	66,7	6	66,7	1	11,1	1	11,1	-	-	1	11,1	1	11,1	1	11,1	1	11,1	20	22
	b	5	55,6	3	33,3	2	22,2	3	33,3	1	11,1	1	11,1	3	33,3	1	11,1	2	22,2	1	11,1	22	24
	c	1	11,1	-	-	-	-	3	33,3	1	11,1	3	33,3	1	11,1	2	22,2	3	33,3	4	44,4	18	20
	d	1	11,1	-	-	1	11,1	-	-	6	66,7	5	55,6	4	44,4	5	55,6	3	33,3	3	33,3	28	31
	e	-	-	-	-	-	-	2	22,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3
		9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0	90	100,0
b	a	16	16,5	47	48,5	41	42,3	33	34,0	16	16,5	20	20,6	19	19,6	23	23,7	14	14,4	24	24,7	253	26
	b	39	40,2	33	34,0	31	32,0	18	18,6	30	30,9	19	19,6	32	33,0	26	26,8	17	17,5	35	36,1	280	29
	c	21	21,6	11	11,3	12	12,4	28	28,9	35	36,1	38	39,2	19	19,6	26	26,8	32	33,0	14	14,4	236	24
	d	12	12,4	5	5,2	13	13,4	13	13,4	15	15,5	20	20,6	26	26,8	20	20,6	30	30,9	23	23,7	177	18
	e	9	9,3	1	1,0	-	-	5	5,2	1	1,0	-	-	1	1,0	2	2,1	4	4,1	1	1,0	24	3
		97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	970	
c	a	15	15,5	39	40,2	35	36,1	25	25,8	13	13,4	15	15,5	26	26,8	17	17,5	7	7,2	14	14,4	206	21
	b	32	33,0	43	44,3	23	23,7	15	15,5	27	27,8	14	14,4	25	25,8	28	28,9	19	19,6	47	48,5	273	28
	c	21	21,6	9	9,3	7	7,2	37	38,1	30	30,9	32	33,0	24	24,7	24	24,7	29	29,9	20	20,6	233	24
	d	8	8,2	4	4,1	30	30,9	14	14,4	26	26,8	34	35,1	21	21,6	23	23,7	39	40,2	13	13,4	212	22
	e	21	21,6	2	2,1	2	2,1	6	6,2	1	1,0	2	2,1	1	1,0	5	5,2	3	3,1	3	3,1	46	5
		97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	97	100,0	970	
d	a	13	18,3	27	38,0	27	38,0	15	21,1	16	22,5	11	15,5	22	31,0	23	32,4	17	23,9	18	25,4	189	27
	b	14	19,7	29	40,8	17	23,9	12	16,9	27	38,0	15	21,1	27	38,0	25	35,2	12	16,9	33	46,5	211	30
	c	22	31,0	5	7,0	8	11,3	30	42,3	18	25,4	22	31,0	9	12,7	12	16,9	14	19,7	10	14,1	150	21
	d	8	11,3	9	12,7	19	26,8	9	12,7	9	12,7	21	29,6	12	16,9	10	14,1	25	35,2	8	11,3	130	18
	e	14	19,7	1	1,4	-	-	5	7,0	1	1,4	2	2,8	1	1,4	1	1,4	3	4,2	2	2,8	30	4
		71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	71	100,0	710	
e	a	4	15,4	9	34,6	9	34,6	3	11,5	2	7,7	1	3,8	6	23,1	6	23,1	3	11,5	2	7,7	45	17
	b	4	15,4	9	34,6	4	15,4	7	26,9	6	23,1	9	34,6	11	42,3	9	34,6	4	15,4	12	46,2	75	29
	c	5	19,2	3	11,5	2	7,7	8	30,8	10	38,5	8	30,8	4	15,4	3	11,5	10	38,5	7	26,9	60	23
	d	8	30,8	5	19,2	10	38,5	5	19,2	7	26,9	7	26,9	5	19,2	8	30,8	9	34,6	5	19,2	69	27
	e	5	19,2	-	-	1	3,8	3	11,5	1	3,8	1	3,8	-	-	-	-	-	-	-	-	11	4
		26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	26	100,0	260	
Top.	a	50	16,7	128	42,7	118	39,3	77	25,7	48	16,0	47	15,7	74	24,7	70	23,3	42	14,0	59	19,7	713	23
	b	94	31,3	117	39,0	77	25,7	55	18,3	91	30,3	58	19,3	98	32,7	89	29,7	54	18,0	128	42,7	861	29
	c	70	23,3	28	9,3	29	9,7	106	35,3	94	31,3	103	34,3	57	19,0	67	22,3	88	29,3	55	18,3	697	23
	d	37	12,3	23	7,7	73	24,3	41	13,7	63	21,0	87	29,0	68	22,7	66	22,0	106	35,3	52	17,3	616	21
	e	49	16,3	4	1,3	3	1,0	21	7,0	4	1,3	5	1,7	3	1,0	8	2,7	10	3,3	6	2,0	113	4
		300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	300	100,0	3000	

Açıklama: Cümleler için *bkz. Ek-3'e*.

GS: Geçiş Sıklığı; O: Oran

BİLGİ ANKETİ

Açıklama:

Bu anketteki soruları durumunuza uygun seçeneğin önüne (X) işareti koyarak ve gereken yere yazarak cevaplayınız. Araştırmada değerlendirmeler tek tek değil, gruplara göre yapılacaktır. Sonuçların güvenilir olması soruların samimiyetle cevaplandırılmasına bağlıdır.

Lütfen her soruyu cevaplandırınız. Teşekkür ederim.

1- Cinsiyetiniz: () a) Kadın () b) Erkek

2- Yaşınız ? () a) 10– 20 () b) 21– 30 () c) 31- 40 () d) 41–50 () e) 51 ve üzeri

Öğrenim Durumunuz:

- () a) Okur yazar değil
() b) İlkokul mezunu
() c) Ortaokul mezunu
() d) Lise mezunu
() e)Yüksekokul ve üzeri

3- Mesleğiniz:

- () a)Öğrenci
() b) Esnaf, Zanaatkar
() c) Memur
() d) İşçi
() e) Öğretmen
() f) Başka (Belirtiniz)

4) Hayatınızın büyük kısmını nerede geçirdiniz ?

- () a) Köyde (Nüfusu 2000'den az)
() b) Kasabalarda (Nüfusu 2000 - 20 000 arası)
() c) Küçük şehirlerde (20 000 - 200 000 arası)
() d) Büyük şehirlerde (200 000'den çok)

5) Anlamını bilmediğiniz bir sözcükle karşılaştığınızda ne yaparsınız ?

- () a) Hemen sözlükten anlamını bulmaya çalışırım.
() b) Bilen birine sorarım.
() c) Konuya bağlı olarak anlamaya çalışırım.
() d) Anlamadan geçerim.

6) Evinizde ders kitabı ve ansiklopediler dışında ne kadar kitap bulunmaktadır?

- () a) 1 - 10 adet
 () b) 10 – 100 adet
 () c) 100 – 500 adet.
 () d) 500 – 1000 adet
 () e) Daha fazla (Belirtiniz)

ARAŞTIRMA ANKETİ

Açıklama: Bu bölümde sizin prospektüslerin uyarı ve önlemler bölümünü anlama becerinizi ölçmeye yönelik bazı uygulamalar bulunmaktadır. Soruları ve örnekleri dikkatli okuyup cevaplandırmanız araştırmanın güvenilir sonuçlara ulaşmasında faydalı olacaktır. Değerlendirme tek tek değil toplu olarak yapılacaktır. Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederim.

7) Bir ilaç aldığınızda prospektüsü (tanıtım alığı) okur musunuz?

- () a) Her zaman
 () b) Genellikle
 () c) Ara sıra
 () d) Yan etki gördüğüm zaman
 () e) Hiçbir zaman okumam

8) Prospektüsün (tanıtım alığın) öncelikle hangi bölümünü okursunuz?

- () a) Kullanım yerlerini
 () b) Yan etkilerini
 () c) Son kullanma tarihini ve saklama koşullarını
 () d) Kullanım şekli ve dozu
 () e) Uyarılar ve önlemler bölümünü

9) Prospektüslerin (tanıtım alıkların) dilinin anlaşılrlığı konusunda ne düşünüyorsunuz?

- () a) Kesinlikle anlaşılır değil.
 () b) Kısmen anlaşılır.
 () c) Bizi ilgilendirecek kadar anlaşılır.
 () d) Bütünüyle anlaşılır.

10) Prospektüslerin (tanıtım alıkların) dilinin anlaşılır olması için neler yapılmasını önerirsiniz ?

- () a) Yabancı sözcüklerin yanına Türkçe karşılıklarının yazılması.
 () b) En azından hastalarla ilgili kısımların sadeleştirilmesi.
 () c) Yalnızca Türkçe sözcüklerin kullanılması.
 () d) Kullanıcıya yönelik bilgilerin, anlaşılır olarak, farklı başlık altında

yazılması

11) Prospektüsün (tanıtım alığın) sadeleşmesi için bir girişiminiz oldu mu ?

- () a) Niçin sadeleşmiyor diye kızıdım ama hiçbir şey yapmadım.
 () b) Sadeleşmesi için Sağlık Bakanlığı'na dilekçe yazdım.
 () c) Doktor ve eczacılarla fikir alış verişinde bulundum.
 () d) Prospektüsün dilinin sadeleştirilmesine karşıyım.

Aşağıdaki 12 -21. sorular sözcüklerin anlamlarının bilinip bilinmediğiyle ilgilidir. Bunların cevapları (a. Hiç duymadım, b. Duydum anlamını bilmiyorum, c. Anlamını biliyorum ama açıklayamıyorum, d. Anlamını biliyorum ve sözcüğü kullanıyorum)

	<u>a</u>	<u>b</u>	<u>c</u>	<u>d</u>
12) advers	()	()	()	()
13) analjezik.....	()	()	()	()
14) anafilaktik.....	()	()	()	()
15) dehidratasyon.....	()	()	()	()
16) diyare.....	()	()	()	()
17) enjeksiyon.....	()	()	()	()
18) fetus.....	()	()	()	()
19) gastrointestinal.....	()	()	()	()
20) kontrendike.....	()	()	()	()
21) laktasyon.....	()	()	()	()

Aşağıdaki 22 - 31. sorular cümlelerin anlamlarının anlaşılıp anlaşılmadığıyla ilgilidir. Bunların cevapları (a) Anladım, b) Kısmen anladım, c) Hiçbir şey anlamadım, d) Bilmediğim sözcüklerden dolayı anlamadım, e) Cümle uzun olduğu için anlamadım)

22) Ofloksasin dahil tüm kinolonlar merkezi sinir sistemi üzerinde uyarıcı bir etki yaptıklarından, daha tedavinin ilk günlerinde tremor, ajitasyon, anksiyete, halusinasyon, sinirlilik, huzursuzluk, konfüzyon, paranoya, kabus ve insomnia gibi reaksiyonlar oluşturabilirler. (Menefloks)

() a () b () c () d

23) Cilt reaksiyonları (kızarıklık, döküntü vb.) ve diğer advers etkiler ilk ortaya çıktığı anda ilaç derhal kesilmelidir. (Kemopirim Fort)

() a () b () c () d

24) Çocuklarda ve gençlerde grip ve su çiçeğine eşlik eden yüksek ateşte reye sendromu konusunda hekime danışılmadan kullanılmamalıdır. (Aspirin Tablet)

() a () b () c () d

25) Gastrointestinal kanama veya ülserasyon / delinme, tedavi sırasında herhangi bir zamanda uyarıcı bir belirti ile veya belirtisiz olarak veya daha önce böyle hikayesi olanlarda veya olmayanlarda görülebilir. (Voltaren SR)

() a () b () c () d

26) Hepatik nekroz parasetamolün aşırı dozunda doza bağlı olarak görülen bir komplikasyondur. (A-ferin Şurup)

() a () b () c () d

27)Pediatrik ve geriatrik hastalarda dikkatle kullanılmalıdır. (Aritmal)

() a () b () c () d

28) Sigara içmek tromboz riskini artırır. (Divina)

() a () b () c () d

29) Yüksek dozlarda ve uzun süre alındığında hipervitaminoza yol açabileceği unutulmamalıdır. (Polivit Şurup)

a b c d

30) Fetotoksik etki olasılığı oldukça düşüktür. (Bepanthene Merhem)

a b c d

31) Düşük miktarlarda milnasipranın anne sütüne geçmesinden dolayı, ilacı kullanan annelerin çocuklarını emzirmesi kontrendikedir. (İxel)

a b c d

Ek-4: Sayım Sonuçlarına Göre Nüfusun Dağılımı

Sayım Yılı	Toplam Nüfus			Okuma Yazma Bilmeyen Nüfus			Okuma Yazma Bilen Nüfus		
	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
1955	19 366 996	9 547 428	9 819 568	11 392 958	7 078 529	4 314 429	7 915 238	2 436 472	5 478 766
1960	22 542 012	11 050 832	11 491 180	13 625 082	8 300 718	5 324 364	8 901 006	2 743 164	6 157 842
1965	25 664 797	12 591 279	13 073 518	13 138 956	8 450 391	4 688 565	12 505 021	4 132 941	8 372 080
1970	29 273 361	14 475 325	14 798 036	12 817 836	8 424 341	4 393 495	16 455 525	6 050 984	10 404 541
1975	33 530 605	16 274 192	17 256 413	12 144 188	8 048 078	4 096 110	21 331 366	8 212 708	13 118 658
1980	37 523 623	18 524 522	18 999 101	12 197 323	8 394 868	3 802 455	25 311 211	10 123 133	15 188 078
1985	43 112 337	21 311 483	21 800 854	9 703 662	6 770 698	2 932 964	33 321 762	14 497 065	18 824 697
1990	49 163 110	24 306 582	24 856 528	9 587 981	6 808 809	2 779 172	39 555 483	17 488 623	22 066 860
2000	59 859 243	29 613 798	30 245 445	7 589 657	5 732 525	1 857 132	52 259 381	23 875 115	28 384 266

ÖZGEÇMİŞ

21 Mayıs 1978’de Denizli’nin Honaz ilçesinde doğdum. İlk ve orta öğrenimimi köy ve kasabamda tamamladıktan sonra Denizli Sağlık Meslek Lisesi’ni kazandım. Lise öğrenimimi tamamladığım 1997 yılında Pamukkale Üniversitesi’nin Eğitim Fakültesi’nin Türk Dili ve Edebiyat Öğretmenliği’ni kazandım ve 2001 yılında Türk Dili ve Edebiyat Öğretmeni olarak mezun oldum. 2002 yılında Denizli’nin Honaz ilçesinde yani ilçemde Türkçe öğretmeni olarak göreve başladım ve hâlâ aynı yerde çalışmaya devam ediyorum.

Fakülteden mezun olduğum sene Pamukkale Üniversitesi’nin açmış olduğu yüksek lisans sınavlarında başarılı olunca hem iş hem de okul yaşamımı birlikte götürmeye çalıştım. Meslekî çalışmalarım lisans ve yüksek lisans eğitimi süresince ödev niteliğinde hazırladığım makale ve araştırmalarla sınırlıdır.

Meryem ARSLAN